

N. 15

APRES-MIDI

SOMMAIRE :

EXCUSES :

Absences motivées, p. 383.

CATASTROPHES EN ITALIE, A LAS VEGAS ET EN TURQUIE :
Page 383.

Orateur : M. W. Claes, Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques, p. 383.

MESSAGES :

1. *Sénat* :
Page 384.
2. *Commission informelle pour l'examen du budget des Affaires régionales bruxelloises* :
Page 384.
3. *Conseil d'Etat* :
Page 384.

COMMISSIONS PERMANENTES :

Modifications, p. 385.

RAPPORTS :

Dépôt, p. 385.

INTERPELLATIONS (Demandes) :

1. De M. Valkeniers à M. le Ministre de la Région bruxelloise sur « l'aménagement du Parc de Pede à Anderlecht », p. 385.
2. De M. Lenaerts à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Communications sur « la reprise d' "Intop" par un tour opérateur nouvellement formé », p. 385.
3. De Mme Dinant à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques sur « la situation des Laminiers de Jemappes, dernière entreprise purement sidérurgique de la Région boraine », p. 385.

QUESTIONS (Rgt. art. 72) :

1. De M. Knoops à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques sur le point de vue actuel de l'Etat en ce qui concerne la situation dans la sidérurgie, p. 385.
2. De M. Van Belle à M. le Ministre de la Prévoyance sociale et de la Santé publique sur le marché de la viande aux hormones, p. 386.
3. De M. Persoons à M. le Ministre des Finances, à M. le Ministre de la Région bruxelloise et à M. le Ministre de l'Intérieur et du Budget sur le problème des finances communales (la question est annulée), p. 387.
4. De M. Van Geyt à M. le Ministre de l'Emploi et du Travail sur la limitation du droit aux allocations de chômage pour les jeunes diplômés, p. 387.
5. De M. Pierard à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Communications sur la suppression, par la S.N.C.B., d'un certain nombre de points d'arrêts de trains, p. 387.
6. De M. Coppieters à M. le Ministre des Travaux publics et des Réformes institutionnelles sur l'effectif de l'Administration du Logement, p. 388.
7. De M. Verhaegen à M. le Ministre de la Prévoyance sociale et de la Santé publique sur le déficit des cliniques, p. 388.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE :

VERONTSCHULDIGD :

Gemotiveerde afwezigheden, blz. 383.

RAMPEN IN ITALIE, TE LAS VEGAS EN IN TURKIJE :
Bladzijde 383.

Spreker : de heer W. Claes, Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken, blz. 383.

BOODSCHAPPEN :

1. *Senaat* :
Bladzijde 384.
2. *Informeel commissie voor het onderzoek van de begroting van de Brusselse aangelegenheden* :
Bladzijde 384.
3. *Raad van State* :
Bladzijde 384.

VASTE COMMISSIES :

Wijziging, blz. 385.

VERSLAGEN :

Indiening, blz. 385.

INTERPELLATIES (Verzoeken) :

1. Van de heer Valkeniers tot de heer Minister van het Brusselse Gewest over « de aanleg van het Pedepark te Anderlecht », blz. 385.
2. Van de heer Lenaerts tot de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Verkeerswezen over « de overname van "Intop" door een nieuw-gevormde tour-operator », blz. 385.
3. Van Mevr. Dinant tot de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken over « de toetsand van de onderneming "Laminiers de Jemappes" het laatste bedrijf in de Borinage dat zich uitsluitend op de ijzer- en staalproductie toelegt », blz. 385.

VRAGEN (Rgt.art. 72) :

1. Van de heer Knoops aan de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Economische zaken over het huidige standpunt van de Staat inzake de toestand in de staalindustrie, blz. 385.
2. Van de heer Van Belle aan de heer Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid over de markt van het hormonen-vlees, blz. 386.
3. Van de heer Persoons aan de heer Minister van Financiën, aan de heer Minister van het Brusselse Gewest en aan de heer Minister van Binnenlandse Zaken en Begroting over het probleem van de gemeentefinanciën (de vraag wordt afgeschaft), blz. 387.
4. Van de heer Van Geyt aan de heer Minister van Tewerkstelling en Arbeid over de beperking van het recht op werkloosheids-uitkeringen van jonge afgestudeerden, blz. 387.
5. Van de heer Pierard aan de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Verkeerswezen over de afschaffing, door de N.M.B.S. van een aantal stopplaatsen voor treinen, blz. 387.
6. Van de heer Coppieters aan de heer Minister van Openbare Werken en Institutionele Hervormingen over het personeelsbestand bij het Bestuur voor de Huisvesting, blz. 388.
7. Van de heer Verhaegen aan de heer Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid over het deficit van de privé-ziekenhuizen, blz. 388.

QUESTION URGENTE (Rgt. art. 73) :

De M. Colla à M. le Ministre de l'Emploi et du Travail, p. 389.

BUDGET, PROJET DE LOI ET INTERPELLATIONS (Discussion) :

- a) Projet de loi contenant le budget des services du Premier Ministre pour l'année budgétaire 1980.
- b) Projet de loi ajustant le budget des services du Premier Ministre de l'année budgétaire 1979.
- c) Interpellation de M. Brasseur à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques et à M. le Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coordination de l'Environnement sur « les mesures de réduction budgétaire prises par le gouvernement à l'égard de l'Institut Interuniversitaire des Sciences Nucléaires, sur les conséquences néfastes de ces mesures en ce qui concerne la recherche fondamentale en physique des hautes énergies, sur les implications de ces réductions budgétaires en terme d'emploi et sur l'avenir des Fonds liés à la recherche scientifique ».

- b) Interpellation de M. Dupré à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques, à M. le Ministre de la Communauté flamande et adjoint à l'Education nationale et à M. le Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coordination de l'Environnement sur « 1° le fonctionnement du "Studiecentrum voor Kernenergie (S.C.K.)" (Centre d'Etude de l'énergie nucléaire), à Mol; 2° le défaut de cohérence entre, d'une part, la mission dévolue sur le plan national en matière de recherches dans le domaine de l'énergie nucléaire et, d'autre part, la diversification voulue dans le sens de recherches énergétiques non nucléaires et dans le sens de recherches industrielles au sein du "S.C.K."; 3° la relation entre les missions de recherches du "S.C.K." et celles de l'Institut national des Industries extractives (I.N.I.E.X.) et de l'Institut des Radioéléments (I.R.E.) ».

Continuation de la discussion générale. — *Orateurs* : MM. Dupré, qui développe son interpellation, M. Claes, Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques, M. Maystadt, Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargée de la Coordination de l'Environnement, M. Brasseur, p. 389.

- 1° Discussion des articles du projet de loi contenant le budget des services du Premier Ministre, p. 396.
- 2° Discussion des articles du projet de loi ajustant le budget des services du Premier Ministre, p. 398.

Art. 10bis (nouveau) proposé par amendement de M. Mundeleer, p. 397.

- a) Projet de loi contenant le budget des Affaires culturelles communes pour l'année budgétaire 1980.
- b) Projet de loi ajustant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1979.

Discussion générale. — *Orateurs* : MM. De Beul, Weckx, Mme De Backer-Van Ocken, Secrétaire d'Etat à la Communauté flamande, p. 399.

- 1° Discussion des articles du projet de loi contenant le budget des Affaires culturelles communes pour l'année budgétaire 1980, p. 400.
- 2° Discussion des articles du projet de loi ajustant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1979, p. 401.

- a) Projet de loi contenant le budget des Dotations pour l'année budgétaire 1980.
- b) Projet de loi ajustant le budget des Dotations de l'année budgétaire 1979.

Discussion générale. — *Orateur* : M. De Beul, p. 401.

- 1° Discussion des articles du projet de loi contenant le budget des Dotations pour l'année budgétaire 1980, p. 404.
- 2° Discussion des articles du projet de loi ajustant le budget des Dotations de l'année budgétaire 1979, p. 405.

Art. 1. — *Orateur* : M. Tanghe, p. 404.

- a) Projet de loi contenant le budget du Ministère de la Justice pour l'année budgétaire 1980.

DRINGENDE VRAAG (Rgt. art. 73) :

Van de heer Colla tot de heer Minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 389.

BEGROTING, WETSONTWERP EN INTERPELLATIES (Bespreking) :

- a) Wetsontwerp houdende de begroting van de diensten van de Eerste Minister voor het begrotingsjaar 1980.
- b) Wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van de diensten van de Eerste Minister voor het begrotingsjaar 1979.
- c) Interpellatie van de heer Brasseur tot de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken en tot de heer Minister van Openbaar Ambt en Wetenschapsbeleid, belast met de Coördinatie van het Leefmilieu over « de maatregelen tot inkrimping van de begroting die de regering heeft genomen ten opzichte van het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen, over de nefaste gevolgen van die maatregelen met betrekking tot het fundamentele onderzoek inzake de fysica van vormen van hoge energie, over de gevolgen van die budgettaire inkrimping voor de werkgelegenheid en voor de toekomst van de bij het wetenschappelijk onderzoek betrokken Fondsen ».
- d) Interpellatie van de heer Dupré tot de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken tot de heer Minister van de Vlaamse Gemeenschap en adjunct voor de Nationale Opvoeding en tot de heer Minister van Openbaar Ambt en Wetenschapsbeleid, belast met de Coördinatie van Leefmilieu over « 1° de werking van het Studiecentrum voor Kernenergie (S.C.K.) te Mol; 2° het gebrek aan coherentie tussen de nationale opdracht inzake kernenergie-onderzoek eensdeels, en de gewilde diversificatie naar niet nucleair energetisch en naar industrieel onderzoek in het S.C.K. anderdeels; 3° de relatie tussen de onderzoeksoverdrachten van het S.C.K. en diegene van het Nationaal Instituut voor Extractiebedrijven (N.I.E.B.) en van het Instituut voor Radio-Elementen (I.R.E.) ».

Voortzetting van de algemene bespreking. — *Sprekers* : de heer Dupré, die zijn interpellatie ontwikkelt, de heer W. Claes, Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken, de heer Maystadt, Minister van Openbaar Ambt en Wetenschapsbeleid, belast met de Coördinatie van Leefmilieu, de heer Brasseur, blz. 389.

- 1° Bespreking der artikelen van het wetsontwerp houdende de begroting van de diensten van de Eerste Minister, blz. 396.
 - 2° Bespreking der artikelen van het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van de diensten van de Eerste Minister, blz. 398.
- Art. 10bis (nieuw) voorgesteld door amendement van de heer Mundeleer, blz. 397.

- a) Wetsontwerp houdende de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1980.
 - b) Wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1979.
- Algemene bespreking. — *Sprekers* : de heren De Beul, Weckx, Mevr. De Backer-Van Ocken, Staatssecretaris voor de Vlaamse Gemeenschap, blz. 399.
- 1° Bespreking der artikelen van het wetsontwerp houdende de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1979, blz. 400.
 - 2° Bespreking der artikelen van het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1979, blz. 401.

- a) Wetsontwerp houdende de begroting der Dotatiën voor het begrotingsjaar 1980.
- b) Wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Dotatiën voor het begrotingsjaar 1979.

Algemene bespreking. — *Spreker* : de heer De Beul, blz. 401.

- 1° Bespreking der artikelen van het wetsontwerp houdende de begroting der Dotatiën voor het begrotingsjaar 1980, blz. 404.
 - 3° Bespreking der artikelen van het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Dotatiën voor het begrotingsjaar 1979, blz. 405.
- Artikel 1. — *Spreker* : de heer Tanghe, blz. 404.

- a) Wetsontwerp houdende de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1980.

b) Projet de loi ajustant le budget du Ministère de la Justice de l'année budgétaire 1979.

Discussion générale. — *Orateurs* : MM. Baert, Havelange, Van Belle, Van Cauwenberghe, Smets, Sleetx, Mme Dinant, M. R. Declercq, p. 406.

ORDRE DES TRAVAUX :

La séance de jeudi matin est supprimée, p. 426.

QUESTIONS :

Questions et réponses écrites (Rgt. art. 71) :

Des questions ont été remises au bureau par MM. Bertouille, Breyne, Burgeon, Cardoen, d'Alcantara, W. De Clercq, De Grève, Delhaye, Deneir, Desaeys, De Vlies, Mlle G. Devos, MM. R. Devos, Gabriels, Gheysen, Gol, Gondry, Grootjans, Hiance, Knoops, Kuijpers, Mundeleer, Pierret, Rigo, Somers, Suykerbuyk, Valkeniers, Van Gompel, Van Grembergen, Van Renterghem, Verberckmoes et Willems, p. 426.

b) Wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1979.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : de heren Baert, Havelange, Van Belle, Van Cauwenberghe, Smets, Sleetx, Mevr. Dinant, de heer R. Declercq, blz. 406.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN :

De vergadering van donderdag voormiddag wordt afgeschaft, blz. 426.

VRAGEN :

Schriftelijke vragen en antwoorden (Rgt. art. 71) :

Vragen werden ter tafel gelegd door de heren Bertouille, Breyne, Burgeon, Cardoen, d'Alcantara, W. De Clercq, De Grève, Delhaye, Deneir, Desaeys, De Vlies, Mej. G. Devos, de heren R. Devos, Gabriels, Gheysen, Gol, Gondry, Grootjans, Hiance, Knoops, Kuijpers, Mundeleer, Pierret, Rigo, Somers, Suykerbuyk, Valkeniers, Van Gompel, Van Grembergen, Van Renterghem, Verberckmoes en Willems, blz. 426.

PRESIDENCE DE M. J. MICHEL, PRESIDENT

MM. Gheysen et Nyffels, secrétaires, prennent place au bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

La séance est ouverte à 14 heures.

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER J. MICHEL, VOORZITTER

De heren Gheysen en Nyffels, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend te 14 uur.

EXCUSES — VERONTSCHULDIGD

Pour aujourd'hui : MM. Gabriels, Onkelinx, Van Grembergen, retenus par des obligations de mandat; Mme Lahaye-Duclos, empêchée; Mmc Ryckmans-Corin, en mission à l'étranger.

Pour la semaine : MM. Dillen, Van Acker, malades; Mlle Devos, MM. Kelchtermans, Moock, le Hardy de Beaulieu, L. Olivier, M. Remacle, Uyttendaele, Van Der Niepen, Vansteenkiste, en mission à l'étranger; MM. W. De Clercq, Dejardin, Parlement européen; Mme Detiège, retenue par des devoirs de mandat.

Voor heden : de heren Gabriels, Onkelinx, Van Grembergen, door ambtsplichten weerhouden; Mevr. Lahaye-Duclos, weerhouden; Mevr. Ryckmans-Corin, met opdracht buitenslands.

Voor de week : de heren Dillen, Van Acker, ziek; Mej. Devos, de heren Kelchtermans, Moock, le Hardy de Beaulieu, L. Olivier, M. Remacle, Uyttendaele, Van Der Niepen, Vansteenkiste, met opdracht buitenslands; de heren W. De Clercq, Dejardin, Europees Parlement; Mevr. Detiège, met ambtsplichten weerhouden.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

CATASTROPHES EN ITALIE, A LAS VEGAS ET EN TURQUIE RAMPEN IN ITALIE, TE LAS VEGAS EN IN TURKIJE

M. le Président (*devant l'Assemblée debout*). — Mesdames, Messieurs, une cruelle catastrophe vient d'éprouver un pays ami, l'Italie. La liste impressionnante du nombre de victimes ne cesse de s'allonger et les dégâts matériels sont incalculables.

Notre sensibilité est d'autant plus avivée que bon nombre d'immigrants, originaires de cette région, se sont au cours des années harmonieusement intégrés à notre population, tant au nord qu'au sud du pays.

Nous sommes paralysés devant pareilles tragédies et parfaitement conscients que paroles de sympathie et de réconfort ne peuvent que très imparfaitement adoucir la douleur de ceux qui sont privés de l'affection de leurs proches.

En votre nom, j'exprime à nos collègues de la Chambre italienne nos sentiments unanimes de sympathie et de condoléances.

Nous sommes effarés en présence du nombre de calamités qui en-deuillent le monde.

De zwarte lijst moet nog worden aangevuld met de brand in een hotel te Las Vegas, waar bijna honderd personen een afschuwelijke dood zijn gestorven en een moorddadige explosie in Turkije, waarbij uitsluitend vrouwen en kinderen de dood vonden.

Ook aan de voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers van de V.S.A. en de Nationale Vergadering van Turkije betuig ik onze oprechte deelneming.

De heer W. Claes, Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, geachte Vergadering de regering sluit zich aan bij de gevoelens van medeleven die deze Kamer zonet komt te uiten aan het adres van de landen en de families die getroffen zijn door de verschillende catastrofes.

Surtout en ce qui concerne l'Italie, je puis vous assurer, Monsieur le Président, que le gouvernement suit de tout près l'évolution de cette catastrophe et nous nous préparons à démontrer, par des actes pratiques, notre solidarité.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

Sénat — Senaat

M. le Président. — Par messages du 20 novembre 1980, le Sénat transmet, tel qu'il les a adoptés en séance de cette date :

1. le projet de loi contenant le budget du Ministère de la Justice de l'année budgétaire 1980.
2. le projet de loi ajustant le budget du Ministère de la Justice de l'année budgétaire 1979.
3. le projet de loi portant approbation de la Convention internationale sur la sécurité des conteneurs, et des annexes, faites à Genève le 2 décembre 1972.
4. le projet de loi portant approbation de l'Arrangement entre le Royaume de Belgique et le Grand Quartier général des Puissances alliées en Europe (SHAPE) au sujet des conditions régissant la création et le fonctionnement du service de protection contre l'incendie de ce Quartier général, et des annexes, signés à Casteau le 28 juin 1979.

Bij brieven van 20 november 1980, zendt de Senaat over, zoals hij ze in vergadering van die datum heeft aangenomen :

1. het wetsontwerp houdende de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1980.
2. het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1979.
3. het wetsontwerp houdende goedkeuring van de Internationale Overeenkomst voor veilige containers, en van bijlagen, opgemaakt te Genève op 2 december 1972.
4. het wetsontwerp houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Grote Hoofdkwartier der Geallieerde Machten in Europa (SHAPE) betreffende de voorwaarden van de oprichting en de werking van de brandweerdienst van dit hoofdkwartier, en de bijlagen, ondertekend te Casteau op 28 juni 1979.

— Ces projets sont renvoyés à la Commission des Affaires étrangères.

Deze ontwerpen worden verzonden naar de Commissie voor de Buitenlandse Zaken.

5. le projet de loi relatif au vote du projet de budget communal.

5. het wetsontwerp betreffende het aannemen van het ontwerp van gemeentebegroting.

— Ce projet est renvoyé à la Commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique.

Dit ontwerp wordt verzonden naar de Commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt.

Par message du 20 novembre 1980, le Sénat transmet, tel qu'il les a amendés en séance de cette date :

1. le projet de loi modifiant l'article 67 de la loi communale.

Bij brieven van 20 november 1980, zendt de Senaat over, zoals hij ze in vergadering van die datum heeft gewijzigd :

1. het wetsontwerp tot wijziging van artikel 67 van de gemeentewet.

— Ce projet est renvoyé à la Commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique.

Dit ontwerp wordt verzonden naar de Commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt.

2. le projet de loi modifiant l'article 728 du Code judiciaire, en ce qui concerne la représentation des travailleurs indépendants auprès des tribunaux du travail.

2. het wetsontwerp tot wijziging van artikel 728 van het Gerechtelijk Wetboek, inzake de vertegenwoordiging van de zelfstandigen bij de arbeidsrechtbanken.

— Ce projet est renvoyé à la Commission de la Justice.

Dit ontwerp wordt verzonden naar de Commissie voor de Justitie.

Par messages du 20 novembre 1980, le Sénat fait connaître qu'il a adopté en séance de cette date :

1. le projet de loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers.
2. le projet de loi portant approbation de l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la République de Singapour relatif à l'encouragement et la protection des investissements, signé à Bruxelles le 17 novembre 1978.

Bij brieven van 20 november 1980, meldt de Senaat dat hij in vergadering van die datum heeft aangenomen :

1. het wetsontwerp betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

2. het wetsontwerp houdende goedkeuring van het Akkoord tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Republiek Singapore betreffende de aanmoediging en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 17 november 1978.

— Pour information.

Ter kennisgeving.

Raad van State — Conseil d'Etat

De heer Voorzitter. — Bij brief van 19 november 1980 deelt de heer Eerste Voorzitter van de Raad van State mede dat de Algemene Vergadering van die Raad ter plechtige zitting van 18 november 1980, overeenkomstig artikel 79 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, overgegaan is tot het opmaken van een drievoudige lijst van de kandidaten voorgedragen in het vooruitzicht van de benoeming tot de plaats van Staatsraad die opengevallen is ingevolge de verkiezing van de heer G. Baeteman tot kamervoorzitter.

De kandidaten moeten krachtens artikel 73 van de gecoördineerde wetten van de Nederlandse taalrol zijn.

Werden door de Raad van State voorgedragen :

— eerste kandidaat : de heer G. Tacq, eerste auditeur bij de Raad van State;

— tweede kandidaat : de heer J. Borret, auditeur bij de Raad van State;

— derde kandidaat : de heer J. Vermeire, adjunct-auditeur bij de Raad van State.

Op haar beurt moet de Kamer, overeenkomstig artikel 70, § 1 van de gecoördineerde wetten op de Raad, drie kandidaten aanwijzen.

Ik stel u voor tot de stemming met het oog op die aanwijzing over te gaan tijdens een latere vergadering.

Par lettre en date du 19 novembre 1980, M. le Premier Président du Conseil d'Etat porte à la connaissance de la Chambre qu'en son audience solennelle du 18 novembre 1980, l'Assemblée générale du Conseil d'Etat a procédé, conformément à l'article 79 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, à l'établissement d'une liste triple des candidats présentés en vue de la nomination à la place de conseiller d'Etat devenue vacante par suite de l'élection de M. G. Baeteman à la charge de Président de Chambre.

Les candidats doivent, en vertu de l'article 73 des lois coordonnées, appartenir au rôle linguistique néerlandais.

Ont été présentés par le Conseil d'Etat :

— premier candidat : M. G. Tacq, premier auditeur au Conseil d'Etat;

— deuxième candidat : M. J. Borret, auditeur au Conseil d'Etat;

— troisième candidat : M. J. Vermeire, auditeur adjoint au Conseil d'Etat.

Il appartiendra à la Chambre d'établir une liste de trois candidats, conformément à l'article 70, § 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

Je vous propose de procéder au scrutin en vue de l'établissement de cette liste au cours d'une séance ultérieure.

Geen bezwaar ? (Neen.)

Pas d'observation ? (Non.)

Aldus wordt besloten.

Il en sera ainsi.

Commission informelle
pour l'examen du budget des Affaires régionales bruxelloises
de l'année budgétaire 1980

Informe Comissie
voor het Onderzoek van de Brusselse gewestelijke Aangelegenheden
voor het begrotingsjaar 1980

M. le Président. — Voici la composition de la commission :

Ziehier de samenstelling van de commissie :

Membres — Leden :

MM. Thys, Vanden Boeynants, van de Put, Weckx;

MM. Brouhon, Moock, Simonet, Vanderheyden;

MM. De Winter, Mundeeler;

MM.Clerfayt, Defosset, Havelange, Nols, Outers, Risopoulos, Mme Spaak (épse Danis), M. Persoons;
M. Anciaux;
M. Van Geyt;
M. Hendrick.

COMMISSIONS PERMANENTES — VASTE COMMISSIES

M. le Président. — Voici des modifications proposées par le groupe P.S. :

Commission de l'Education, de la Politique culturelle et de la Culture

Membres suppléants :

Remplacer M. Busquin par M. Leclercq.

Commissie voor de Opvoeding, het Wetenschapsbeleid en de Cultuur

Plaatsvervangers :

De heer Busquin vervangen door de heer Leclercq.

Commission de la Justice

Membres suppléants :

Ajouter M. Baudson.

Commissie voor de Justitie

Plaatsvervangers :

De heer Baudson bijvoegen.

Commission de la Comptabilité

Membres suppléants :

Ajouter M. Denison.

Commissie voor de Comptabiliteit

Plaatsvervangers :

De heer Denison bijvoegen.

Commission des Naturalisations

Membres suppléants :

Ajouter M. Van Gompel.

Commissie voor de Naturalisaties

Plaatsvervangers :

De heer Van Gompel bijvoegen.

Commission des Pétitions

Membres suppléants :

Ajouter Mme Brenez.

Commissie voor de verzoekschriften

Plaatsvervangers :

Mevr. Brenez bijvoegen.

Commission spéciale du Règlement
et de la Réforme du Travail parlementaire

Membres effectifs :

Ajouter M. Biefnot.

Membres suppléants :

Ajouter M. Onkelinx.

Bijzondere Commissie voor het Reglement
en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden

Vaste leden :

De heer Biefnot bijvoegen.

Plaatsvervangers :

De heer Onkelinx bijvoegen.

RAPPORTS — VERSLAGEN

M. le Président. — Les rapports suivants ont été déposés :

a) au nom de la Commission de la Défense nationale

par M. Gheysen, sur :

a) le projet de loi relatif aux droits pécuniaires des militaires;
b) la proposition de loi modifiant la loi du 13 juillet 1976 relative aux effectifs en officiers et aux statuts du personnel des forces armées.

b) au nom de la Commission de l'Infrastructure

par M. Rigo, sur :

Parlem. Hand. Kamer — Gewone zitting 1980-1981

Parlem. Hand. Kamer — Gewone zitting 1980-1981

a) le projet de loi autorisant la société anonyme belge d'exploitation de la navigation aérienne (SABENA) à modifier ses statuts et à augmenter son capital social;

b) le projet de loi modifiant la loi du 23 août 1948, tendant à assurer le maintien et le développement de la marine marchande, de la pêche maritime et instituant à ces fins un Fonds de l'Armement et des Constructions maritimes.

c) au nom de la Commission du Budget

par M. Verhaegen, sur :

a) le budget des Voies et Moyens pour l'année budgétaire 1981;

b) le budget de la Dette publique pour l'année budgétaire 1981;

c) le projet de loi ajustant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1980.

Volgende verslagen werden ingediend :

a) namens de Commissie voor de Landsverdediging

door de heer Gheysen, over :

a) het wetsontwerp betreffende de geldelijke rechten van de militairen;

b) het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 13 juli 1976 betreffende de getalsterkte aan officieren en de statuten van het personeel van de krijgsmacht.

b) namens de Commissie voor de Infrastructuur

door de heer Rigo, over :

a) het wetsontwerp waarbij de Belgische naamloze vennootschap tot exploitatie van het luchtverkeer (SABENA) gemachtigd wordt haar statuten te wijzigen en haar maatschappelijk kapitaal te verhogen;

b) het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 23 augustus 1948, strekkende tot het in stand houden en het uibreiden van de koopvaardij, en de visservloot en houdende instelling, te dien einde, van een Fonds voor het Uitreden en Aanbouwen van Zeeschepen.

c) namens de Commissie voor de Begroting

door de heer Verhaegen, over :

a) de Rijksmiddelenbegroting voor het begrotingsjaar 1981;

b) de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1981;

c) het wetsontwerp houdende aanpassing van de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1980.

DEMANDES D'INTERPELLATIONS

INTERPELLATIEVERZOEKEN

M. le Président. — Le bureau a reçu des demandes d'interpellations :

Het bureau heeft interpellatieverzoeken ontvangen :

1. de M. Valkeniers à M. le Ministre de la Région bruxelloise sur « l'aménagement du Parc de Pede à Anderlecht ».

2. de M. Lenaerts à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Communications sur « la reprise d' "Intop" par un tour-opérateur nouvellement formé ».

3. de Mme Dinant à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques sur « la situation des Laminoirs de Jemappes, dernière entreprise purement sidérurgique de la région boraine ».

1. van de heer Valkeniers tot de heer Minister van het Brussels Gewest over « de aanleg van het Pedepark te Anderlecht ».

2. van de heer Lenaerts tot de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Verkeerswezen over « de overname van "Intop" door een nieuw-gevormde tour-operator ».

3. van Mevr. Dinant tot de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken over « de toestand van de onderneming "Laminoirs de Jemappes" het laatste bedrijf in de Borinage dat zich uitsluitend op de ijzer- en staalproductie toelegt ».

— La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

De datum van deze interpellaties zal later worden vastgesteld.

QUESTION DE M. KNOOPS A M. LE VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR LE POINT DE VUE ACTUEL DE L'ETAT EN CE QUI CONCERNE LA SITUATION DANS LA SIDERURGIE

VRAAG VAN DE HEER KNOOPS AAN DE HEER VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN OVER HET HUIDIGE STANDPUNT VAN DE STAAT INZAKE DE TOESTAND IN DE STAALINDUSTRIE

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la question de M. Knoops à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques sur « le point de vue actuel de l'Etat en ce qui concerne la situation dans la sidérurgie ».

Dames en Heren, aan de orde is de vraag van de heer Knoops aan de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken over « het huidige standpunt van de Staat inzake de toestand in de staal-industrie ».

La parole est à M. Knoops.

M. Knoops. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, Mesdames, Messieurs, c'est en fait sous forme d'une question urgente que je voulais poser, il y a déjà quinze jours, la question que je vais lire. Par suite d'indisponibilité, vous n'avez pu, Monsieur le Ministre, me répondre à ce moment-là et moi-même, j'étais indisponible la semaine dernière. Il n'empêche que, étant donné les problèmes sidérurgiques, la question reste d'actualité et restera encore — je dirais presque malheureusement — pendant un temps que j'espère cependant aussi court que possible, de grande actualité.

La sidérurgie connaît actuellement une situation conjoncturelle très déprimée. Celle-ci répercute particulièrement sur la sidérurgie wallonne qui connaît des difficultés graves de trésorerie. La situation de cessation de paiement est même envisagée, si l'actionnaire majoritaire, c'est-à-dire l'Etat, ne fait pas de nouvelles avances ou du moins n'accepte pas de donner sa garantie. Vu cette situation, il n'apparaît pas indispensable que M. le Ministre des Affaires économiques précise de façon très claire la position actuelle de l'Etat.

M. le Président. — Je désire faire une remarque qui ne vous concerne pas seul, Monsieur Knoops, mais la Chambre tout entière.

J'ai remarqué que vous avez été très au-delà de votre texte. Or, mes prédécesseurs avaient pour jurisprudence de limiter à dix lignes la question orale. Je ne veux pas l'interpréter judaïquement mais je tiens à respecter cette règle de jurisprudence constante et toujours appliquée notamment par le précédent président en fonction, consistant en une très brève formulation de la question.

Je vous invite donc à respecter le règlement une prochaine fois.

La parole est à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques.

M. W. Claes, Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques (à la tribune). — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, je limiterai ma réponse à la question telle qu'elle m'a été transmise.

Trois faits ont marqué l'évolution de la sidérurgie européenne au cours du présent exercice :

la demande a chuté brutalement dès la fin du deuxième trimestre 1980;

cette baisse de production, et corollairement des prix, a entraîné une détérioration de la situation financière;

les moyens d'action anti-crise mis en place dans le cadre d'Eurofer ont été rendus totalement inopérants.

Dès avant le début de l'été, la demande d'acier a subi une réduction très forte : les taux d'utilisation sont tombés aux taux les plus bas jamais enregistrés dans la Communauté.

Cette évolution a été accompagnée par un non-respect de plus en plus marqué des programmes de livraison et par une chute brutale des prix qui a causé, avec l'accroissement marqué des coûts de production, une grave détérioration de la situation financière des entreprises.

Cette détérioration financière est à ce point grave que les entreprises ont été obligées d'entamer leurs réserves et, dans le cas où celles-ci étaient faibles, à augmenter leur endettement avec les conséquences que cela suppose. Si bien que nous nous trouvons actuellement devant une situation extrêmement noire sur le plan des entreprises européennes parmi lesquelles figurent nos sociétés qui pourraient clôturer l'exercice actuel avec des pertes plus ou moins importantes.

Ce problème doit être examiné dans le cadre du plan gouvernemental et des conventions passées ensuite avec les partenaires privés qu'ils soient A.P.S. ou banquiers, par une commission mixte Etats-A.P.S.-Entreprises dont l'installation a été décidée ces derniers jours.

Dans l'entretemps, de façon à répondre à certaines situations plus urgentes, une solution financière a été trouvée au niveau du Triangle de Charleroi qui permet la mise à disposition des besoins de trésorerie nécessaires d'ici à la fin de l'année par anticipation des pertes de l'exercice 1980. Cette formule a été adoptée à titre exceptionnel, étant entendu que l'opération ainsi mise sur pied sera, dans ses principes, intégrée aux conclusions de la commission en question.

Je signale enfin que le financement des programmes d'investissements mineurs qui posait problème au niveau de certaines entreprises

dans la mesure où, répondant au vœu gouvernemental, elles en avaient assuré la réalisation immédiate, je signale que ce problème est également résolu sur le plan du financement et ce pour l'ensemble du secteur, soit pour un montant avoisinant les 3,5 milliards de francs belges.

Quant à la position de l'Etat, je ne puis que confirmer le communiqué que le Premier Ministre a diffusé en suite de la rencontre avec les A.P.S. de ce 14 novembre et selon lequel le gouvernement a confirmé son soutien à la sidérurgie tel qu'il avait été défini par le Conseil des ministres du 23 novembre 1978 et le C.M.C.E.S. du 18 septembre 1980.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VRAAG VAN DE HEER VAN BELLE AAN DE HEER MINISTER VAN SOCIALE VOORZORG EN VOLKSGEZONDHEID OVER DE MARKT VAN HET HORMONENVLEES

QUESTION DE M. VAN BELLE A M. LE MINISTRE DE LA PREVOYANCE SOCIALE ET DE LA SANTE PUBLIQUE SUR LE MARCHE DE LA VIANDE AUX HORMONES

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de vraag van de heer Van Belle aan de heer Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid over de markt van het hormonenvlees.

Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la question de M. Van Belle à M. le Ministre de la Prévoyance sociale et de la Santé publique sur le marché de la viande aux hormones.

De heer Van Belle heeft het woord.

De heer Van Belle. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, einde maart van dit jaar stelde ik de Minister van Volksgezondheid een vraag in verband met de hormonale voeding van het mestvee.

Er werd mij toen geantwoord dat er ter zake besprekingen aan gang waren met het departement landbouw en dat het gebruik van hormonen bij de vetmesting van slachtdieren het onderwerp uitmaakte van een studie bij de Hoge Gezondheidsraad.

Vandaag de dag komt het meer en meer aan het licht dat de « koehandel van het hormonenvlees » niet alleen de gezondheid van de consument treft, maar ook de landbouwer zelf, die het slachtoffer wordt van de hormonen van de grootschalige landbouwindustrie.

Anderzijds lezen wij dat een werkgroep hormonenvrij vlees een « hormonendossier » heeft uitgebracht, waarin vastgesteld wordt dat onze reglementering ter zake volstaat, maar dat een degelijke, meer efficiënte controle op ons voedsel meer dan een noodzaak is. Dezelfde werkgroep gewaagt ook van het binnensmokkelen van het « hormonenspul » via Frankrijk, Italië en Oost-Europa. Derhalve vernam ik graag van de minister :

1° Hoe hij op dit alles meent te moeten reageren ?

2° Hoever de besprekingen met het departement van landbouw gevorderd zijn ?

3° Hoe het staat met de studie bij de Hoge Gezondheidsraad over « het gebruik van hormonen bij de vetmesting van slachtdieren » ?

De heer Voorzitter. — De heer Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid heeft het woord.

De heer Dhoore, Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, het is bekend dat de Belgische reglementering inzake hormonen zeer streng is : het vlees waarin residus van hormonen wordt aangetroffen wordt afgekeurd, evenals de karkassen afkomstig van dieren, waaraan hormonen werden toegediend. In verschillende andere landen daarentegen zijn sommige hormonale producten toegelaten bij de vetmesting van dieren. In een voorlopig advies heeft de Hoge Gezondheidsraad laten uitschijnen dat een herziening van de Belgische reglementering in dezelfde zin wellicht mogelijk is.

De controles zijn zeer moeilijk, zowel om technisch wetenschappelijk als om praktisch organisatorische redenen (laboratoria-methoden, kostprijs, duur, enz.).

Sedert enkele weken werden de controles opgedreven, zowel betreffende het vlees in de slachthuizen als het ingevoerd vlees. Bovendien wordt er ook gezocht naar nieuwe mogelijkheden om de doeltreffendheid van de controles te verbeteren. Ik wijs in dit verband ook, maar op langere termijn, op het wetsontwerp tot oprichting van het Instituut voor Veterinaire keuring, dat in de Commissie Volksgezondheid in onderzoek is.

Uit de eerste resultaten van de jongste controles blijkt dat het gebruik van hormonen niet zo frequent is als sommigen hebben beweerd. Gezien de beperkte mogelijkheden van controle gaat de prioriteit naar het opsporen van de meest verdachte hormonen : dat soort hormonen die bij inname als residu in de voeding nadelen voor de mens kunnen opleveren.

Het huidige standpunt t.a.v. hormonen bij de vetmesting blijft gehandhaafd in afwachting van het definitief advies van de Hoge Gezondheidsraad of desgevallend van de totstandkoming van een E.E.G.-reglementering ter zake.

De heer Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

QUESTION DE M. PERSOONS A M. LE MINISTRE DES FINANCES, A M. LE MINISTRE DE LA REGION BRUXELLOISE ET A M. LE MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DU BUDGET SUR LE PROBLEME DES FINANCES COMMUNALES

VRAAG VAN DE HEER PERSOONS AAN DE HEER MINISTER VAN FINANCIËN, AAN DE HEER MINISTER VAN HET BRUSSELS GEWEST EN AAN DE HEER MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN BEGROTING OVER HET PROBLEEM VAN DE GEMEENTEFINANCIËN

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la question de M. Persoons à M. le Ministre des Finances, à M. le Ministre de la Région bruxelloise et à M. le Ministre de l'Intérieur et du Budget sur le problème des finances communales.

Dames en Heren, aan de orde is de vraag van de heer Persoons aan de heer Minister van Financiën, aan de heer Minister van het Brussels Gewest en aan de heer Minister van Binnenlandse Zaken en Begroting over het probleem van de gemeentefinanciën.

Je constate que M. Persoons est absent; la question est donc, selon les dispositions du règlement, retirée.

VRAAG VAN DE HEER VAN GEYT AAN DE HEER MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER DE BEPERKING VAN HET RECHT OP WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN VAN JONGE AFGESTUDEERDEN

QUESTION DE M. VAN GEYT A M. LE MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR LA LIMITATION DU DROIT AUX ALLOCATIONS DE CHOMAGE POUR LES JEUNES DIPLOMES

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de vraag van de heer Van Geyt aan de heer Minister van Tewerkstelling en Arbeid over de beperking van het recht op werkloosheidsuitkeringen van jonge afgestudeerden.

Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la question de M. Van Geyt à M. le Ministre de l'Emploi et du Travail sur la limitation du droit aux allocations de chômage pour les jeunes diplômés.

De heer Van Geyt heeft het woord.

De heer Van Geyt. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, aan het aantal werkloze afgestudeerden van de Gentse Rijksuniversiteit werd het recht op werkloosheidsuitkeringen door de R.V.A. onttrokken, op basis van een nieuwe interpretatie van artikel 124 van het koninklijk besluit van 20 december 1963.

Tot nu toe werd « de beëindiging der studies » geïnterpreteerd als het ogenblik waarop de leergangen een einde nemen, t.z., 1 juli. De nieuwe interpretatie van de R.V.A. is dat « de beëindiging der studies » de datum is waarop het diploma behaald wordt. Voor studenten die hun diploma in tweede zitting behaalden aan de R.U.G., is dat 3 oktober. Deze gewijzigde interpretatie van artikel 124 raakt eens te meer jonge werklozen, die zo al zwaar getroffen worden door de crisis.

Zou de minister kunnen meedelen :

1. Hoe de R.V.A. deze maatregel kan verantwoorden welke volkomen afwijkt van de interpretatie die tot nog toe werd gegeven aan de desbetreffende bepaling van het koninklijk besluit betreffende de arbeidsvoorziening en werkloosheid ?

2. Wie het initiatief tot deze maatregel genomen heeft ?

3. Hoeveel jonge afgestudeerden per R.V.A.-gewest door deze maatregel werden getroffen ?

De heer Voorzitter. — De heer Minister van Tewerkstelling en Arbeid heeft het woord.

De heer Dewulf, Minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik kan aan de heer Van Geyt mededelen dat jongeren, bedoeld bij artikel 124 van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid, slechts aanspraak kunnen maken op werkloosheidsuitkeringen na een inschrijving als werkzoekende van vijftienzeventig arbeidsdagen.

Tijdens die wachttijd van vijftienzeventig dagen moet de jonge afgestudeerde ingeschreven zijn als werkzoekende en moet hij bereid zijn elke passende dienstbetrekking te aanvaarden.

Die wachttijd van vijftienzeventig dagen mag dus slechts aanvangen wanneer de cursussen volledig zijn beëindigd of definitief stopgezet. Proefschriften en herexamens moeten worden beschouwd als deel uitmakend van de studies. Indien dit niet zo was, stelt zich de vraag, in welke mate de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt en het daadwerkelijk zoeken naar een dienstbetrekking verenigbaar zijn met de nodige voorbereidingen om een proefschrift op te stellen of voor een examen te slagen.

Ieder geval heeft zonder twijfel particuliere aspecten, maar dat neemt niet weg dat de algemene regel van de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt moet worden gerespecteerd.

In antwoord op de vraag wie terzake bevoegd is kan ik signaleren dat alle beslissingen inzake het recht op werkloosheidsuitkeringen behoren tot de bevoegdheid van de inspecteur van het gewestelijk bureau van de R.V.A. in wiens ambtsgebied de werkloze verblijft. Tegen die beslissingen is alleen beroep mogelijk bij de bevoegde arbeidsrechtbanken.

Op de derde vraag kan ik u antwoorden dat er geen afzonderlijke statistieken aangelegd worden van het aantal studenten die wegens herexamens, het voorbereiden van een proefschrift of om een andere dergelijke reden hun studies niet beëindigd hadden op 1 juli 1980.

De heer Voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

QUESTION DE M. PIERARD A M. LE VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES COMMUNICATIONS SUR LA SUPPRESSION, PAR LA S.N.C.B., D'UN CERTAIN NOMBRE DE POINTS D'ARRÊTS DE TRAINS

VRAAG VAN DE HEER PIERARD AAN DE HEER VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN VERKEERSWEZEN OVER DE AFSCHAFFING, DOOR DE N.M.B.S., VAN EEN AANTAL STOPPLAATSEN VOOR TREINEN

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la question de M. Pierard à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Communications sur la suppression, par la S.N.C.B., d'un certain nombre de points d'arrêts de trains.

Dames en Heren, aan de orde is de vraag van de heer Pierard aan de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Verkeerswezen over de afschaffing, door de N.M.B.S., van een aantal stopplaatsen voor treinen.

La parole est à M. Pierard.

M. Pierard. — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, Mesdames, Messieurs, à l'occasion de la révision des horaires de 1981-1982, la S.N.C.B. envisage, comme les années antérieures, la suppression d'un certain nombre de points d'arrêts de trains.

Il apparaît que ces suppressions concerneraient essentiellement le trafic ferroviaire dans les régions rurales.

Comme vous le savez, plusieurs instances économiques et sociales ont eu l'occasion de critiquer vivement le plan de restructuration de la S.N.C.B. Ce plan de restructuration émanant de la direction générale de la S.N.C.B. est, pour l'instant, gelé suite précisément aux critiques et réserves émises à l'époque de sa parution.

Ne pensez-vous pas que le fait d'intégrer des réductions du service ferroviaire dans l'élaboration des horaires 1981-1982 constitue une application lente et surnoise du plan de restructuration de la S.N.C.B. ? Enfin, ne serait-il pas plus opportun d'attendre — avant de procéder à des suppressions de points d'arrêts — que la réorganisation du trafic « voyageurs » ait fait l'objet d'une étude globale des transports en commun dans le cadre de la prochaine fusion S.N.C.B.-S.N.C.V. ?

M. le Président. — La parole est à M. Busquin, Ministre de l'Éducation nationale, qui répond à la place de M. le Ministre des Communications.

M. Busquin, Ministre de l'Éducation nationale. — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, il est exact que certaines propositions

de suppression d'arrêts de trains ou de haltes ont été examinées au niveau du comité permanent du conseil d'administration de la S.N.C.B.

Toutefois, il importe de souligner :

1. Que les mesures envisagées ont un caractère ponctuel qui n'a aucune commune mesure avec l'ancien plan de restructuration de la direction de la S.N.C.B.

2. Ces mesures ont été soumises aux instances régionales concernées et ont reçu leur approbation.

Il ne peut être question, dès lors, de confondre ces mesures avec le plan de restructuration tel qu'il a été envisagé antérieurement par la direction générale de la S.N.C.B.

Au sein du conseil d'administration de la S.N.C.B., plusieurs voix se sont fait entendre estimant que toute restructuration du réseau de la S.N.C.B. devait être approchée dans le cadre de la fusion S.N.C.B.-S.N.C.V.

Il s'agit là d'une position que je partage entièrement. C'est pourquoi j'ai estimé devoir réserver la priorité à cette fusion.

Cette position n'implique cependant pas un immobilisme qui s'avèrerait préjudiciable pour la S.N.C.B.

C'est ce principe qui a été accepté par le conseil d'administration de la S.N.C.B.

M. le Président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

VRAAG VAN DE HEER COPPIETERS AAN DE HEER MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER HET PERSONEELSBESTAND BIJ HET BESTUUR VOOR DE HUISVESTING

QUESTION DE M. COPPIETERS A M. LE MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR L'EFFECTIF DE L'ADMINISTRATION DU LOGEMENT

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de vraag van de heer Coppieters aan de heer Minister van Openbare Werken en Institutionele Hervormingen over het personeelsbestand bij het Bestuur voor de Huisvesting.

Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la question de M. Coppieters à M. le Ministre des Travaux publics et des Réformes institutionnelles sur l'effectif de l'Administration du Logement.

De heer Coppieters heeft het woord.

De heer Coppieters. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, de nieuwe of verhoogde huisvestingspremies beogen terecht een aanmoediging en bevordering van de bouwactiviteiten. Zij zullen evenwel het verwachte gunstig effect voor de tewerkstelling missen, indien de behandeling ervan in het bestuur voor de huisvesting in het gedrang wordt gebracht wegens onderbezetting van het personeelsbestand. Op dit ogenblik beschikt de uitvoeringsdienst van dit bestuur over slechts één derde vast benoemd personeel, één derde tewerkgestelde werklozen en één derde stagiairs. Naar verluidt zou men nu de vergunning van de werklozen, die toch al enkele jaren ervaring hebben, willen intrekken. De minister zal wel willen inzien dat de vertragingen, die reeds nu aanzienlijk zijn, dan nog zullen toenemen en dat de dienst een complete puinhoop zou worden. Mag ik dan ook vragen dat aan de tewerkstelling niet zou geraakt worden?

De heer Voorzitter. — De heer Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid, die antwoordt in de plaats van de heer Minister van Openbare Werken en Institutionele Hervormingen, heeft het woord.

De heer Dhoore, Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, de personeelsproblemen van het Bestuur van de Huisvesting zijn mij voldoende bekend en genieten mijn bijzondere aandacht.

Het is inderdaad juist dat de dienst, die momenteel 208 personeelsleden telt, slechts over 134 statutaire kadereffectieven beschikt waarvan 115 door in vast verband benoemde personeelsleden worden ingenomen. Ter versterking, en in afwachting dat een nieuw personeelskader kan worden goedgekeurd, werden aan de dienst 58 tewerkgestelde werklozen en 35 stagedoende jongeren toegevoegd om het groeiend werkvolume te kunnen verwerken.

Ingevolge de onderrichtingen vervat in de omzendbrief n° 148 van 16 juni 1980 van de Minister van het Openbaar Ambt moeten de statutaire wervingen, binnen de perken van het effectief van 15 maart 1980, gecompenseerd worden door een vermindering van eenzelfde aantal in dienst zijnde werklozen.

Dientengevolge werden de nodige schikkingen getroffen om alle nog in dienst zijnde tewerkgestelde werklozen, bij het departement van openbare werken, in vooropzeg te plaatsen, naargelang het aantal verwezenlijke wervingen; als uiterste datum werd 31 december 1980 vooropgesteld.

Om het vertrek van tewerkgestelde werklozen bij het Bestuur van de Huisvesting op te vangen werden volgende maatregelen getroffen :

1. de nog beschikbare plaatsen op het kader moeten aangevuld worden door statutair personeel;
2. het aantal stagedoende jongeren wordt op peil gehouden;
3. een project van bijzonder tijdelijk kader werd ingediend voor de afdeling huisvestings- en verwervingspremie.

Dit project voorziet in de tewerkstelling van 31 personeelsleden, van verschillende kwalificatie, en werd op 15 september 1980 aan de bevoegde instanties overgemaakt.

Er wordt aangedrongen op een spoedige behandeling van dit dossier, dat tegemoet komt aan de meest dringende behoeften van voornoemde dienst.

De heer Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VRAAG VAN DE HEER VERHAEGEN AAN DE HEER MINISTER VAN SOCIALE VOORZORG EN VOLKSGEZONDHEID OVER HET DEFICIT VAN DE PRIVE-ZIEKENHUIZEN

QUESTION DE M. VERHAEGEN A M. LE MINISTRE DE LA PREVOYANCE SOCIALE ET DE LA SANTE PUBLIQUE SUR LE DEFICIT DES CLINIQUES

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de vraag van de heer Verhaegen aan de heer Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid over het deficit van de privé-ziekenhuizen.

Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la question de M. Verhaegen à M. le Ministre de la Prévoyance sociale et de la Santé publique sur le déficit des cliniques.

De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer Verhaegen. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, einde 1980 zal het globaal deficit van de private ziekenhuizen — indien er geen nieuwe financiële middelen worden gevonden — 35 miljard bedragen.

Dit deficit heeft een thesauriekarakter maar houdt ook een structureel element in.

Welke maatregelen zal de heer minister nemen om zowel de werking van de ziekenhuizen als de noodzakelijk investeringen te waarborgen?

De heer Voorzitter. — De heer Minister van Sociale Voorzorg heeft het woord.

De heer Dhoore, Minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, eerst en vooral wil ik er op wijzen dat het deficit waarover de heer Verhaegen heeft gesproken niet het boekhoudkundig deficit van de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering betreft maar wel het thesaurietekort of het bedrag aan onbetaalde facturen; dit cijfer houdt geen rekening met de schuldvorderingen van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering op 31 december 1980 die werden veroorzaakt door de vertraging waarmee bepaalde inkomsten van de ziekteverzekering aan het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering op 31 december 1980 die werden veroorzaakt door de vertraging waarmee bepaalde inkomsten van de ziekteverzekering aan het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering worden gestort.

Rekening houdend met de jongste vooruitzichten van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering zou dit kastekort op het einde van dit jaar oplopen tot 32 652 miljoen frank waarvan 90 pct. ziekenhuisfacturen (openbare en privé-sector inbegrepen). Aangezien dergelijk bedrag aan onbetaalde facturen voor de ziekenhuizen onoverkomelijke thesaurieproblemen zou stellen werd het nodige gedaan om het bedrag dat ik juist citeerde terug te brengen tot een aanvaardbaar bedrag namelijk 21 756 miljoen frank.

Deze operatie werd voornamelijk gerealiseerd doordat andere sociale zekerheidsinstellingen namelijk de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers en de Rijksdienst voor jaarlijkse vakantie aan het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering leningen hebben toegestaan.

Hiermee is de situatie op korte termijn geregeld; fundamenteel is dat de begroting 1981 van de verplichte ziekteverzekering in evenwicht wordt gebracht; zodoende kan in 1981 een verergering van de toestand worden vermeden.

Ik kan hier nog aan toevoegen dat ik met de St.-Janspartners en de ziekenhuizen ben overeengekomen de gestelde problematiek bij prioriteit te behandelen tijdens de komende onderhandelingen over de hervorming van de ziekteverzekering en het gezondheidsbeleid in het algemeen.

De heer Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

DRINGENDE VRAAG — QUESTION URGENTE

Artikel 73 van het reglement — Article 73 du règlement

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, overeenkomstig artikel 73 van het reglement, heeft de heer Colla gevraagd een dringende vraag te mogen stellen aan de heer Minister van Tewerkstelling en Arbeid die zijn instemming heeft betuigd om hierop onmiddellijk te antwoorden.

Mesdames, Messieurs, conformément à l'article 73 du règlement, M. Colla a demandé à pouvoir poser une question urgente à M. le Ministre de l'Emploi et du Travail qui a accepté d'y répondre immédiatement.

De heer Colla heeft het woord.

De heer Colla. — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, een verschikkelijke natuurramp teisterde vóór enkele weken Algerije, en vóór enkele dagen Zuid-Italië.

Ik kan mij voorstellen dat een zeer spoedige hulp in mankracht zeer efficiënt ter plaatse zou kunnen benuttd worden, vooral om onder het puin bedolven overlevenden te redden.

Mag ik van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid vernemen of het mogelijk zou zijn Belgische stempelgerechtigde vrijwilligers naar die gebieden te sturen gedurende enkele weken, zonder dat zij hun recht op stempelvergoeding zouden verliezen. Zo ja, welke formaliteiten moeten worden vervuld en elke voorwaarden zou men in het kader van deze akte kunnen opleggen?

De heer Voorzitter. — De heer Minister van Tewerkstelling en Arbeid heeft het woord.

De heer De Wulf, Minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, de vraag die werd gesteld verdient ontegensprekelijk de grootste belangstelling.

Ik kan het lid mededelen dat ik bereid ben onmiddellijk aan een aantal Italiaanse werknemers, die op dit ogenblik in België vergoede werkloze zijn, de toelating te geven om naar Italië te gaan gedurende één maand, met behoud van hun werkloosheidsuitkeringen. Ik zal dit doen om hen toe te laten:

— waar nodig, hulp te verlenen aan de reddingsoperaties;

— het weze om bezoek te brengen aan hun families, die het slachtoffer zijn van de aardbeving.

De aanvragen van deze werklozen kunnen onmiddellijk ingeleid worden bij de gewestelijke werkloosheidsinspecteurs van hun woonplaats, waar hun alle nodige inlichtingen zullen verschaft worden.

De heer Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

A) WETSONTWERP HOUDENDE DE BEGROTING VAN DE DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

B) WETSONTWERP HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

C) INTERPELLATIE VAN DE HEER BRASSEUR TOT DE HEER VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN TOT DE HEER MINISTER VAN OPENBAAR AMBT EN WETENSCHAPSBELEID, BELAST MET DE COÖRDINATIE VAN HET LEEFMILIEU OVER «DE MAATREGELEN TOT INKRIMPING VAN DE BEGROTING DIE DE REGERING HEEFT GENOMEN TEN OPZICHTE VAN HET INTERUNIVERSITAIR INSTITUUT VOOR KERNWETENSCHAPPEN, OVER DE NEFASTE GEVOLGEN VAN DIE

MAATREGELEN MET BETREKKING TOT HET FUNDAMENTELE ONDERZOEK INZAKE DE FYSIKA VAN VORMEN VAN HOGE ENERGIE, OVER DE GEVOLGEN VAN DIE BUDGETTAIRE INKRIMPING VOOR DE WERKGELEGENHEID EN VOOR DE TOEKOMST VAN DE BIJ HET WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK BETROKKEN FONDSEN»

D) INTERPELLATIE VAN DE HEER DUPRE TOT DE HEER VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN, TOT DE HEER MINISTER VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN ADJUNCT VOOR NATIONALE OPVOEDING EN TOT DE HEER MINISTER VAN OPENBAAR AMBT EN WETENSCHAPSBELEID, BELAST MET DE COÖRDINATIE VAN LEEFMILIEU, OVER

« 1° DE WERKING VAN HET STUDIECENTRUM VOOR KERNENERGIE (S.C.K.) TE MOL;

2° HET GEBREK AAN COHERENTIE TUSSEN DE NATIONALE OPDRACHT INZAKE KERNENERGIE-ONDERZOEK EENSDEELS, EN DE GEWILDE DIVERSIFICATIE NAAR NIET NUCLEAIRE ENERGETISCH EN NAAR INDUSTRIEEL ONDERZOEK IN HET S.C.K. ANDERDEELS;

3° DE RELATIE TUSSEN DE ONDERZOEKSOPDRACHTEN VAN HET S.C.K. EN DIEGENE VAN HET NATIONAAL INSTITUUT VOOR EXTRACTIEBEDRIJVEN (N.I.E.B.) EN VAN HET INSTITUUT VOOR RADIO-ELEMENTEN (I.R.E.) »

Voortzetting van de algemene bespreking

A) PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES SERVICES DU PREMIER MINISTRE POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

B) PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES SERVICES DU PREMIER MINISTRE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

C) INTERPELLATION DE M. BRASSEUR À M. LE VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES ET À M. LE MINISTRE DE LA FONCTION PUBLIQUE ET DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE, CHARGE DE LA COORDINATION DE L'ENVIRONNEMENT SUR «LES MESURES DE REDUCTION BUDGETAIRE PRISES PAR LE GOUVERNEMENT À L'EGARD DE L'INSTITUT INTERUNIVERSITAIRE DES SCIENCES NUCLEAIRES, SUR LES CONSEQUENCES NEFASTES DE CES MESURES EN CE QUI CONCERNE LA RECHERCHE FONDAMENTALE EN PHYSIQUE DES HAUTES ENERGIES, SUR LES IMPLICATIONS DE CES REDUCTIONS BUDGETAIRES EN TERME D'EMPLOI ET SUR L'AVENIR DES FONDS LIES À LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE».

D) INTERPELLATION DE M. DUPRE À M. LE VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES, À M. LE MINISTRE DE LA COMMUNAUTE FLAMANDE ET ADJOINT À L'EDUCATION NATIONALE ET À M. LE MINISTRE DE LA FONCTION PUBLIQUE ET DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE CHARGE DE LA COORDINATION DE L'ENVIRONNEMENT, SUR

« 1° LE FONCTIONNEMENT DU "STUDIECENTRUM VOOR KERNENERGIE (S.C.K.)" (CENTRE D'ETUDE DE L'ENERGIE NUCLEAIRE), À MOL;

2° LE DEFAUT DE COHERENCE ENTRE, D'UNE PART, LA MISSION DEVOLUE SUR LE PLAN NATIONAL EN MATIERE DE RECHERCHES DANS LE DOMAINE DE L'ENERGIE NUCLEAIRE ET, D'AUTRE PART, LA DIVERSIFICATION VOULUE DANS LE SENS DE RECHERCHES INDUSTRIELLES AU SEIN DU "S.C.K.";

3° LA RELATION ENTRE LES MISSIONS DE RECHERCHES DU "S.C.K." ET CELLES DE L'INSTITUT NATIONAL DES INDUSTRIES EXTRACTIVES (I.N.I.E.X.) ET DE L'INSTITUT DES RADIOELEMENTS (I.R.E.) »

Continuation de la discussion générale

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde zijn volgende wetsontwerpen en interpellatie.

Wetsontwerp houdende de begroting van de diensten van de Eerste Minister voor het begrotingsjaar 1980, het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van de diensten van de Eerste Minister voor het begrotingsjaar 1979, de interpellatie van de heer Brasseur tot de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken en tot de heer Minister van Openbaar Ambt en Wetenschapsbeleid, belast met de Coördinatie van Leefmilieu over «de maatregelen tot inkrimping van de begroting die de regering heeft genomen ten opzichte van het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen, over de nefaste gevolgen van die maatregelen met betrekking tot het fundamentele

onderzoek inzake de fysika van vormen van hoge energie, over de gevolgen van die budgettaire inkrimping voor de werkgelegenheid en voor de toekomst van de bij het wetenschappelijk onderzoek betrokken Fondsen » en de interpellatie van de heer Dupré tot de heer Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken, tot de heer Minister van de Vlaamse Gemeenschap en Adjunkt voor Nationale Opvoeding en tot de heer Minister van Openbaar Ambt en Wetenschapsbeleid, belast met de coördinatie van Leefmilieu, over « 1° de werking van het Studiecentrum voor Kernenergie (S.C.K.) te Mol; 2° het gebrek aan coherentie tussen de nationale opdracht inzake kernenergie-onderzoek eensdeels, en de gewilde diversificatie naar niet nucleair energetisch en naar industrieel onderzoek in het S.C.K. anderdeels; 3° de relatie tussen de onderzoeksopdrachten van het S.C.K. en diegene van het Nationaal Instituut voor Extractiebedrijven (N.I.E.B.) en van het Instituut voor Radio-Elementen (I.R.E.) ».

L'ordre du jour appelle la suite de la discussion du projet de loi contenant le budget des services du Premier Ministre pour l'année budgétaire 1980, le projet de loi ajustant le budget des services du Premier Ministre de l'année budgétaire 1979, l'interpellation de M. Brasseur à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques et à M. le Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coordination de l'Environnement sur « les mesures de réduction budgétaire prises par le gouvernement à l'égard de l'Institut Interuniversitaire des Sciences Nucléaires, sur les conséquences néfastes de ces mesures en ce qui concerne la recherche fondamentale en physique des hautes énergies, sur les implications de ces réductions budgétaires en terme d'emploi et sur l'avenir des Fonds liés à la recherche scientifique » et l'interpellation de M. Dupré à M. le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques, à M. le Ministre de la Communauté flamande et adjoint à l'Education nationale et à M. le Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coordination de l'Environnement sur « 1° le fonctionnement du « Studiecentrum voor Kernenergie (S.C.K.) » (Centre d'Etude de l'énergie nucléaire), à Mol; 2° le défaut de la cohérence entre, d'une part, la mission dévolue sur le plan national en matière de recherches dans le domaine de l'énergie nucléaire et, d'autre part, la diversification voulue dans le sens de recherches énergétiques non nucléaires et dans le sens de recherches industrielles au sein du « S.C.K. »; 3° la relation entre les missions de recherches du « S.C.K. » et celles de l'Institut National des Industries extractives (I.N.I.E.X.) et de l'Institut des Radioéléments (I.R.E.) ».

De heer Dupré heeft het woord voor het ontwikkelen van zijn interpellatie.

De heer Dupré (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, het is bekend dat er op korte termijn in verband met het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol een aantal beslissingen moeten worden verwacht.

Vooreerst zijn er de gevolgen van de budgetbeperkingen 1980-1981 die voor het S.C.K. zeer hard aankomen. Het werkingstekort over de jaren 1980 en 1981 wordt bij het S.C.K. op circa 500 miljoen geraamd, dit in tegenstelling met wat collega Brasseur hier vanochtend heeft gezegd.

Aangezien het S.C.K. hoofdzakelijk met dotatieinkomsten werkt en personeelsuitgaven vervult de belangrijkste post vormen op het budget, is het onvermijdelijk dat deze besnoeiing zal leiden tot drastische beknopting van de dagelijkse werking, tot weddeverlies voor en tot regelrechte inkrimping van het personeel. Inderdaad wordt thans reeds gewag gemaakt van de niet-uitbetaling van 5 pct. van het kontraktuele loon in 1980 en een bijkomende weddevermindering van mogelijk 8 à 10 pct. in 1981.

Ten tweede, is er de reeds lange tijd aanslepende wijziging van de statuten van het S.C.K. De voorstellen van minister Claes terzake aan het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie (M.C.E.S.C.) moesten door een werkgroep verder op hun budgettaire weerslag worden onderzocht. Nu blijkt uit het verslag van deze werkgroep dat men naast uitgebreide bevoegdheden voor S.C.K., het Instituut voor Radio-Elementen (I.R.E.) en het Nationaal Instituut voor Extractiebedrijven (N.I.E.B.) vooral concludeert dat het S.C.K. geen bijkomende gelden mag ontvangen, maar I.R.E. en N.I.E.B. daarentegen wel. Vooral de investeringsuitgaven in I.R.E. lopen daarbij er hoog op.

Ten derde wordt beweerd dat het nieuwe meerjarenplan van het S.C.K. dat na een lange lijdensweg thans ter goedkeuring voorligt bij de Raad van Beheer nog steeds een sterk nucleaire inslag heeft. Zo zouden de nucleaire programma's en de daaraan verbonden diensten ca 80 pct. blijven uitmaken tegenover ca 20 pct. voor niet-nucleaire taken.

Wij moeten uit deze samenloop van gegevens afleiden dat er uiteindelijk evolutie komt in de problematiek rond de onderzoeksinstellingen

en in het bijzonder rond het S.C.K. Echter gaat deze evolutie blijkbaar lijnrecht in tegen de herhaalde wensen van de heer Minister van Economische Zaken tot verregaande diversificatie, diversificatie die trouwens door alle politieke partijen en industriële middelen ten volle wordt onderschreven.

In deze interpellatie willen wij dit gebrek aan coherentie onderzoeken en ontleden, en vervolgens voorstellen formuleren om snel en efficiënt te komen tot de uitvoering van de bij algemene consensus verlangde herstructurering van het werk in de drie genoemde onderzoeksinstellingen en dit tegen de algemene achtergrond inzake toegestemd onderzoek in ons land. Het zal niemand ontgaan hoe levensbelangrijk deze materies is. Nu industrie en overheid inzien dat ons levenspeil en onze competitiviteit slechts zullen kunnen gehandhaafd blijven door innovatie en vernieuwing in het industrieel beleid, nu tegelijkertijd besparingen in de overheidsuitgaven een dwingende noodzaak zijn, nu vooral kunnen wij ons geen losse, ondoordachte, structuurloze werking en beheer van ons onderzoekspark veroorloven. Wij zijn door de feiten, door de situatie verplicht het goed te doen, het beter te doen dan voorheen ooit noodzakelijk scheen.

Bij de behandeling van de problematiek kunnen wij er niet omheen eerst de kwestie van de kernenergie aan te pakken. De energiekrisis dwingt ons de kernenergie te benutten, de zorg voor ons leefmilieu verplicht ons behoedzaam en veilig te werk te gaan. Aan het onderzoek en de ontwikkeling van de kernenergie heeft de nationale Overheid vele miljarden besteed. Een gedeelte hiervan werd door het S.C.K. gebruikt om zijn nationale opdracht inzake kernenergie te vervullen. Grote investeringen en voortreffelijke inzet van Vlamingen en Franstaligen samen hebben het S.C.K. gemaakt tot wat het nu is : ons belangrijkste instrument voor multidisciplinair onderzoek, ten behoeve van collectieve noden en industriële groei.

Maar diezelfde inspanningen hebben ook tot gevolg dat wij thans een zware infrastructuur dienen te onderhouden of op een gekontroleerde manier af te bouwen. Een zware trein bolt lang uit. Met deze elementaire waarheid geen rekening houden bij het verdere plannen van de toekomst zou onverantwoord zijn en zware gevolgen met zich brengen.

Daarom stellen wij voor dat op nationaal vlak onmiddellijk op realistische wijze zou bepaald worden wat dit land in de eerstvolgende jaren nog aan ontwikkeling van kernenergie wenst te besteden met inbegrip van de verdeling over de onderzoeksinstellingen en de industrie, dat daarbij zou rekening gehouden worden met de onvermijdelijke afwikkeling van de bestaande toestand, dat duidelijke opties zouden genomen worden qua aard en volume van de diverse programma's zoals experimentele reactoren, splijtstofcyclus, snelle kweekreactoren, stralingscontrole, veiligheid, ontmanteling van de onderzoeksinfrastructuur, enz. En, met alle respect, dit is geen taak voor de leiding van het S.C.K. alleen. Hier dienen én de Overheid, én de betrokken industrieën hun verantwoordelijkheden samen op te nemen en te zeggen wat zij nog wensen te zien gebeuren. Mijnheer de Minister, is er volgens deze gedachtengang reeds in concreto uitgemaakt :

1. Wat het Belgische belang is voor de overheid en industrie van de verdere uitbating van de reactoren BR 2 en BR 3 ?
2. Of er in België nog veel aan ontwikkeling van de opwerkings-technieken moet worden gedacht zelfs als Eurochemic heropend wordt ?
3. Wat wij nu met de splijtstoffabricage voor snelle reactoren gaan doen ? Hebben wij voldoende kansen om hierin later ons brood te verdienen ? En zo ja, welke verdeling ziet men tussen Belgonucléaire en S.C.K. ?
4. Of diensten zoals o.m. de inkapseling van afval door de industriële gebruikers zullen betaald worden zoals de wet van 8 augustus 1980 voorschrijft ?
5. Welk het vereiste tijdsschema moet zijn bij de evaluatie en de eventuele realisatie van de geologische berging ?
6. Of wij de zware medische-, bestralings-, radiobiologische en andere begeleiding wel echt nodig hebben zoals het S.C.K. deze reeds jaren meesleept in zijn programma's ?
7. Of het waar is dat nog altijd gewerkt wordt op voorbijgestreefde programma's, op studie van verlaten types fuel, enz. ?
8. Hoe de Duitse belangen liggen in BR 2, veiligheid, gasgekoelde reactoren-studies, proefinstallaties voor heropwerking (Hermes) en andere ?
9. Hoe men de zware infrastructuur zal kunnen ontmantelen ?

Wanneer dat allemaal bepaald en gepland is — en ik herhaal, met consensus van de overheid, betrokken industrie en S.C.K. — dan weten

wij hoeveel wij nationaal nog moeten opbrengen voor het nucleaire werk. Op een belangrijk deel van deze nationale begrotingspost kan het S.C.K. redelijkerwijs aanspraak maken hoewel dient te worden aangestipt dat eveneens taken voor andere instellingen kunnen en zullen voorkomen. Sinds het begin van de kernenergie werden en zullen 60 pct. van de nationale gelden buiten het S.C.K. besteed blijven.

Zonder de kernenergie af te schrijven kunnen wij het voorgaande als het verleden en het heden van het S.C.K. bestempelen. Laten wij eens dit geregeld, naar de toekomst kijken. Wij hebben het benodigde budget voor kernenergiestudies opzij gezet en weten nu klaar en duidelijk wat wij kunnen besteden voor de nieuwe taken : niet-nucleaire energie, ecologie, industrieel onderzoek. Wij durven voorstellen dat bij grondig uitkammen van de nucleaire programma's zoals hoger geschetst, naast een reële besparing, inderdaad de wens van de minister van economische zaken n.l. de 1/3, 1/3, 1/3-verdeling van de door de overheid ter beschikking gestelde dotaties voor nucleair respectievelijk ander energetisch en industrieel onderzoek grosso modo kan worden vervuld voor de programma's van het S.C.K.

Het wordt dus uitermate belangrijk dat statuten, beheer en werking van het S.C.K. net zoals van het Instituut voor Radio-Elementen (I.R.E.) en het Nationaal Instituut voor extractiebedrijven (N.I.E.B.) afgestemd worden op deze nieuwe realiteiten. Daarbij is het bovenal noodzakelijk dat de nieuwe sectoren een voldoende zelfstandige groei kunnen doormaken, hun eigen dynamiek ontwikkelen en hun leefbaarheid bewijzen. Concreet betekent dit, Mijnheer de Minister, dat onmiddellijk maatregelen worden getroffen opdat de opgelegde besparing niet precies in de nieuwe groeisectoren zou doorgewen maar gelijk verdeeld worden, of beter nog dat de besparingen, die nucleair worden opgelegd, geheel of gedeeltelijk zouden worden ingebracht voor het zo noodzakelijke opstarten van de nieuwe oriëntaties. Het betekent eveneens dat op korte termijn de statuten en de Raden van Beheer worden aangepast aan een veranderde opdracht. En hierbij ontveins ik niet de communautaire moeilijkheden die zich voordoen. Wij Vlamingen begrijpen dat Wallonië een nieuwe start wil, vooral voor industrieel onderzoek; die willen wij Vlamingen zelf ook. Wij trappen daarom niet in redeneringen zoals men die thans van Waalse zijde hoort : (ik citeer) « Mol met zijn nucleair onderzoek is Vlaams en dus heeft Vlaanderen reeds al het geld gehad. Tegenover dit kernenergieonderzoek moet het nieuw industrieel onderzoek in Wallonië komen als compensatie. » (einde citaat).

Ons antwoord hierop is duidelijk :

Ten eerste, het S.C.K. te Mol was en is niet Vlaams, vraag dat maar eens aan het personeel.

Ten tweede, het S.C.K. krijgt niet eens de helft van de totale nucleaire kredieten zoals in 1979 nog bleek uit statistieken van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid.

Ten derde, veel S.C.K.-geld ging in bestelling naar Waalse firma's en onderzoeksresultaten kwamen vooral Brusselse Bureau's ten goede.

Ten vierde, Vlaanderen heeft thans nood aan nieuwe impulsen op niet nucleair energiegebied van leefmilieu en van industrieel onderzoek en kan niet dulden dat een eventuele nucleaire erfenis deze noodzakelijke ontwikkeling zou in de weg staan. En vergeten wij niet : inzake toegepast onderzoek is Vlaanderen nog steeds eisende partij, zoals de recente VLIR-studie heeft aangetoond.

Een verder communautair aspect is de vaststelling dat in de reeds gevoerde diversificatiepogingen Wallonië geweigerd heeft Molse equipen in Waalse aangelegenheden toe te laten. De afvalproblematiek en de energiebesparing zijn daarvan sprekende bewijzen en ondertussen worden deze sectoren inderdaad ook officieel geregionaliseerd. Tot nog toe heeft alleen de industrie de noord-zuid scheiding nog niet in haar beslissingen ingetrokken. Welnu Mijnheer de Minister, feiten zijn eerbiedwaardiger dan een Lord Mayor, ja, misschien zelfs dan een minister. Ik stel de vraag of wij bij het opzetten van het nieuwe geherstructureerde onderzoeksgebouw niet best naast de nationale kernenergie-opdracht de andere taken kort en goed tussen de Gemeenschappen zouden verdelen. M.a.w., in plaats van geforceerde en wellicht inefficiënte vertegenwoordiging van de Gewesten in de Raden van Beheer van het S.C.K., het I.R.E. en het N.I.E.B. te voorzien, zouden wij beter aan de Vlaamse en Franse executieve adviesmogelijkheden bieden, via Programmaraden die zouden aangeven welke doelstellingen voor de respectieve Gemeenschappen door de respectieve onderzoeksinstituten dienen nagestreefd te worden. In tegenstelling tot wat gezegd wordt is het niet moeilijk om een structuur te vinden waarbij in het éne en ongedeelde S.C.K., of beter in het ene en ongedeelde Studiecentrum voor Energie en Nijverheid (S.C.E.N.) enerzijds nationale kernenergie en anderzijds regionale diversificatieopdrachten zouden ondergebracht worden. Velen zullen bij zulke probleemstelling spontaan de formule van twee afzonderlijke instellingen kiezen. Maar

om het even, hier wordt enige verbeelding gevraagd omdat wij gedwongen zijn zoals ik in mijn inleiding reeds zegde, het beter te doen dan in het verleden. Wij moeten innovatief en creatief zijn in het vinden van passende structuren voor gewijzigde feitelijkheden. Daarenboven willen wij hier even de fictie beklemtonen van het nationaal etiket op de onderzoekingscentra in Wallonië. Vlaamse navorsers gaan in deze zogenaamde nationale instituten niet werken omdat zij er geen echte kansen hebben in beslissingsbevoegdheden, werkingsmiddelen en carrièremogelijkheden.

Zo wil ik tot besluit, Mijnheer de Minister, u een opvatting voorleggen inzake vernieuwde werking voor het S.C.K., het I.R.E., en het N.I.E.B. en uw gewaardeerde meningen vragen over een aantal punten die bij de uitwerking van zulke opvatting aan het licht komen.

1° Zoudt u, Mijnheer de Minister, teneinde de gaafheid van het aanwezige onderzoekspotentieel te garanderen, kunnen toestemmen in een systeem van een lening onder staatswaarborg voor het S.C.K. zodat de tekorten voor 1980 en 1981 naar later kunnen worden verlegd ?

2° Is u bereid, na isolatie van de budgetten voor het kernenergie-onderzoek als nationale opdracht, de overblijvende middelen voor nieuw onderzoek en ontwikkeling billijk te verdelen overeenkomstig adviezen van de twee Gemeenschappen ?

3° Wil u een ruime zelfstandigheid verlenen in beheer en werking van het S.C.K. voor enerzijds het nucleaire pakket en anderzijds de gediversifieerde opdrachten ? Concreet betekent dit :

— dat in de ene Raad van Beheer voor het S.C.K. voldoende niet-nucleaire bevoegde personen zouden zetelen;

— dat in de ene Raad van Beheer van het S.C.K. bevoegdheids-overdracht de regel zou zijn naar respectievelijk een nucleaire en een niet-nucleaire subgroep;

— dat de Raden van Beheer van de drie onderzoeksinstituten zouden worden geadviseerd voor het nucleaire programma door een Nationale Programmaraad, voor de niet-nucleaire programma's door Programmaraden onder auspiciën van de Vlaamse en Franse executieve;

— dat binnen het S.C.K. een gescheiden boekhouding zou worden ingevoerd waarbij inkomsten niet zonder meer van het ene blok naar het andere kunnen worden getransfereerd;

— dat dynamische programma's zouden gesteund worden door meer dotaties en niet-rendabele taken zouden afgebouwd worden door vermindering van het dotatieaandeel. En met dynamische programma's bedoelen wij eenvoudigweg programma's die er in slagen elders bijkomende financiële middelen aan te trekken op grond van hun nuttigheid.

4° Kan vervolgens opdracht gegeven worden het meerjarenplan van het S.C.K. in overeenstemming te brengen met de hier geschetste opvatting waarbij een brede consensus wordt nagestreefd tussen de overheden — de nationale en de Vlaamse executieve —, de betrokken industrieën en het S.C.K. zelf ? En kan onmiddellijk soortgelijke oefening worden uitgevoerd voor het I.R.E. en het N.I.E.B. ?

5° Tenslotte, zou het niet billijk zijn in te gaan op reeds jarenoude verzuchtingen om, zoals in het I.R.E., én de erkende werknemers-vertegenwoordigingen én de streekinstanties in de Raad van Beheer van het S.C.K. stem te verlenen ? (Applaus bij de leden van de C.V.P.)

De heer Voorzitter. — De heer Minister van Economische Zaken heeft het woord.

De heer W. Claes, Vice-Eerste Minister en Minister van Economische Zaken (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik zou eerst willen pogen een antwoord te geven op de vele vragen die hier daarnaer door collega Dupré werden gesteld in verband met het S.C.K. en de kernenergie-sector, onderwerpen die hij bijzonder goed kent.

De door het geachte lid aangehaalde vraagstukken, zoals de toekomst van de reactoren BR II en BR III, de opwerking van de brandstoffen en de problemen met Eurochimique, de opslag van de afval, het onderzoek over de snelle reactoren, de betrekkingen met onze Gemeenschapspartners en bijzonder met de Duitse partners en nog vele andere vraagstukken, zijn stuk voor stuk aangelegenheden die sinds geruime tijd de aandacht van het departement van Economische Zaken gaande houden.

Preciese antwoorden kan en durf ik vandaag niet geven omdat men niet uit oog mag verliezen dat er momenteel enkel met hypothetische gevallen kan worden gewerkt, zolang de besprekingen in het parlement over het energiebeleid de twijfels omtrent de vastlegging van onderzoeksprogramma's inzake energie en inzonderheid inzake kernenergie niet hebben weggevoerd.

Ik kan mij indenken dat men opnieuw bedenkingen zal hebben of vragen zal opperen omtrent dit debat. Vooreerst zou ik willen antwoorden zoals de premier het deze morgen heeft gedaan, dat de maanden juni, juli en augustus totaal aan de Staatshervorming waren gewijd; september was de maand van de politieke crisis, oktober was de maand van de nieuwe regeringsvorming en gans de maand november is bijzonder opgeslorpt geweest door de voorbereiding en het houden van de arbeidsconferentie.

Ondanks alles heb ik kontakt opgenomen met de Voorzitter van de Commissie voor het Bedrijfsleven, de heer d'Alcantara, om te trachten een werkmethode te vinden die ons moet toelaten op korte termijn in deze Kamer eindelijk dat debat te laten plaatsvinden. Ik kan u verzekeren dat ik bij deze zaak niet ben blijven stilzitten. Aldus werd een nieuwe belangrijk document klaargemaakt waarin alle cijfers van het Witboek werden geactualiseerd. Ook werd de voorbereiding van alle ontwerp-resoluties die ermee verband houden, hoofdstuk per hoofdstuk afgehandeld, zodat de regering volkomen ter beschikking staat van het parlement en bijzonder van deze Kamer om zonder verdere tijdverspilling tot dit debat over te gaan.

Ik wil eraan toevoegen dat toen de regering het Witboek over het energiebeleid aan het parlement voorlegde, ik verklaarde dat het in mijn bedoeling lag de activiteiten van de drie instellingen, met name de S.C.K., het I.R.E. en het N.I.E.B., te diversifiëren.

In 1979 reeds vatte de regering het onderzoek van dit probleem aan. Deze materie werd bovendien opgenomen in de regeringsverklaring, waarin onder meer het volgende staat :

« Het wetenschappelijk onderzoek inzake energie zal dan ook dermate opnieuw worden georiënteerd dat een meer evenwichtige verdeling wordt verkregen onder de volgende domeinen :

- klassieke energie;
- kernenergie;
- nieuwe energievormen, vergassing van steenkolen, synthetische brandstoffen en nieuwe energiedragers;
- energiebesparing en aanverwante technologieën.

De overheidsinspanning zal worden geconcentreerd op de nieuwe energievormen en op de techniek voor energiebesparing. Zij zal evenwichtig worden verdeeld onder de gewesten. De gewesten zijn verantwoordelijk voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake energie in de aangelegenheden die binnen hun bevoegdheden vallen.

In het kader van het vernieuwde economisch expansiebeleid, van de prototypesteun en van het wetenschapsbeleid, zullen projecten die gericht zijn op de volgende domeinen bij voorkeur worden in aanmerking genomen :

- energiebesparing;
- rationele aanwending van de energie;
- valorisatie van residuair energie;
- bevordering van nieuwe en vernieuwbare energievormen.

Het departement van Wetenschapsbeleid zal erover waken dat de universiteit en andere gesubsidieerde centra voor wetenschappelijk onderzoek het aandeel van hun onderzoeksbegroting dat zij voor deze domeinen bestemmen, jaarlijks zouden kenbaar maken.

Ik heb als voogdijminister van de drie genoemde instellingen een ontwerp voorbereid, waarop u trouwens gedoeld hebt, tot wijziging van de statuten in de zin van verruimde bevoegdheden, van een wijziging van de instellingen en van de samenstelling der beheerders, onder meer door gewestelijke vertegenwoordigers erbij te betrekken.

Op grond van het ontwerp heeft het Comité voor Economische en Sociale Coördinatie een interministeriële werkgroep in het leven geroepen om voorstellen uit te werken en de hieruit voortspruitende begrotingsterugslag na te gaan.

Bewuste werkgroep is met zijn werkzaamheden nog steeds niet klaar gekomen. Om die reden is het dan ook op zijn minst voorbarig om te pogen antwoord te geven op de zeer duidelijke vragen.

Ik wil u echter niet verbergen wat mij op het ogenblik beroert. Ik aarzel niet u te zeggen dat voor u een zeer ontgoocheld man staat omdat daar, waar hij gehoopt had dat de interministeriële werkgroep zich zou bewegen op het niveau van de hogere researchpolitiek, op het niveau van een werkelijk gemoderniseerde industriële politiek moet worden vastgesteld dat men zeer spoedig is terecht gekomen in de communautaire problematiek. Inderdaad, de beschouwingen over de fundamentele waarden van een researchpolitiek en van een industrieel beleid zijn nog ver te zoeken. Dit wil ik van op deze tribune zeer duidelijk formuleren.

Ik was, ik ben en ik zal het nooit eens zijn met degenen die stellen dat aangezien het S.C.K., in het Vlaamse land is ingeplant, deze

instelling moet behandeld en beschouwd worden als een Vlaamse instelling. Het is een nationale instelling.

De resultaten van de research in Mol bereikt, werden ter beschikking gesteld zowel van de Nederlandstalige, als van de Brusselse, als van de Franstalige energie-producenten.

Zoals u terecht hebt gezegd, Mijnheer Dupré, zowel de industrieën in het Zuiden, als in het centrum, als in het Noorden, hebben werkelijk een positieve weerslag gekend van de research-activiteiten die in Mol sedert al die jaren zijn uitgevoerd.

Ik voeg er dan ook bij dat, in de mate dat ik steeds heb willen rekening houden met de verzuchtingen die in Wallonië bestonden, waar men werkelijk wenst en eist, men ook in het Zuiden zou doen aan industriële research, hetgeen ik bijgetreden ben in het document inzake industrieel beleid, ik nooit zou kunnen aanvaarden dat de redering eenzijdig zou doorgetrokken worden, waarbij wij als resultaten zouden moeten noteren dat men in Mol enkel en alleen verder nucleaire research zou moeten doen. Het is in die zin dat ik overigens aan de voorzitter van het S.C.K. onderrichtingen heb gegeven om de programma's te reoriënteren met het oog op een diversificatie naar de drie sectoren : energie en milieu, nijverheid en kernenergie, om uiteindelijk te komen tot een gelijke verdeling van de werkmiddelen, wat men ook het fameuze éénderde, éénderde, éénderde heeft genoemd. Ik wens te bevestigen dat dit het eindobjectief moet blijven. Het mag inderdaad geen verdeling over deze drie sectoren worden van 80, 10, 10.

Een dergelijke omschakeling dient vanzelfsprekend geleidelijk te gebeuren, zoniet loopt men het risico dat de inspanning te zeer verbrokken wordt over een te groot aantal beginnende projecten. Immers, ieder project dient geleidelijk uitgebouwd te worden en in volume toe te nemen. Lopende projecten kunnen niet plots worden stopgezet, maar dienen minstens tot een logisch resultaat te worden afgerond om de verworven kennis te valoriseren.

Een woord nu over de huidige financiële moeilijkheden. Zij zijn enkel te verklaren door de drastische begrotingsbeslissingen die de regering heeft moeten nemen en die niet enkel verband houden met het S.C.K., maar evengoed met het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschap, in verband met Kalkar en de C.E.R.N. in Genève.

Persoonlijk meen ik niet dat het lanceren van een relatief belangrijke lening met Staatswaarborg, die zou bestemd zijn voor het dekken van de tekorten van de begrotingen voor 1980 en 1981.

De Minister van Financiën, de Minister van Begroting, in één woord de ganse regering, kijkt tegen een dramatische budgettaire situatie op, waarbij meer bepaald de Minister van Financiën zich met steeds meer angst de vraag stelt waar hij nog plaats op de kapitaalmarkt zal vinden om nu reeds onvermijdelijke leningen, die zich cijferen in de honderden miljarden, nog te plaatsen.

Nu toestaan aan instellingen supplementaire leningen te plaatsen, wil zeggen dat men de komende Staatsbegrotingen nog verder hypothetheert, tenzij men zou aanvaarden dat de komende begrotingen van de instellingen reeds zouden gehypothekeerd zijn. Dit zou ons ongetwijfeld in een gevaarlijke stroomversnelling brengen die ook op het niveau van de instellingen budgettaire rampzalige gevolgen zou hebben op termijn.

Ik hoop dat men in al deze instellingen voldoende begrip opbrengt voor de uitermate slechte toestand waarin wij ons budgettaire in dit land bevinden en dat men ook daar zal bereid zijn tot het opbrengen van de nodige offers om samen met ons mee te werken aan de sanering van onze financiën, een *conditio sine qua non* om ooit uit de crisis te raken.

Een woord nog over de mogelijke toekomstige structuren.

De heer Dupré heeft mij een negental vragen gesteld, die in feite reeds een bepaald antwoord impliceren.

Ik zeg onmiddellijk dat ik mij met de meeste van zijn concepties gemakkelijk kan verzoenen en ik ook de mening ben toegedaan dat het in die richting is dat men moet gaan.

Ook ik vraag met aandrang mij te willen verontschuldigen wanneer ik poog mijn handen nog een beetje vrij te houden en ik niet te sterk inga op zijn suggesties.

De heer Dupré vraagt me of ik bereid ben in gene of in een andere richting te gaan, rekening houdend met de adviezen komende van de regering en van de gewesten.

Dat is nu precies de moeilijkheid. Ik stel vast, al was het maar door de ervaring in de fameuze interministeriële werkgroep die is gevormd, maar ook door de adviezen die wij thans beginnen te krijgen in toepassing van de wet, of het nu gaat over steenkool-, staal- of textieldossiers, dat de stelregel in het algemeen wordt dat de adviezen diametraal, tegengesteld aan mekaar zijn, waardoor men het als nationaal verantwoordelijke uitermate moeilijk heeft om tot een verantwoorde consensus te komen.

Bijzonder in deze zo delicate materie, vrees ik dat de standpunten van de gemeenschappen en gewesten zeer sterk uit mekaar dreigen te lopen. Daarom richt ik mij tot de interpellant om enig begrip op te

brengen voor een zekere stilzwijgenheid vanwege de geïnterpelleerde, die — ik herhaal het — de eerstkomende weken op dat punt behoeften zal hebben aan heel wat inspanningen ter verzoening. Hoe dan ook, het is evident, en dat lijkt toch belangrijk als element van antwoord, dat de Minister van Economische Zaken, noch de regering eeuwig kunnen blijven wachten op een advies van de werkgroep.

Indien men aldaar niet spoedig tot een bepaalde consensus komt, dan zeg ik formeel dat er maar één oplossing mogelijk is, met name dat de bevoegde minister het dossier terug op het hoogste politieke vlak brengt om daar een beslissing te nemen. Dit neem ik mij voor te doen.

Tussen haakjes gezegd is er in mijn hoofd geen enkel bezwaar, integendeel dat vertegenwoordigers van de streek en van de werknemers zouden zitting nemen in de Raad of raden van Beheer, dat hangt af van de optie inzake de nieuwe structuur die wij zullen nemen.

Belangrijk lijkt wel — dat wil ik u nogmaals bevestigen, Mijnheer Dupré, — dat ik mij altijd formeel zal blijven inzetten, zowel voor de ombouw van het centrum van Mol zoals door u beschreven, als voor het behoud van de activiteiten van Mol op een zeer hoog niveau, welke ook op dat punt de communautaire elementen van het debat mogen zijn, die sommigen aan dit dossier zouden willen toevoegen.

J'en viens maintenant, Monsieur le Président, à la réponse à l'interpellation de M. Brasseur qui n'est malheureusement pas là en ce moment.

M. Risopoulos. — M. Brasseur est retenu en commission, je le remplace en temps que Président du groupe F.D.F.

M. W. Claes, Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques. — Je tiens tout d'abord à préciser qu'il n'est nullement entré dans mes intentions, en ce qui concerne l'I.I.S.N. de porter atteinte à la recherche fondamentale, conscient de l'importance qu'elle revêt pour l'avenir de notre pays.

La décision de réduire de 650 millions à 500 millions de francs les subventions destinées à l'Institut Interuniversitaire des Sciences Nucléaires en 1980 a été prise dans le cadre des réductions drastiques qu'il a fallu appliquer aux dépenses de l'Etat en 1980 et 1981.

Pour autant que nécessaire, je répète que les mêmes décisions ont été prises en ce qui concerne Mol, Kalkar et même le C.E.R.N. à Genève.

Cette réduction des dépenses relatives à l'I.I.S.N. a été prise par le Comité ministériel de la Politique scientifique et entérinée par le Conseil de gouvernement du 9 août 1980. Le Ministre de la Politique scientifique faisait partie de ces Comités.

Il ne faut toutefois pas perdre de vue que la situation budgétaire, que je puis qualifier de dramatique, a contraint le gouvernement à procéder à des réductions draconiennes et ce, dans tous les domaines.

Il ne faut, dès lors, pas voir dans les mesures qui ont été prises une volonté politique de démantèlement des institutions de recherche.

Je voudrais rappeler que les statuts de l'I.S.N. ont été précisés dans l'arrêté royal du 6 septembre 1951. C'est un établissement d'utilité publique. Son objet est de susciter, de promouvoir et de coordonner en Belgique les études et recherches scientifiques relevant des sciences nucléaires, à l'exclusion des applications, au sein des établissements belges de haut enseignement et de recherche.

Son activité se développe sur trois grands secteurs : la physique nucléaire des hautes énergies, la physique nucléaire des basses énergies et la chimie nucléaire. Cet Institut, avec le Fonds de la recherche fondamentale collective et le Fonds de la recherche médicale, relève du F.N.R.S.

Il est géré conformément à un arrêté royal du 18 janvier 1965 relatif au financement de programmes de recherches fondamentales collectives et à une convention intervenue entre le Ministre des Affaires économiques et cet institut.

En 1970, le gouvernement a fixé le critère de répartition des crédits des Fonds associés au F.N.R.S., à savoir :

- le Fonds de la Recherche fondamentale collective d'initiative des chercheurs (F.R.F.C.);
- le Fonds de la Recherche médicale (F.R.S.M.);
- l'Institut Interuniversitaire des Sciences nucléaires (I.I.S.N.).

Ce critère est le suivant : « La répartition communautaire de l'ensemble des crédits accordés aux trois Fonds associés doit correspondre à la proportionnalité des allocations de fonctionnement octroyées aux établissements universitaires de chacun des régimes linguistiques ».

Il découle de cette décision que toute modification dans la répartition communautaire des crédits d'un Fonds a des répercussions sur la répartition communautaire des crédits des autres Fonds.

Or, en 1972 pour le F.R.F.C., en 1976 pour le F.R.S.M., il fut décidé par les ministres compétents que les crédits pour ces deux Fonds seraient accordés paritairement entre les deux communautés.

Il en résulta que c'est par la variation de la répartition du budget de l'I.I.S.N., entre les deux communautés, que le respect du critère de répartition de l'ensemble des subventions des trois Fonds associés fut assuré.

De ce fait, en 1978, sur 536,5 millions attribués à l'Institut, la part allouée aux chercheurs francophones était de 56,44 p.c., celle allant aux chercheurs néerlandophones de 43,56 p.c. On constate que ce déséquilibre — considérable — était supporté uniquement par la section néerlandophone au sein de l'I.I.S.N.

Sous la pression du Conseil d'Administration de l'I.I.S.N., demandant un rééquilibrage, ce critère a été modifié. Il a été décidé d'allouer les crédits en fonction du pourcentage des diplômés francophones et néerlandophones du deuxième cycle universitaire (formule dite Théo Lefèvre). Ce critère a été appliqué progressivement à partir de 1979, année pour laquelle il avait été convenu de la parité entre les deux sections; le budget fut porté à 628 millions de francs. Il était prévu de progresser de 1 p.c. par an, de manière à parvenir à 54 p.c. pour la section néerlandophone en 1983.

Il y a lieu de souligner que, de 226,5 millions en 1972 pour l'ensemble de l'I.I.S.N., le budget sollicité par le Conseil d'Administration atteignait 650,7 millions en 1980 et 772,9 millions pour 1981. Donc en quelque huit ans le budget a triplé.

Cette progression considérable fut certes un des éléments qui fut pris en considération pour décider de la réduction sensible enregistrée en août dernier lors de l'examen des dépenses de l'Etat et de l'effort de réduction exigé à tous les niveaux.

La réduction décidée ramena de 650 à 500 millions les crédits initialement affectés pour 1980 à l'I.I.S.N.

Selon les informations communiquées par le Secrétaire général de l'I.I.S.N., les fonds disponibles pour la section francophone seraient réduits de 318,8 millions à 245 millions, ceux de la section néerlandophone de 331,8 millions à 255 millions. En 1981, sur les 530 millions accordés en août, au lieu des 772,9 millions sollicités, il serait alloué 254,4 millions aux francophones et 275,6 millions aux néerlandophones. Il en résulterait qu'une cinquantaine d'emplois de chercheurs francophones seraient supprimés. La situation serait moins dramatique pour la section néerlandophone; aucune mise en préavis ne serait nécessaire en 1981.

Cette évolution différente pour les deux sections est la conséquence de la mise en œuvre en 1979 d'un nouveau critère de répartition, décidé lui-même pour mettre fin à un déséquilibre, à quoi est venue s'ajouter l'incidence des compressions budgétaires.

Je suis très sensible à cette situation et je n'apprécie guère la thèse de ceux qui prétendent que le Ministre des Affaires économiques, étant flamand, a cherché à porter un coup à la section francophone de l'Institut.

C'est une des raisons pour lesquelles j'ai chargé mon administration de procéder à une étude d'appréciation de la situation de l'I.I.S.N. et, en particulier, des conséquences sur l'emploi ainsi que de rechercher, je le souligne, les moyens susceptibles de remédier à celles-ci.

Ce rapport vient de me parvenir et vous comprendrez sans doute qu'il ne m'est pas encore possible de vous en donner tous les détails car j'ai fait rédiger et envoyer une note destinée au Comité ministériel de politique scientifique. J'espère que je parviendrai à lui faire accepter les formules qui sont suggérées par mon administration et grâce auxquelles on pourrait, je crois, éviter toute répercussion négative sur l'emploi.

Je ne prétends pas résoudre ainsi tous les problèmes qui se posent à l'Institut, comme je ne prétends pas parvenir à résoudre tous les problèmes qui se posent actuellement à Mol, mais je pense que les aspects les plus négatifs du dossier seraient éliminés.

Il va de soi que, dès que le Comité de politique scientifique aura pris position sur mes nouvelles propositions, je serai à la disposition de cette Chambre ou de la commission compétente pour leur communiquer les décisions prises et en discuter éventuellement.

Je vous remercie, Monsieur le Président. (Applaudissements sur les bancs de la majorité.)

M. le Président. — La parole est à M. le Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique.

M. Maystadt, Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coordination de l'Environnement (à la tribune). — Monsieur le Président, Mesdames, Messieurs, M. Brasseur, à l'occasion de son interpellation sur les mesures de réductions budgétaires prises par le gouvernement à l'égard de l'Institut Inter-

universitaire des Sciences Nucléaires, m'a interrogé sur plusieurs points qui concernent la politique que mène le gouvernement en matière de recherche scientifique.

Pour ce qui concerne l'objet précis de l'interpellation, à savoir le budget de l'Institut Interuniversitaire des Sciences Nucléaires, je le renvoie à la réponse que vient de donner, au nom du gouvernement, mon collègue le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires économiques.

Mais M. Brasseur, comme je le disais, m'a interrogé sur d'autres points et en particulier sur le rôle du Ministre de la Politique scientifique, sur les moyens budgétaires mis à sa disposition, sur le statut du chercheur — problème qui a également été évoqué par Mme Dinant — et enfin sur le rôle que doit jouer la recherche — développement en vue de participer à la lutte contre la crise économique.

En premier lieu, je voudrais rappeler quel est le rôle du Ministre de la Politique scientifique et aussi quelles sont ses limites.

Il s'agit essentiellement d'un rôle d'impulsion et de coordination. Le Ministre de la Politique scientifique tente de suivre les problèmes de politique scientifique qui se posent dans plusieurs départements et assure la coordination générale de l'action du gouvernement en matière de politique scientifique, y compris dans ses aspects internationaux.

Toutefois — et j'en viens aux limites de mon rôle — chaque ministre disposant de crédits de recherche scientifique gère son propre budget. Certes, il ne faut pas sous-estimer le rôle que peut jouer annuellement le Ministre de la Politique scientifique dans la fixation des crédits de politique scientifique pour l'ensemble du budget de l'Etat. En effet, après avoir recueilli l'avis de la commission interministérielle de la politique scientifique, c'est lui qui soumet pour décision au Comité ministériel de la politique scientifique les propositions que celui-ci arrête en matière de budget de politique scientifique. Il a donc l'occasion de jouer son rôle d'impulsion et de coordination à l'égard de l'ensemble de la politique scientifique qui sera suivie par les divers départements au cours de l'exercice à venir. Mais, une fois les budgets établis, c'est bien entendu chaque ministre qui gère son propre budget.

Il faut rappeler que le budget des services du Premier Ministre, secteur politique scientifique, aujourd'hui en discussion, comprend un ensemble de crédits dont le Ministre de la Politique scientifique a la gestion directe, qui sont destinés à couvrir la plupart des actions dont j'ai parlé ce matin en réponse à M. Van Elewyck, et sur lesquelles je reviendrai dans quelques instants.

Vous m'avez interrogé plus précisément sur le volume des moyens budgétaires mis ainsi à la disposition du Ministre de la Politique scientifique. Par rapport à l'ensemble des crédits ouverts pour la politique scientifique, les crédits confiés à ma gestion directe s'élèvent à 2 milliards 346 millions, c'est-à-dire environ 5 p.c. du total des crédits dits de politique scientifique. Ces moyens, fort limités, concernent les actions de recherche concertée, la poursuite des programmes nationaux de recherche-développement, la poursuite aussi de la mission confiée aux Services de Programmation de la politique scientifique en vue d'identifier les besoins technologiques liés aux marchés publics et enfin l'insertion du potentiel de recherche belge dans des programmes scientifiques et technologiques internationaux.

Vous m'avez interrogé également, ainsi que Mme Dinant, en ce qui concerne la situation des chercheurs. Il est vrai que la situation d'un certain nombre d'entre eux est préoccupante. Il s'agit principalement de chercheurs engagés pour une durée limitée, qui, de ce fait, vivent dans l'insécurité, ne sachant pas s'ils trouveront ou non la possibilité d'embrasser une carrière scientifique complète.

Sous les précédents gouvernements, plusieurs mesures ont été étudiées à ce sujet et ont fait l'objet de discussions approfondies mais difficiles au sein d'un groupe inter-cabinets. Je suis conscient de la nécessité de rechercher une solution à une situation qui, humainement, peut être parfois très angoissante et qui, vous l'avez souligné, n'est pas de nature à créer un climat propice à une bonne recherche.

Aussi ai-je décidé de réanimer sans délai ce groupe inter-cabinets afin qu'il termine le plus rapidement possible ses travaux et qu'une solution, la plus adéquate possible, puisse enfin être trouvée à ce problème important du statut des chercheurs. Mais je ne puis pas dissimuler ici la difficulté de la tâche car pour résoudre correctement ce problème, il faudra sans doute toucher à l'organisation et la structure interne de nos institutions universitaires. Je ne puis donc pas concevoir le règlement de cette question d'une manière isolée. Dès lors, il serait inimaginable d'élaborer un tel statut sans concertation entre tous les milieux concernés.

Enfin, vous m'avez interrogé sur le rôle de la recherche et plus spécialement de la recherche-développement dans la stratégie industrielle du gouvernement. Pour que la recherche soit un instrument efficace de lutte contre la crise et contre le chômage, il est effectivement important qu'elle s'insère correctement dans la politique industrielle. Néanmoins, je crois devoir mettre en garde contre certaines illusions.

En effet, une bonne recherche ne débouchera sur des résultats sous forme de produits ou de procédés commercialisables que dans la mesure où les entreprises de notre pays auront à la fois la capacité et la volonté de participer au processus d'innovation technologique dans le prolongement des efforts consentis dans la recherche.

M. Brasseur. — ... et de pointe.

M. Maystadt, Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coordination de l'Environnement. — J'ai dit : la capacité pour les entreprises de pouvoir participer à ce processus d'innovation. C'est la raison pour laquelle, dans le plan de redressement du gouvernement, figurent un certain nombre de mesures destinées à augmenter les moyens des entreprises, en particulier dans le domaine de la recherche.

Mais bien entendu, tout processus de transfert, comme celui que vous évoquez, entre la recherche et l'industrialisation, prend nécessairement du temps. Il ne faut donc pas s'attendre à des effets miraculeux à très court terme. Ceci ne veut pas dire que rien n'est fait, que du contraire ! Et j'aimerais vous en donner quelques exemples concrets.

Dans le domaine des actions concertées, des dispositions nouvelles et précises sont mises en œuvre pour encourager la valorisation industrielle des résultats des recherches. C'est ainsi que dans les secteurs de la métallurgie et de la micro-électronique, certaines entreprises sont entrées en collaboration directe avec les centres universitaires dont les recherches avaient été financées par le budget de la Politique scientifique.

Dans le cadre des programmes de recherche-développement, et en particulier dans celui de l'énergie, de nouveaux produits dans le domaine de l'énergie solaire ont été mis au point et font l'objet de propositions concrètes de ma part en vue de leur industrialisation.

Enfin, il existe le programme national de recherche-développement en aéronautique et technologies connexes sur lequel vous avez très justement insisté. Sous l'impulsion d'un de mes prédécesseurs, M. Ouders, le Conseil des Ministres a décidé la mise en œuvre de ce programme national de recherche-développement, programme qui constitue un cadre approprié permettant de réaliser, sur une période de quatre ans, une stratégie de recherche-développement visant à mettre l'industrie belge dans des conditions technologiques favorables pour poursuivre les trois objectifs suivants.

D'abord, développer des équipements et des systèmes nouveaux dans des domaines importants liés aux commandes publiques et y acquérir — ce qui est souvent indispensable — les premières références, la référence nationale qui rend l'exportation plus aisée. Cet objectif répond au souci du gouvernement de stimuler davantage l'innovation industrielle dans le cadre d'une politique des marchés publics.

Ensuite, deuxième objectif, participer dès la phase d'étude et de recherche, à des programmes technologiques européens dans des secteurs de technologie avancée en vue de développer et de produire en source unique des équipements et systèmes de conception belge. Cet objectif s'est déjà matérialisé récemment par l'association de la Belgique au programme aéronautique européen Airbus et au programme français de satellite Spot.

Enfin, troisième objectif : se spécialiser et se diversifier vers des produits caractérisés par une haute valeur ajoutée et un contenu technologique important. Vraiment, les recherches du programme aéronautique et technologies connexes se situent dans cette perspective. En ce qui concerne l'aéronautique, le programme assure en premier lieu une partie du financement des activités de recherche-développement exécutées en Belgique dans le cadre de l'actuel programme Airbus. Il comporte également les moyens qui permettront à l'industrie belge d'y participer dans la phase d'étude et de recherche-développement des futurs programmes Airbus.

D'autres recherches de ce volet aéronautique portent notamment sur l'étude des matériaux composites, les fibres métalliques spéciales pour moteurs, les câbles, un système nouveau de commandes en vol, le contrôle non destructif des appareils, les équipements aéro-portuaires.

Par ailleurs, dans ce même programme, un effort est apparu nécessaire dans le domaine des technologies de télécommunications et ce pour diverses raisons : d'abord, le volume important d'activités que représente ce domaine en Belgique, le rôle important qu'il joue dans les marchés publics — j'y reviens — le fait aussi qu'il existe dans ce domaine un potentiel industriel belge important au niveau de la recherche-développement et de la conception d'équipements et de systèmes nouveaux.

Dans ce volet du programme national sont prévus des développements portant notamment sur l'utilisation des fibres optiques, sur un système de navigation spatiale ainsi que sur des systèmes de télématique de bureau à usage des services publics, un domaine particulièrement important compte tenu de l'introduction dans les dix pro-

chaines années de la micro-électronique dans les tâches administratives. Il s'agit d'ailleurs d'un domaine dans lequel il ne devrait pas y avoir de problèmes particuliers de coordination entre le Ministre de la Fonction publique et le Ministre de la Politique scientifique. Au stade actuel, une vingtaine de nos entreprises sont associées à la réalisation de ce programme.

A propos des objectifs assignés à ce programme national, je tiens à attirer l'attention sur l'intérêt que peut représenter pour notre industrie, sa participation dès la phase d'étude et de conception, à de grands programmes industriels nationaux, portant sur des équipements civils ou militaires que l'Etat belge est susceptible de commander. En effet, cette participation au stade de la recherche-développement permet de garantir pour notre pays des activités de compensation économique qui sont plus intéressantes du point de vue du contenu technologique et de la valeur ajoutée. Ceci appelle évidemment un effort financier spécifique de l'Etat pour soutenir ce type d'activité de recherche-développement au niveau national. Mais conçu dans cette perspective, cet effort financier doit normalement être pleinement rentabilisé si l'industrie peut, dans un tel contexte, s'insérer dans des créneaux technologiques prometteurs, ouverts d'emblée sur le marché international.

Mme Dinant m'a également posé une série de questions à cet égard. Plusieurs d'entre elles ont déjà fait l'objet de réponses soit ce matin, soit dans celle que je viens de donner à M. Brasseur. Je me permets donc de l'y renvoyer.

En ce qui concerne le Conseil national de la Politique scientifique, je tiens à signaler à l'honorable membre qu'il s'est réuni, de 1972 à juillet 1980, trente-six fois, c'est-à-dire en moyenne cinq fois par an. Il a, à plusieurs reprises, formulé ses avis sur les orientations qui devraient être suivies en matière de politique scientifique.

C'est ainsi — pour reprendre un domaine sur lequel Mme Dinant avait insisté — qu'en février 1975, le conseil a fait un certain nombre de suggestions relatives à l'énergie. Lors de la préparation du programme national de recherche-développement en énergie, il a été largement tenu compte des avis émis par le conseil.

Ce programme de recherche-développement en énergie rassemble toute une série de projets en matière d'économie d'énergie, d'énergies nouvelles — l'énergie solaire notamment — ainsi que les études économiques d'orientation générale et de choix de technologies.

Récemment, dans sa note sur la politique énergétique, le gouvernement a chargé le comité de coordination de ce programme de coordonner l'ensemble des recherches en matière d'économie d'énergie et d'énergies alternatives.

De l'examen des chiffres, il ressort que depuis 1976, depuis la mise en œuvre de ce programme de recherche-développement, l'effort de diversification fourni par la Belgique a été manifeste.

En effet, les quelques 90 p.c. consacrés à l'énergie nucléaire en 1976 ont été ramenés à 77 p.c. en 1980. Cela a été rendu possible grâce à la mise en œuvre du programme national de recherche-développement, grâce aussi au projet de gazéification souterraine élaboré par le département des Affaires économiques.

Néanmoins, j'estime que cet effort de diversification doit se poursuivre. On peut estimer qu'il serait raisonnable d'arriver dans un délai de cinq ans à ce que 40 à 50 p.c. du budget public de recherches en matière énergétique soient affectés aux sources d'énergie classiques et au nucléaire, le reste se partageant entre les énergies nouvelles (gazéification du charbon, vecteurs énergétiques nouveaux, économies d'énergie).

En conclusion, je voudrais remercier les intervenants car ils m'ont donné l'occasion de fournir au parlement des informations sur divers domaines et en particulier sur les programmes de recherche-développement en matière d'aéronautique, de micro-électronique et d'énergie.

Il s'agit en effet de trois domaines auxquels j'attache une attention prioritaire, particulièrement en ce moment où nous demandons à l'ensemble de la population un important effort de solidarité en vue de redresser notre situation économique et financière. Je suis convaincu que notre population peut accepter cet effort pour autant qu'il soit équitablement réparti, mais pour autant aussi qu'elle ait la conviction que les fruits de cet effort serviront à préparer l'avenir. C'est vrai pour chacune de nos entreprises et c'est vrai également pour l'Etat qui, malgré les contraintes budgétaires qui pèsent sur son action, doit s'efforcer de réorienter ses moyens vers les secteurs d'avenir. Pour ma part, j'essaierai d'y contribuer. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

De heer Voorzitter. — De heer Dupré heeft het woord.

De heer Dupré (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, waarde collega's, graag zou ik heel even op enkele punten terugkomen.

Mijnheer de Minister, u hebt verklaard dat u akkoord gaat en blijft met de diversificatie in het Studiecentrum voor Kernenergie, maar dat die slechts geleidelijk kan gebeuren. Wij zijn alleen een

beetje begaan met het feit dat die geleidelijkheid op te lange termijn wordt voorzien, omdat wij constateren dat deze diversificatie, als opdracht door u gegeven aan het S.C.K., ouder is dan vandaag en dat wij op dit ogenblik amper aan 8 à 10 pct. voor het niet-nucleair-onderzoek zijn.

Bovendien, — en dat vindt ik erger — ligt op dit ogenblik het meerjarenprogramma ter tafel dat tot in 1985 reikt. Uit dit meerjarenprogramma blijkt dat slechts 20 pct. aan niet-nucleair onderzoek zou worden besteed. Dit verontrust mij.

Bij de goedkeuring van dit meerjarenprogramma zou ik u willen vragen na te gaan of de mogelijkheid niet bestaat voor een aanpassing van het niet-nucleaire onderzoek en of meer speciaal aan het industrieel onderzoekswerk niet meer aandacht kan worden besteed.

U hebt eveneens gezinspeeld op de financiële moeilijkheden in het raam van de budgettaire toestand. Waarom moeten deze financiële moeilijkheden en besparingen alleen gelden voor het S.C.K.? Ik heb uw aandacht gevestigd op het feit dat dit blijkbaar niet het geval is voor het N.I.E.B., noch voor I.R.E. Daarvoor worden supplementaire kredieten uitgetrokken, en voor één van beiden — om het niet te noemen, voor I.R.E. — zelfs zeer belangrijke supplementaire kredieten.

Indien moet worden bespaard, dan meen ik dat dit op een billijke wijze over al de onderzoeksinstellingen moet worden gespreid.

Mijnheer de Minister, met genoegen neem ik nota van het door u betuigd akkoord met het feit dat ook de streekinstanties en de werknemersvertegenwoordigingen zullen worden opgenomen, met niet alleen een waarnemersstelsel maar met een echte stem, in de Raad van Beheer.

Ik hoop dat u zo spoedig mogelijk tot deze wijziging van die Raad van Beheer zult kunnen overgaan.

Mijnheer de Minister, u hebt gezegd dat u ontgoocheld bent omdat u slechts gedeeltelijk op de door mij gestelde vragen kunt antwoorden omdat u bent vastgelopen in de communautaire problematiek. Anderzijds hebt u gezegd dat de door mij geformuleerde voorstellen in de goede richting gaan. Ik zou zelfs meer zeggen, ik heb voorstellen geformuleerd die deze communautaire problematiek wellicht kunnen ontlasten. Kunnen wij bijvoorbeeld het nucleaire niet als een nationale opdracht beschouwen en daarvoor een nationaal programma opstellen? Ik doel niet op het programma Comité dat nu, wanneer men het wenst, wordt geraadpleegd, en dat slechts bestaat uit mensen die uit allerlei kringen op een niet institutionele wijze door het S.C.K. erbij worden betrokken, maar een echte Nationale Programmaraad die zich dus zou moeten buigen over wat wij nog moeten uitgeven voor nucleair onderzoek voor het hele land. Vervolgens zouden de andere activiteiten gewoon kunnen worden gesplitst om de twee gemeenschappen, zowel het industrieel onderzoekswerk als het niet-nucleair energetisch onderzoekswerk, en dan zouden wij voor deze twee gesplitste opdrachten afzonderlijke programmaraden voor de twee gemeenschappen kunnen oprichten. Dan was wellicht deze hele communautaire problematiek toch wel oplosbaar. *(Applaus bij de leden van de C.V.P.)*

M. le Président. — La parole est à M. Brasseur.

M. Brasseur (à la tribune). — Monsieur le Président, Messieurs les Ministres, chers collègues, je voudrais d'abord remercier les deux ministres qui ont bien voulu répondre de manière très détaillée à l'interpellation que j'ai développée ce matin.

Je voudrais, non pas leur présenter une réplique — car j'ai apprécié certaines idées qui ont été développées par le Ministre de la Politique scientifique et qui rejoignent d'ailleurs certains diagnostics que je fais avec lui depuis de nombreuses années ...

M. Maystadt, Ministre de la Fonction publique et de la Politique scientifique, chargé de la Coopération de l'Environnement. — Depuis pas tellement d'années. Nous ne sommes pas si vieux !

M. Brasseur. — C'est vrai ... Mais je voudrais cependant lui dire que je n'ai pas entendu évoquer, ni par lui, ni par le Ministre des Affaires économiques — c'eût été plus normal venant du Ministre des Affaires économiques — comme moyen de développement de la recherche dans notre pays, ce que l'on appelle les établissements scientifiques de l'Etat.

Il y a un certain nombre de ces établissements, une vingtaine, qui en 1978 travaillaient sur base de crédits qui s'élevaient tout de même à plus de 3,200 milliards. Or nous savons que ces établissements, qui dépendent pour un certain nombre d'entre eux des deux Ministres de l'Education nationale, connaissent une certaine crise dans leur fonctionnement. Je l'ai déjà signalé à plusieurs reprises.

Sur les sept établissements dépendant des deux Ministères de l'Education nationale, quatre de ceux-ci sont dépourvus de direction depuis trois ou quatre ans. Plus aucune nomination n'est réalisée, parce que les nominations de directeurs sont bloquées. Il y a bien des comités et

des commissions de travail qui tendent à réorganiser ces établissements, mais rien de concret ne sort. Or, dans des domaines très variés, de tels établissements pourraient apporter quelque chose à notre recherche et stimuler l'emploi dans ce secteur, de manière relativement importante.

J'ajoute que ces établissements sont aussi relativement isolés vis-à-vis de l'activité de la recherche fondamentale dans les universités. Il n'y a pas de ponts, il n'y a pas de passerelles entre ces centres, qui regroupent plusieurs centaines, voire des milliers de travailleurs; il n'y a pas de passerelles organisées avec les universités pas plus d'ailleurs qu'avec l'industrie.

Je voudrais dire aussi qu'en ce qui concerne les établissements scientifiques assimilés aux établissements scientifiques de l'Etat — et l'on y trouve les centres de recherche énergétique — certains ont quelques préoccupations quant aux équilibres de caractère communautaire. Il suffit de redire que pour différents centres en matière énergétique: Mol — l'I.N.I.E.X., l'I.R.E. par exemple la répartition du financement est éloquente. Voici les chiffres: 23,1 p.c. pour la Wallonie; 75,9 p.c. pour la Flandre, 1 p.c. pour Bruxelles. Ces chiffres ont été rapportés par un hebdomadaire, encore tout récemment, qui n'est pas suspect de défendre les thèses de mon parti. Et par exemple, au Centre nucléaire de Mol, quand on examine la structure de l'emploi, les francophones ne sont pas extrêmement avantagés, c'est le moins qu'on puisse dire, Monsieur le Ministre.

Pour terminer je voudrais dire que je n'ai pas non plus l'impression d'avoir entendu les ministres nous dire comment une institution comme l'I.R.S.I.A., qui a un rôle important à jouer, en matière de recherche-développement pourra participer activement à la relance et à la lutte contre la crise. J'aurais voulu que les responsables gouvernementaux nous disent quel sera le devenir de l'I.R.S.I.A. dans une Belgique régionalisée et communautarisée.

J'ai eu l'occasion de poser cette question au Conseil de la Communauté française. Le Ministre de l'Education nationale ne savait pas ce que deviendrait l'I.R.S.I.A. dans cette structure. A cet égard je souhaiterais avoir une réponse bientôt.

Enfin, pour terminer, je souhaiterais que l'on se penche sur le devenir du F.N.R.S. et sur le rôle accru qu'il pourrait jouer. En France le C.N.R.S., outre sa fonction d'attribution de bourses et de stimulation de la recherche dans les universités, joue un rôle plus vaste notamment par l'organisation de laboratoires qui lui sont propres, par le développement de services qui travaillent d'ailleurs en liaison avec les universités. Peut-être, notre F.N.R.S. pourrait-il s'engager dans cette voie. C'est une suggestion que je fais.

Je souhaiterais aussi que soit revue la structure du F.N.R.S. afin qu'on y associe les chercheurs qui ne font pas partie des structures représentatives, tel que le Conseil d'administration, par exemple. Il s'y trouve beaucoup de monde mais les chercheurs — qui sont les principaux intéressés — n'y sont pas représentés. Un effort de démocratisation serait certes à réaliser à cet égard. (*Applaudissements sur les bancs du F.D.F.*)

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, de algemene bespreking is gesloten en wij gaan over tot de artikelsgewijze behandeling.

Mesdames, Messieurs, la discussion générale est close et nous passons à la discussion des articles.

Voici l'article 1er:

Ziehier artikel 1:

Crédits pour les dépenses courantes (Titre I)
et pour les dépenses de capital (Titre II)

Article 1. Il est ouvert, pour les dépenses des Services du Premier Ministre afférentes à l'année budgétaire 1980, des crédits s'élevant aux montants ci-après:

(En millions de francs)

	Crédits non dissociés	Crédits dissociés Crédits d'enga- gement	Crédits d'ordon- nement
TITRE I			
Dépenses courantes	2 641,9	—	—
TITRE II			
Dépenses de capital	1 313,3	1 088,7	798,3
Totaux	3 955,2	1 088,7	798,3

Ces crédits sont énumérés aux Titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

Kredieten voor de lopende uitgaven (Titel I)
en voor de kapitaaluitgaven (Titel II)

Artikel 1. Voor de uitgaven van de Diensten van de Eerste Minister voor het begrotingsjaar 1980 worden kredieten geopend ten bedrage van:

(In miljoenen frank)

	Niet gesplitste kredieten	Gesplitste kredieten Vastleggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven	2 641,9	—	—
TITEL II			
Kapitaaluitgaven	1 313,3	1 088,7	798,3
Totaal	3 955,2	1 088,7	798,3

Die kredieten worden opgesomd onder de Titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

— L'article 1er est adopté. (*Voir document Sénat n° 5-V/1, session 1979-1980.*)

Artikel 1 wordt aangenomen. (*Zie Stuk Senaat nr 5-V/1, zitting 1979-1980.*)

Ziehier artikel 2:

Voici l'article 2:

Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven

Art. 2. In afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 15 000 000, 2 000 000 en 1 500 000 frank verleend worden respectievelijk aan de buitengewone rekenplichtige van het Logistiek Bestuur van de Eerste Minister, aan de buitengewone rekenplichtige van de Diensten voor Programmatie van het Wetenschapsbeleid en aan de andere buitengewone rekenplichtigen van de Diensten van de Eerste Minister. Bij middel van deze voorschotten mogen de buitengewone rekenplichtigen de schuldvoorderingen betalen die niet hoger zijn dan 50 000 frank.

Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 modifié de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds d'un montant maximum de 15 000 000, 2 000 000 et 1 500 000 francs peuvent être consenties respectivement au contrôle extraordinaire de l'Administration logistique du Premier Ministre, au comptable extraordinaire des Services de Programmation de la Politique scientifique et aux autres comptables extraordinaires des Services du Premier Ministre. Au moyen de ces avances, les comptables extraordinaires peuvent effectuer le paiement des créances ne dépassant pas 50 000 francs.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Le Premier Ministre, le Ministre de la Fonction publique et le Ministre de la Politique scientifique sont autorisés à accorder des provisions aux experts et huissiers de justice qui interviennent pour le compte de leurs services.

Art. 3. De Eerste Minister, de Minister van Openbaar Ambt en de Minister van Wetenschapsbeleid worden gemachtigd provisies te verlenen aan experten en gerechtsdeurwaarders die voor rekening van hun diensten optreden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Gezien het spoedeisend karakter der in het vooruitzicht gestelde uitgaven en in afwijking van het gewijzigd artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen voor elk der secties 31 en 32, achtereenvolgende voorschotten van ten hoogste 100 000 frank en die later zullen verantwoord worden, toegestaan worden aan de rekenplichtige die belast is met de vereffening van de hulpelden en toelagen van sociale aard.

Art. 4. Vu le caractère urgent des dépenses à prévoir et par dérogation à l'article 15 modifié de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds successives d'un montant ne dépassant pas 100 000 francs pour chacune des sections 31 et 32 et dont il sera justifié ultérieurement, peuvent être consenties au comptable chargé de la liquidation des secours et allocations à caractère social.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. Le paiement des allocations de naissance et des indemnités pour frais funéraires s'effectue conformément aux règles établies par l'article 23 de la loi du 15 mai 1846 sur la comptabilité de l'Etat.

Art. 5. De betaling van de geboortetoelagen en van de vergoedingen wegens begrafeniskosten geschiedt volgens de regels vastgesteld door artikel 23 van de wet van 15 mei 1846 op de Rijkscomptabiliteit.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. Het provisioneel krediet ingeschreven onder het artikel 01.01 van sectie 31 van Titel I van deze begroting mag, met het akkoord van de Minister van Begroting, volgens de behoeften worden verdeeld over de passende artikels van dezelfde Titel door middel van een koninklijk besluit.

Art. 6. Le crédit provisionnel inscrit à l'article 01.01 de la section 31 du Titre I du présent budget peut, avec l'accord du Ministre du Budget, être réparti selon les besoins par voie d'arrêté royal entre les articles appropriés du même Titre.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. Le crédit provisionnel inscrit à l'article 01.01 de la section 32 du Titre I du présent budget peut, avec l'accord du Ministre du Budget, être réparti par voie d'arrêtés royaux suivant les besoins dûment constatés auprès des divers départements.

Art. 7. Het provisioneel krediet ingeschreven onder het artikel 01.01 van sectie 32 van Titel I van deze begroting mag worden verdeeld, met het akkoord van de Minister van Begroting, bij middel van koninklijke besluiten naar gelang van de degelijk vastgestelde behoeften in de verschillende departementen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Bij afwijking van de beschikkingen van artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, mogen de saldi van de volgende, niet gesplitste kredieten, naar het volgende jaar worden overgedragen in dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten :

Titel I. — Sectie 32, artikel 01.01.

Titel I. — Sectie 33, artikel 01.01.

Art. 8. Par dérogation aux dispositions de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963, modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, les soldes des crédits non dissociés ci-après peuvent être reportés à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés :

Titel I. — Section 32, article 01.01.

Titel I. — Section 33, article 01.01.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 9. Par dérogation aux dispositions de l'article 5 de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, des dépenses d'années antérieures peuvent être imputées à charge des crédits non dissociés ci-après :

Titel I. — Section 31, article 12.01.

Titel I. — Section 32, article 12.01.

Titel I. — Section 33, articles 12.01 et 01.01.

Art. 9. Bij afwijking van de beschikkingen van artikel 5 van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de Rijkscomptabiliteit mogen uitgaven van vroegere jaren aangerekend worden op de hiernavolgende niet gesplitste kredieten :

Titel I. — Sectie 31, artikel 12.01.

Titel I. — Sectie 32, artikel 12.01.

Titel I. — Sectie 33, artikels 12.01 en 01.01.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. De Eerste Minister wordt gemachtigd het krediet uitgetrokken op artikel 33.04 van de sectie 31 van Titel I over te hevelen naar het artikel 60.03 van Titel IV — Afzonderlijke sectie.

Art. 10. Le Premier Ministre est autorisé à transférer le crédit prévu à l'article 33.04 de la section 31 du Titre I à l'article 60.03 du Titre IV — Section particulière.

— Aangenomen.

Adopté.

De heer Mundeeler stelt voor een artikel 10bis (nieuw) in te lassen, luidend als volgt :

M. Mundeeler propose d'insérer un article 10bis (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 10bis. — Het in artikel 32.01 van sectie 31 van Titel I — Rechtstreekse hulp aan de opiniepers (blz. 27 van de tabel) uitgetrokken krediet van 250 miljoen is bestemd voor de dagbladen die op 1 januari 1982 in het afgelopen jaar op voldoende wijze verslag over de parlamentsdebatten hebben uitgebracht. Dat wordt geacht het geval te zijn indien daarbij ten minste de namen van alle sprekers zijn vermeld. »

« Art. 10bis. — Le crédit de 250 millions prévu à l'article 32.01 de la section 31 du Titre I — Aide directe à la presse d'opinion (p. 26 du tableau) est réservé aux journaux qui au 1er janvier 1982 auront consacré durant l'année écoulée un espace suffisant aux débats parlementaires. Dès l'instant où les noms de tous les intervenants au moins auront été rapportés, cet espace sera estimé suffisant. »

Artikel 10bis (nieuw) wordt aangehouden.

L'article 10bis (nouveau) est réservé.

Dispositions particulières relatives aux dépenses de capital

Art. 11. Par dérogation aux dispositions contenues dans le dernier alinéa de l'article 18, § 2, de la loi du 28 juin 1963, modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, les crédits non dissociés inscrits sous les articles 01.02, 01.03.01 et 01.03.02 de la section 33 du Titre II de la présente loi, peuvent être reportés à l'année suivante dans les mêmes conditions que les crédits dissociés.

Bijzondere bepalingen betreffende de kapitaaluitgaven

Art. 11. Bij afwijking van de beschikkingen van de laatste alinea van artikel 18, § 2, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, mogen de niet gesplitste kredieten ingeschreven onder de artikels 01.02, 01.03.01 en 01.03.02 van de sectie 33 van Titel II van deze wet naar het volgend jaar worden overgedragen onder dezelfde voorwaarden als de gesplitste kredieten.

— Adopté.

Aangenomen.

TITEL IV. — Afzonderlijke sectie

Art. 12. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in Titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 650 100 000 frank voor de ontvangsten en op 644 100 000 frank voor de uitgaven.

TITRE IV. — Section particulière

Art. 12. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au Titre IV du tableau joint à la présente loi sont évaluées à 650 100 000 francs pour les recettes et à 644 100 000 francs pour les dépenses.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 13. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds inscrits au Titre IV du tableau joint à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa préalable de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables qui ont opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

Art. 13. De wijze van beschikking over het tegoed vermeld voor de fondsen ingeschreven in Titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel dat betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het voorafgaand visum van het Rekenhof worden voorgelegd, worden door het teken A aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen die de ontvangsten hebben gedaan, worden door het teken C aangeduid.

— Adopté.

Aangenomen.

Andere bijzondere bepalingen

Art. 14. De Minister van Wetenschapsbeleid is, overeenkomstig de eenparige verbintenissen van de lidstaten van het Europees Ruimteagentschap, gemachtigd af te zien van het invorderen van de nationale rechten en belastingen die toepasselijk zijn op de prijs van werken en leveringen welke België voor die organisatie presteert en waarvan de betaling ten laste van zijn begroting werd voorgeschoten; hij is eveneens gemachtigd aan die organisatie, ter aanvulling van het Belgisch aandeel, het bedrag terug te betalen van de nationale rechten en belastingen die voornoemd agentschap eventueel voor dergelijke werken of leveringen heeft betaald.

Autres dispositions spéciales

Art. 14. Le Ministre de la Politique scientifique est autorisé à renoncer, conformément aux engagements unanimes qui auront été pris par les pays membres de l'Agence spatiale européenne, à la récupération des droits et taxes nationaux frappant le prix des travaux et fournitures effectués en Belgique pour cette organisation et dont le paiement a été avancé à charge de son budget et de rembourser à cette organisation en complément à la contribution belge, le montant des droits et taxes nationaux éventuellement payés par la susdite agence pour pareils travaux ou fournitures.

— Aangenomen.

Adopté.

Dispositions particulières relatives aux crédits pour les matières personnalisables

Art. 15. Par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, le Roi peut répartir les crédits inscrits sous l'article 01.01 de la section 61 du Titre II — Dépenses de capital, entre les Exécutifs de Communautés et les ministres et Secrétaires d'Etat, ayant en charge la gestion des matières personnalisables.

Bijzondere bepalingen betreffende de kredieten voor persoonsgebonden materies

Art. 15. Bij in Ministerraad overlegd besluit, kan de Koning de kredieten uitgetrokken onder het artikel 01.01 van de sectie 61 van Titel II — Kapitaaluitgaven, verdelen tussen de Gemeenschapsexecutieven en de ministers en Staatssecretarissen die belast zijn met het beheer van de persoonsgebonden materies.

— Adopté.

Aangenomen.

De naamstemming over het geheel van dit wetsontwerp zal morgen plaatshebben.

Le vote nominatif sur l'ensemble de ce projet de loi aura lieu demain.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES SERVICES DU PREMIER MINISTRE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979 (PROJET TRANSMIS PAR LE SENAT)

Examen des articles

WETSONTWERP HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE DIENSTEN VAN DE EERSTE MINISTER VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979 (ONTWERP OVERGEZONDEN DOOR DE SENAAT)

Bespreking van de artikelen

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la discussion du projet de loi ajustant le budget des services du premier Ministre de l'année budgétaire 1979.

Il n'y a pas d'orateurs inscrits. Quelqu'un demande-t-il la parole?...

Aan de orde is de bespreking van het Wetsontwerp houdende de aanpassing van de begroting van de diensten van de Eerste Minister voor het begrotingsjaar 1979.

Er zijn geen sprekers ingeschreven. Vraagt iemand het woord? ...

Daar niemand het woord vraagt is de Algemene bespreking gesloten en wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen.

Personne ne demandant la parole, la discussion générale est close et nous passons à l'examen des articles.

Voici l'article 1.

Ziehier artikel 1.

I. — Ajustements des crédits

Article 1. Les crédits prévus au titre I, dépenses courantes, et au titre II, dépenses de capital, du budget des Services du Premier Ministre de l'année budgétaire 1979, sont ajustés suivant les données détaillées au tableau (2) annexé à la présente loi et à concurrence de :

(En millions de francs)

Ajustements	Crédits non dissociés	Crédits dissociés Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes.</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante.	48,88	—	—
Réductions.	193,9	—	—
Crédits supplémentaires années budgétaires antérieures.	17,6	—	—
TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante.	47,8	34,5	34,5
Réductions.	14,8	—	—
Crédits supplémentaires années budgétaires antérieures.	0,1	—	—

I. — Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten, ingeschreven onder de titel I, lopende uitgaven, en onder de titel II, kapitaaluitgaven, van de begroting van Diensten van de Eerste Minister voor het begrotingsjaar 1979, worden aangepast volgens de omstandige vermelding in de bij deze wet gevoegde tabel (2) en ten belope van :

(In miljoenen frank)

Aanpassingen	Niet gesplitste kredieten	Gesplitste kredieten Vastleggingskredieten	Ordonneringskredieten
TITRE I			
<i>Lopende uitgaven.</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar.	48,88	—	—
Verminderings.	193,9	—	—
Bijkredieten vorige begrotingsjaren.	17,6	—	—
TITRE II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar.	47,8	34,5	34,5
Verminderings.	14,8	—	—
Bijkredieten vorige begrotingsjaren.	0,1	—	—

— L'article 1 est adopté avec les tableaux qui figurent aux *Annales du Sénat* du 13 novembre 1980.

Artikel 1 wordt aangenomen met de tabel die verschijnt bij de *Parlementaire Handelingen van de Senaat* van 13 november 1980.

II. — Diverse bepalingen

Art. 2. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

II. — Dispositions diverses

Art. 2. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

— Adopté.

Aangenomen.

Le vote nominatif sur l'ensemble de ce projet de loi aura lieu demain.

De naamstemming over het geheel van dit wetsontwerp zal morgen plaatshebben.

A) PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES AFFAIRES CULTURELLES COMMUNES POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

B) PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES AFFAIRES CULTURELLES COMMUNES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Discussion générale

A) WETSONTWERP HOUDENDE DE BEGROTING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE CULTURELE ZAKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

B) WETSONTWERP HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING DER GEMEENSCHAPPELIJKE CULTURELE ZAKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Algemene bespreking

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la discussion générale des projets de loi suivants : projet de loi contenant le budget des Affaires culturelles communes pour l'année budgétaire 1980 et le projet de loi ajustant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1979.

Aan de orde is de algemene bespreking van de volgende wetsontwerpen : wetsontwerp houdende de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1980 en het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1979.

De heer De Beul heeft het woord.

De heer De Beul (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, geachte Vergadering, ik zal zeer kort zijn maar ik kan toch bij het bespreken van deze begroting niet nalaten een probleem op te werpen dat zich te Brussel stelt.

Verleden maandag was Mevr. de Staatssecretaris aanwezig op het congres van I.C.O.M.O.S. dat zich bezighield met het opmaken van een evaluatie van de tien jaar culturele autonomie in verband met monumenten- en landschapszorg. Er heerste die dag enige euforie, mijns inziens gedeeltelijk ten onrechte, hoewel ik niet kan ontkennen dat op dat vlak tijdens de voorbije tien jaar legistiek wel een en ander is gepresteerd geworden en ook in uitvoering gebracht.

Waar ik echter op die dag aan gedacht heb is : hoe zit het nu in Brussel met de monumentenzorg.

Ik ben in het bezit van een inventaris van het bouwkundig cultureel erfgoed in Brussel, opgemaakt door de heer Hoppenbrouwers.

Nu ga ik ervan uit dat, minstens geschiedkundig, Brussel een Vlaamse stad is en dat een aantal gebouwen en monumenten te Brussel een typische uiting zijn van Vlaamse cultuur. Ik betreur dan ook dat daar bitter weinig of niets voor gebeurt, dat wil zeggen dat bijna niets wordt beschermd en dat bijna geen financiële middelen ter beschikking worden gesteld om dit cultureel erfgoed te vrijwaren.

Ik heb destijds een vraag gesteld aan Mevr. de staatssecretaris Steyaert over die mooie inventaris van de heer Hoppenbrouwers, teneinde te weten wat daarmee ging gebeuren en om te vernemen welke de prioriteiten waren inzake bescherming van de monumenten te Brussel.

Het antwoord van de Staatssecretaris was ontmoedigend. Ze antwoordde mij : « Daarvoor ben ik niet bevoegd ».

Als ik de wetgeving naga, is het de gezamenlijke bevoegdheid van de regeringsleden, die ieder voor hun gemeenschap voor de monumentenzorg bevoegd zijn, om op dat vlak in Brussel op te treden.

Vandaar mijn vraag aan de betrokken regeringsleden of het niet mogelijk is — dat is toch een gemeenschappelijke culturele materie — om ook inzake monumentenzorg voor Brussel eens iets te doen. Meer vraag ik niet.

De heer Voorzitter. — De heer Weckx heeft het woord.

De heer Weckx (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Staatssecretaris, geachte collega's, in verband met de begroting van de gemeenschappelijke culturele zaken die, zoals de Minister van de Franse Gemeenschap in de Senaat gezegd heeft, op een vijftal jaren tijds ongeveer met drie vierden is verminderd en nu nog 1 miljard 50 miljoen bedraagt, graag een tweetal opmerkingen.

Het is uiteraard normaal dat deze begroting verminderd is omwille van het voortschrijden van de culturele autonomie en er uiteindelijk nog een beperkt aantal ambtenaren op deze begroting betaald worden

en er een aantal zaken overblijven met een nationale dimensie — als wij het zo mogen stellen — op het grondgebied van het hoofdstedelijk gebied.

Ik ben nochtans van oordeel dat steeds een aantal culturele instellingen op het grondgebied van het hoofdstedelijk gebied, nationaal of bi-communautair zullen moeten blijven omwille van de roeping van Brussel met zijn driedubbele dimensie : hoofdstedelijk, nationaal en internationaal.

In de Senaat werd door de minister ook gezegd dat het waarschijnlijk de voorlaatste begroting is die onder hem en zijn collega van de Vlaamse Gemeenschap zal ressorteren vermits het duidelijk is dat bij de volgende verkiezingen en het uittreden van de executieven, het de nationale ministers zullen zijn die deze begroting zullen beheren.

Ik zou nochtans ter gelegenheid daarvan één element in het debat willen brengen dat verband houdt met wat ik zou noemen de eerste van de drie roepingen van Brussel, of met andere woorden de hoofdstedelijke dimensie, die zeker geldt voor de verenigde cultuurcommissies van Brussel, namelijk dat een paritair en cultureel hoofdstedelijk lichaam op de ene of de andere manier in het toekomstig beheer van de instellingen, die mijn inziens, zullen blijven bestaan, zou worden ingeschakeld wanneer deze zaak zal worden overgedragen aan de toekomstige nationale minister tot wiens bevoegdheid deze sector zal behoren.

Ik wil dit even in het midden brengen opdat men dit lichaam met hoofdstedelijke dimensie niet uit het oog zou verliezen.

Ik wens nog een vraag te stellen in verband met het Paleis voor Schone Kunsten. Inderdaad, begin 1978 heeft de Raad van State, op verzoek van de toenmalige regering, advies uitgebracht in verband met het ontwerp dat de regering toen zinnens was in te dienen. Het duurde echter twee jaar vooraleer dit werkelijk werd ingediend, vermits het de datum draagt van januari van dit jaar. De commissie heeft trouwens een tweetal vergaderingen aan de bespreking hiervan gewijd.

Met het voorbehoud dat men een regering niet over haar intenties ondervraagt, zou ik toch in dit debat de vraag durven stellen of het de bedoeling is, zoals aanvankelijk werd gedacht, van het Paleis voor Schone Kunsten een parastatale van de categorie B te maken ofwel of de regering definitief afziet van dit ontwerp. Zoniet, zal het Paleis voor Schone Kunsten dan verder roeien, zoals op dit ogenblik het geval is, met de middelen waarover het beschikt op basis van deze gemeenschappelijke begroting, middelen die, wat het Paleis en dergelijke verenigingen betreft die door deze begroting worden gespijsd, rond de tachtig miljoen liggen, hergeen in het geheel van deze beperkte begroting niet zo weinig is.

Indien het mogelijk is had ik graag van de huidige regering vernomen welke richting met het Paleis voor Schone Kunsten zal worden ingeslagen. (Applaus bij de leden van de C.V.P.)

De heer Voorzitter. — Mevr. De Backer, Staatssecretaris voor de Vlaamse Gemeenschap, heeft het woord.

Mevr. De Backer-Van Ocken, Staatssecretaris voor de Vlaamse Gemeenschap (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, aan de heer De Beul zou ik willen zeggen dat hij heel waarschijnlijk vermoedt wat ik ga antwoorden, namelijk dat deze zaken gemeenschappelijk worden beheerd door mijn collega en mijzelf. Dat ook de commissies op dit vlak een gezamenlijke taak hebben en dat de bescherming toch wel gebeurt zoals het hoort. De moeilijkheid ligt niet zozeer in de bescherming, maar zoals u weet ligt het grote verschil tussen beschermen en restaureren. Hiervoor zijn de middelen niet zo groot, alhoewel wij gezamenlijk toch heel wat hebben gedaan, meer dan op het autonome culturele vlak, waarop wij samengewerkt hebben. Wij kunnen niet anders, vermits er geen kapitaalsuitgaven aan deze begroting verbonden zijn.

Het is inderdaad zo, dat de aandacht evengoed — of nog meer — naar Brussel als naar andere steden, zowel in Wallonië als in Vlaanderen moet gaan en die mede door de groeiende sensibilisering — waarnaar u zelf hebt verwezen — haar vruchten, naar wij hopen, zal kunnen afwerpen.

Zoals de heer Weckx heeft gezegd is het duidelijk dat er in de toekomst iets zal moeten gebeuren in verband met deze begroting. Wanneer de verschillende Executieven uit de regering zullen zijn gegaan, zal het onmogelijk zijn dat communautaire ministers deze materies zullen behandelen. Het is nogal duidelijk dat op het ogenblik, met de thans bestaande grondwettelijke ingestelde instellingen rekening zal worden gehouden.

De heer Weckx weet in elk geval dat de problemen in verband met Brussel aan bod zullen komen en zullen worden besproken. Wij hopen dat de heer Weckx, te dier gelegenheid, naar het belang van deze instellingen zal verwijzen.

Wat betreft de tweede vraag van de heer Weckx in verband met het Paleis voor Schone Kunsten, kan ik hem antwoorden dat wij op dit ogenblik artikel 5 bespreken.

Zoals u weet uit de werkzaamheden van de commissie is de regering niet van plan een ander ontwerp in te dienen. U kent — u heeft het trouwens zelf gezegd — de lijdensweg van dit ontwerp voldoende. Wij zijn eindelijk tot een akkoord gekomen.

Sinds het allereerste begin tot op de dag van heden hebben vele regeringswisselingen plaatsgehad. Wij zijn er vast van overtuigd dat het ontwerp, zoals het thans is ingediend, een goede poging is. Wij zullen de voorzitter van deze vergadering vragen de werkzaamheden te bespoedigen.

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, de algemene bespreking is gesloten en wij gaan over tot de artikelsgewijze behandeling.

Mesdames, Messieurs, la discussion générale est close et nous passons à la discussion des articles.

Crédits pour les dépenses courantes (Titre I)
et pour les dépenses de capital (Titre II)

Article 1. Il est ouvert pour les dépenses de l'année budgétaire 1980 afférentes aux Affaires culturelles communes des crédits s'élevant aux montants ci-après :

(En millions de francs.)

	Crédits non dissociés	Crédits d'engage- ment	Crédits d'ordonnan- cement
Dépenses courantes (Titre I) .	978,2	—	—
Dépenses de capital (Titre II) .	71,7	—	—
Total	1 049,9	—	—

Ces crédits sont énumérés aux Titres I et II du tableau (2) annexé à la présente loi.

Kredieten voor de lopende uitgaven (Titel I)
en de kapitaaluitgaven (Titel II)

Artikel 1. Voor de uitgaven betreffende de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1980 worden kredieten geopend ten bedrage van :

(In miljoenen frank.)

	Niet gesplitste kredieten	Gesplitste kredieten Vast- leggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
Lopende uitgaven Titel I) ...	978,2	—	—
Kapitaaluitgaven (Titel II) ...	71,7	—	—
Totaal	1 049,9	—	—

Die kredieten worden opgesomd onder de Titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel (2).

— Artikel 1 wordt aangenomen. (Zie stuk Senaat nr 5-XX/1 (1979-1980.)

L'article 1 est adopté. (Voir document Sénat n° 5-XX/1 (1979-1980.)

Bijzondere bepalingen betreffende de lopende uitgaven

Art. 2. In afwijking van artikel 15 van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, mogen geldvoorschotten tot een maximumbedrag van 10 000 000 frank aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement verleend worden.

Dispositions particulières relatives aux dépenses courantes

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds d'un montant maximum de 10 000 000 de francs peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du département.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Par dérogation à l'article 14, premier alinéa, de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes, les avances de fonds peuvent servir à payer les rémunérations, les allocations et indemnités de toutes espèces en faveur du personnel rétribué par l'Etat ainsi que les créances résultant de marchés n'excédant pas 50 000 francs.

Les avances de fonds mises à la disposition du Service des Fouilles pourront supporter des dépenses d'un montant maximum de 50 000 francs.

Les avances de fonds mises à la disposition de l'Administration des Arts, Lettres, Education populaire et Jeunesse ainsi que des musées de l'Etat relevant de cette Administration pour l'achat d'œuvres d'art ou d'objets de collection pourront supporter des dépenses d'un montant maximum de 50 000 francs.

Art. 3. In afwijking van artikel 14, eerste alinea, van de organieke wet van het Rekenhof van 29 oktober 1846 mogen de geldvoorschotten gebruikt worden voor de uitkering van de bezoldigingen, de toelagen en vergoedingen van alle aard ten gunste van het personeel bezoldigd door de Staat evenals voor de betaling van de schuldverdringen voortvloeiend uit overeenkomsten die 50 000 frank niet overschrijden.

De geldvoorschotten, ter beschikking gesteld van de Dienst voor Opgravingen, mogen uitgaven dekken die ten hoogste 50 000 frank belopen.

De geldvoorschotten, ter beschikking gesteld van het Bestuur van Kunsten, Letteren, Volksopleiding en Jeugd alsmede van de Rijksmusea ressorterend onder dit Bestuur, voor de aankoop van kunstwerken of collectievoorwerpen, mogen uitgaven dekken tot een maximumbedrag van 50 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. De eventuele overschotten van de kredieten verleend aan de verschillende musea van België voor de aankoop van kunstwerken of collectievoorwerpen mogen als toelagen gestort worden in de kassen van deze instellingen.

Art. 4. Les reliquats éventuels des crédits alloués aux différents musées de Belgique pour l'acquisition d'œuvres d'art ou d'objets de collection pourront être versés, au titre de subventions, aux caisses de ces établissements.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. Les indemnités pour frais funéraires ainsi que les allocations de naissance peuvent être liquidées de la même manière que les rémunérations des bénéficiaires.

Art. 5. De vergoedingen wegens begrafeniskosten, alsmede de geboortetoelagen mogen op dezelfde wijze uitbetaald worden als de bezoldigingen der belanghebbenden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. De hierna volgende niet gesplitste kredieten mogen uitgaven dekken met betrekking tot vroegere begrotingsjaren :

Titel I. — Sectie 31. — artikel 12.01.

Sectie 32. — artikel 12.01.

Sectie 33. — artikel 12.01.

Art. 6. Les crédits non dissociés ci-après peuvent couvrir des dépenses se rapportant à des années budgétaires antérieures :

Titre I. — Section 31. — article 12.01.

Section 32. — article 12.01.

Section 33. — article 12.01.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 7. Le crédit provisionnel inscrit à l'article 01.04 de la section 36 du Titre I du présent budget peut être réparti selon les besoins par voie d'arrêté royal entre les articles appropriés du même Titre.

Art. 7. Het provisionnel krediet ingeschreven onder het artikel 01.04 van sectie 36 van Titel I van deze begroting mag volgens de behoeften worden verdeeld over de passende artikels van dezelfde Titel door middel van een koninklijk besluit.

— Adopté.

Aangenomen.

Titel IV. — Afzonderlijke sectie

Art. 8. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in Titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, worden geraamd op 768 400 000 frank voor de ontvangsten en op 785 900 000 frank voor de uitgaven.

Titre IV. — Section particulière

Art. 8. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au Titre IV du tableau joint à la présente loi, sont évaluées à 768 400 000 francs pour les recettes et à 785 900 000 francs pour les dépenses.

— Aangenomen.
Adopté.

Art. 9. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds inscrits au Titre IV du tableau joint à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article ou du littéra se rapportant à chacun d'eux.

Les fonds dont les dépenses sont soumises au visa préalable de la Cour des comptes sont désignés par l'indice A.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé à l'intervention du Ministre des Finances sont désignés par l'indice B.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables du département sont désignés par l'indice C.

Art. 9. De wijze van beschikking over het tegoed vermeld voor de fondsen ingeschreven in Titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel of van de littera die betrekking heeft op elk dezer.

De fondsen waarvan de uitgaven aan het visum van het Rekenhof worden voorgelegd worden door het teken A aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop door tussenkomst van de Minister van Financiën wordt beschikt worden door het teken B aangeduid.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen van het departement worden door het teken C aangeduid.

— Adopté.
Aangenomen.

De naamstemming over het geheel zal donderdag in openbare vergadering van de Kamer plaatshebben.

Le vote nominatif sur l'ensemble aura lieu en séance publique de la Chambre jeudi.

Nous passons maintenant à la discussion des articles du projet de loi ajustant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1979.

Wij gaan thans over tot de bespreking van de artikelen van het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Gemeenschappelijke culturele zaken voor het begrotingsjaar 1979.

Voici l'article 1er.
Ziehier artikel 1.

I. — Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au Titre I — Dépenses courantes, et au Titre II — Dépenses de capital, du budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1979, sont ajustés suivants les données détaillées au tableau annexé à la présente loi et à concurrence de :

(En millions de francs)

Ajustements	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
<i>Dépenses courantes</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	14,4	—	—
Réductions	21,4	—	—
Crédits supplémentaires pour années budgétaires antérieures	18,0	—	—
TITRE II			
<i>Dépenses de capital</i>			
Crédits supplémentaires de l'année courante	32,3	—	—
Réductions	2,1	—	—
Crédits supplémentaires pour années budgétaires antérieures	0,1	—	—

Ann. parl. Chambre — Session ordinaire 1980-1981
Parlem. Hand. Kamer — Gewone zitting 1980-1981

I. — Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten, ingeschreven onder de Titel I — Lopende uitgaven, en onder de Titel II — Kapitaaluitgaven, van de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1979, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van :

(In miljoenen frank)

Aanpassingen	Gesplitste kredieten		
	Niet gesplitste kredieten	Vastleggingskredieten	Ordonnancingskredieten
TITEL I			
<i>Lopende uitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	14,4	—	—
Verminderingsen	21,4	—	—
Bijkredieten voor vroegere begrotingsjaren	18,0	—	—
TITEL II			
<i>Kapitaaluitgaven</i>			
Bijkredieten voor het lopend jaar	32,3	—	—
Verminderingsen	2,1	—	—
Bijkredieten voor vroegere begrotingsjaren	0,1	—	—

— L'article 1er est adopté avec le tableau annexé au document 6-XX/1 (1979-1980) du Sénat des 12 et 13 novembre 1980.

Artikel 1 wordt aangenomen met de tabel toegevoegd aan het stuk 6-XX/1 (1979-1980) van de Senaat van 12 en 13 november 1980.

II. — Diverse bepalingen

Art. 2. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

II. — Dispositions diverses

Art. 2. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.
Adopté.

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

— Adopté.
Aangenomen.

Le vote nominatif sur l'ensemble de ce projet aura lieu au cours de la séance de demain.

De naamstemming over het geheel van dit wetsontwerp zal in de loop van de vergadering van morgen plaatshebben.

A) PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES DOTATIONS POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1980.

B) PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES DOTATIONS DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Discussion générale

A) WETSONTWERP HOUDENDE DE BEGROTING DER DOTATIEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

B) WETSONTWERP HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING DER DOTATIEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Algemene bespreking

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la discussion du projet de loi contenant le budget des Dotations pour l'année budgétaire 1980 et du projet de loi ajustant le budget des Dotations de l'année budgétaire 1979.

Dames en Heren, aan de orde is de algemene bespreking van het wetsontwerp houdende de begroting der Dotatiën voor het begrotings-

jaar 1980 en van het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Dotatiën voor het begrotingsjaar 1979.

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De begroting der Dotatiën houdt eveneens de begroting van de Kamer in. Normaal moet de bespreking met gesloten deuren gebeuren. Er is slechts één spreker ingeschreven. Gaat de Kamer akkoord om de bespreking openbaar te houden? (*Instemming.*)

Is er bezwaar tegen de begroting van de Kamer? (*Neen.*)

La Chambre est-elle d'accord d'approuver les articles du budget de la Chambre? (*Assentiment.*)

Dan behandelen wij nu de begroting der Dotatiën en ik verleen het woord aan de heer De Beul die gevraagd heeft in de bespreking tussenbeide te komen.

De heer De Beul (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Staatssecretaris, geachte collega's, bij de bespreking van de begroting der Dotatiën zal ik niet spreken over aangelegenheden die eventueel deze vergadering in opspraak kunnen brengen. Ik zal mij beperken tot wat ik in het verleden — vijf jaar geleden — reeds heb gedaan, met name te overlopen op welke wijze wij onze werkzaamheden volbrengen. Daarover valt, mijns inziens, wel een en ander te zeggen. Ik meen dat wij daarover moeten spreken, zeker nu de Vlaamse Raad in belang is toegenomen en bijgevolg ook zijn werkzaamheden zal uitbreiden, wat ons alvast onafwendbaar voor een aantal moeilijkheden stelt.

Wanneer men te allen kante, vooral via de media, kritiek uitoefent op de werking van het parlement en de onmacht van het parlement wordt verkondigd in publicaties van de meest verschillende strekkingen, moeten wij ons de vraag stellen hoe zulks bij het publiek overkomt en of de geuite kritiek niet voor een gedeelte met de werkelijkheid overeenstemt. Ik meen dat wij dit probleem ernstig moeten onderzoeken. Wij moeten inzien dat iemand die de werking van het parlement van buitenaf volgt — de buitenwacht dus — op een bepaald ogenblik moet denken: wat doet het parlement, waarmee is het bezig? Levert het parlement serieus werk? Dit zijn ernstige vragen, die men zich van buitenaf kan stellen. Wij, binnen het parlement, kunnen, wanneer wij rechtdoor zijn, niet beweren dat ons werk op de meest ernstige en de meest efficiënte wijze gebeurt. Ik meen dan ook dat wij moeten pogen daaraan iets te doen.

Terzake wil ik trachten concreet te zijn. Mijns inziens zouden wij ons moeten beraden over de werking van de openbare vergaderingen. In het verleden was het zo, dat een aantal begrotingen — bijna alleen begrotingen, spijtig genoeg — werden behandeld in wat het reglement noemt « de vaste afdelingen ». Ik meen dat dit een vrij zinnige wijze van werken was. In de vaste afdeling waren precies die leden aanwezig die zich bij de materie betrokken voelden en zich interesseerden voor hetgeen aldaar behandeld werd. Het was mogelijk in die niet al te uitgebreide vergadering tot een vrij ernstig gesprek te komen, ook met interventies vanop de banken. In de « grote » openbare algemene vergadering is zulks in die mate niet mogelijk. Ik vraag mij, dan ook af — en ik geloof dat wij ons daarvoor gezamenlijk moeten inzetten — of het niet mogelijk is gedeeltelijk naar dit systeem terug te grijpen, niet alleen voor begrotingen maar ook voor bepaalde wetsvoorstellen en wetsontwerpen, die niet van zo'n draagwijdte zijn dat zij werkelijk in de plenumvergadering moeten worden behandeld.

Een punt waarop ik in dit verband de nadruk wil leggen, is dat de vaste afdelingen ook de nodige publiciteit moeten genieten, zoals het met de openbare vergaderingen het geval is, d.w.z. dat de pers moet kunnen aanwezig zijn en dat ook het publiek tot deze vergadering toegang moet hebben.

Wat de openbare vergaderingen betreft, stel ik mij voor dat het mogelijk moet zijn een aantal besprekingen — en misschien wel de meest belangrijke en fundamentele besprekingen in dit halfroond — in tijd te beperken. Ik meen dat het mogelijk moet zijn bij belangrijke debatten, via een consensus onder de fracties ertoe te komen dat per fractie één spreker het standpunt van zijn groep zou weergeven en dat deze werkelijk zou inspelen op de essentie van het gestelde probleem en zich daartoe zou beperken.

Mijns inziens zouden deze debatten daardoor, in plaats van uit te deinen tot oeverloze gesprekken, werkelijk de kern van de zaak bereiken en zou ook de « buitenwacht » weten welke precies de stellingen zijn van de diverse groepen hier aanwezig. Zodoende zou het debat, voor iedereen die het bijwoont, zinvol zijn en zou het ook mogelijk zijn, gedurende die beperkte tijd, de bespreking met interesse bij te wonen.

Wij moeten toegeven dat zelfs de meest belangrijke debatten in dit halfroond slechts door een handvol collega's worden gevolgd. Zij lossen mekaar weliswaar om de haverklap af maar men kan toch moeilijk stellen dat marathon-zittingen voor vrij belangrijke punten — ik denk hier aan regeringsverklaringen en andere belangrijke beleidsopaties —

aangewezen zijn. Wanneer men, voor dergelijke zaken, vergadert van 10 uur 's morgens tot 2 à 5 uur 's nachts, dan kan niemand beweren dat er degelijk werk wordt geleverd, of dat hij gedurende al die tijd in deze zaal er met al zijn aandacht bij was.

Ik ben van oordeel dat wij op dat punt moeten trachten, via een consensus tussen de partijen, tot een andere werkwijze te komen die naar buiten uit een veel beter impact zou hebben dan de marathon-zittingen die hier herhaaldelijk plaats grijpen.

Wat de interpellaties betreft vind ik dat wij er karig moeten mee zijn. Ik ben van oordeel dat wij het oude begrip van de interpellatie zouden moeten kunnen in eer herstellen. Vroeger was een interpellatie een ernstige aangelegenheid die handelde over een belangrijk punt, ik durf bijna zeggen een brandpunt, in het politieke gebeuren.

Momenteel houdt men interpellaties over om het even wat en dat degradeert het interpellatieinstrument tot een *fait divers* met het gevolg dat het instrument zijn oorspronkelijke kracht heeft verloren en zelden de regering nog werkelijk confronteert met haar verantwoordelijkheid af haar in een gevaarlijke positie brengt.

Het zou mijns inziens veel beter zijn interpellaties te beperken tot werkelijk vrij belangrijke en cruciale aangelegenheden. De andere onderwerpen kan men ondervangen door ze bij wijze van mondelinge vragen naar voren te brengen. Ons reglement is sinds een aantal maanden derwijze aangepast dat het gemakkelijk mogelijk is om het een mondelinge vraag aan bod te komen ook wanneer men ze op korte termijn wil stellen. Ik geloof dat men het eerder in die richting moet zoeken, het zou een vlottere werking van het parlement garanderen.

Ik zou ook nog een woord willen zeggen over de werking van de commissies.

In het recente verleden zijn wij overgegaan tot het samendrukken van het destijds bestaande aantal commissies. Nu wij met het nieuwe systeem reeds enige ondervinding hebben moeten ons wij vaststellen dat de nieuwe werkwijze niet altijd zo gelukkig uitvalt. Ik zal een voorbeeld geven.

Van de Commissie voor Infrastructuur, die — natuurlijk speelt hier de logica een rol — de oude commissies voor Verkeerswezen en Openbare Werken vervangt, zou men mogen veronderstellen, dat zij goed zou werken. Ik heb de indruk dat het niet helemaal het geval is.

Bij het samendrukken van het aantal commissies was de grote hoop aanwezig dat, nu het aantal commissies beperkt zou zijn, er ook in die commissies een versterkte aanwezigheid zou kunnen waargenomen worden.

Welnu, iedereen van ons die eerlijk is en in de commissies die hij bijwoont het aantal aanwezigen naziet moet vaststellen dat het er zeker niet op verbeterd is. Men moet dit des te meer betreuren aangezien de bevoegdheid van iedere commissie in feite sterk is toegenomen.

Ik meen dat wij over dat systeem van het samendrukken van de commissies nog eens moeten nadenken en nagaan of, gedeeltelijk althans, bepaalde zaken niet op de oude leest moeten worden geschoeid.

De heer Valkeniers. — Men kan ze afschaffen.

De heer De Beul. — Er is ook nog het klassieke oud zeer van de commissiezittingen die plaats grijpen tijdens de openbare vergaderingen. Zo heeft men de mogelijkheid om zich in de commissie te verontschuldigen omdat men in de openbare vergadering zagezegd aanwezig is of aanwezig moet zijn of het omgekeerde.

Ik geloof dat een zinvolle werking van het parlement er ons zou moeten toe aanzetten te trachten een afbakening te vinden tussen de tijdsperiode die wij besteden aan commissiewerk en de tijdsperiode die wij besteden aan openbare vergaderingen. Terzake zouden wij ons licht kunnen opsteken bij een van de jongste parlementen in Europa, met name het Europees Parlement, waar men bijvoorbeeld een volledige week voorbehoudt uitsluitend voor commissievergaderingen en dan een andere periode uitsluitend voor openbare vergaderingen. Wil len wij onze werkzaamheden verbeteren dan geloof ik dat wij er goed zouden aan doen er een gelijkaardige werkwijze op na te houden. Ik denk dat wij er bijna willensnillens zullen moeten toe komen, vermits wij nu reeds worden geconfronteerd met het probleem dat zich stelt door de werking van de Vlaamse Raad, die in de toekomst een week per maand wenst te vergaderen. Dit brengt reeds met zich dat de Kamer of de Senaat tijdens die week geen openbare vergaderingen zullen kunnen houden. Het lijkt me dus aangewezen van de bestaande traditie af te stappen.

In verband met de commissievergaderingen ben ik van oordeel dat wij onze mogelijkheden zouden moeten vergroten. In de Vlaamse Raad is het zo dat het reglement het systeem van hoorzittingen voorziet. In het reglement van de Kamer is daarover niets terug te vinden. Nochtans is het evident dat, wil men in een commissie op een bepaald ogenblik efficiënt werken en met kennis van zaken, men in staat moet zijn om instanties van buiten het parlement te horen. De mogelijk-

heid zou moeten worden geschapen om bijvoorbeeld in deze crisisperiode bij de commissievergaderingen afgevaardigden te betrekken van het patronaat, van de syndikaten, van de belangengroepen of drukingsgroepen, om ten minste van hen rechtstreeks te vernemen hoe de problemen liggen en eventueel met deze groepen van gedachten te wisselen. Zulk dient niet enkel het voorrecht te zijn van de regering. Een parlement dat zichzelf respecteert zou die mogelijkheid dan ook voor zichzelf moeten reserveren.

Ik dring erop aan ons reglement te herzien en na te gaan of wij de Vlaamse Raad op dat vlak niet zouden kunnen volgen.

In verband met de verbetering van de werkzaamheden zou ik er ook willen voor pleiten dat wij de informatieverstrekking die normaal van dit lichaam moet uitgaan voor een deel zelf in handen zouden nemen, om op die wijze te trachten een beter contact met de buiten wereld tot stand te brengen. Dat is mijn inziens mogelijk met een aantal kleine middelen maar het zal in dit vrij traditioneel ingesteld orgaan misschien wel een beetje wereldvreemd klinken. Waarom zou het niet mogelijk zijn dat na afloop van een commissievergadering de voorzitter van die commissie de pers zou ontvangen en uiteenzetten wat tijdens de vergadering werd besproken, wat werd beslist, wat eventueel op de eerstkomende agenda wordt voorzien, enz. Aldus zou de pers rechtstreeks betrokken worden bij de werkzaamheden van de commissie. Nu lekt er af en toe ook iets uit maar dan gebeurt het door indiscreetie. Volgens mij is dit niet de rechte weg om het contact met de pers en de buitenwereld te verzorgen.

Wat de informatie betreft moeten wij er voor zorgen zelf voldoende geïnformeerd te zijn. Alle collega's zullen het met mij eens zijn dat wij niet te klagen hebben over het toezenden van papieren. Vraag is of die massa papieren wel veel nut oplevert?

Ze bezorgt ons alvast de last van het triëren van allerlei documenten, om te bepalen wat kan worden weggegooid of wat werkelijk interessant is. De stukken waarvan wij niet onmiddellijk weten wat ermee te doen, maar die toch nog van belang zijn, worden dan maar bewaard in een steeds aangroeiend archief, dat vrij vlug niet meer te hanteren is.

Dit is inderdaad een vrij zinloze bedoening. Een overleg over het werkelijk nut van bepaalde documenten voor de parlementsleden is noodzakelijk. Een dagelijkse of wettelijke politieke informatie voor het parlementslicid dringt zich op.

Zo bezorgde men ons destijds een dagelijks persoverzicht.

Via dat persoverzicht kon men zich inderdaad op vrij korte tijd een beeld vormen van wat leeft in de gemeenschap, van wat er in beroering is. Ik vraag mij af waarom men de besparing precies gericht heeft op de enkele bladzijden papier van het persoverzicht.

Daarentegen moet ik vaststellen dat bepaalde departementen een volumineuze persdocumentatie verspreiden. Zo bezorgt het departement van Landsverdediging dagelijks aan al de leden van de Kamercommissie van Landsverdediging een omvangrijke bundel gefotocopieerde artikelen uit dagbladen en tijdschriften, zowel nationale als internationale.

Dat is wel van het goede teveel! Men kan zelfs van verspillen gewagen. Het opnieuw toesturen van een beknopt persoverzicht zou, ongetwijfeld alle parlementsleden genoeg doen.

Een zelfde overzicht zou tevens verantwoord zijn voor de weekbladen. Een aantal weekbladen en tijdschriften, ook internationale, verstrekken vrij interessante informatie op politiek gebied, informatie die normaal de parlementsleden moet kunnen bereiken.

Met de vele opdrachten die zij hebben kunnen zij onmogelijk alle tijdschriften lezen. Een goed initiatief zou erin bestaan vanuit het parlement ervoor te zorgen dat de parlementsleden een overzicht krijgen van de voornaamste tijdschriften.

Beter dan de drukwerken die nu zeer vlug in de papiermand verdwijnen, vraag ik me af of het niet mogelijk is een enkele abonnementen te bezorgen of een aantal politiek gerichte interessante tijdschriften.

Mede in verband met de werking van onze instelling en de dotatie die wij bespreken, zou ik willen pleiten voor een verbetering van de positie van het parlementslicid, niet in verband met zijn geldelijk statuut of zo maar wat betreft zijn onafhankelijkheid. Daarover valt nog heel wat te zeggen.

In het verleden hebben wij bij herhaling vanop deze tribune, meer bepaald tijdens de bespreking van de regeringsverklaring en de bespreking van de begroting van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt, gepleit voor een herziening van de wet van 1931 in verband met de onverenigbaarheid. Ik betreur ten eerste, dat dit nog niet is gebeurd want deze wet is op zichzelf vrij arbitrair, zij maakt een aantal discriminaties op het vlak van de onverenigbaarheid mogelijk en is in feite een aanfluiting van een vrij recent begrip dat in onze maatschappij is ontstaan, met name de notie van het politiek verlof.

Het zou toch moeten mogelijk zijn dat een parlementslicid, dat uit de openbare sector komt, tijdens zijn aanwezigheid in de Kamer of in de Senaat, politiek verlof zou kunnen genieten.

Destijds heb ik enig statistisch materiaal verzameld en ik kan u verzekeren dat ongeveer één vierde van de parlementsleden afkomstig zijn uit de openbare sector. Zij worden allen getroffen door de wet van 1931.

Deze parlementsleden weten dat zij na hun parlementair mandaat niet meer terug kunnen naar hun administratief job of naar hun onderwijsambt. De onafhankelijkheid van dat parlementslicid is zeker niet gediend met dergelijke toestand. Aanklagen dat sommige collega's mandaten opnemen die tot collusie met bepaalde belangen aanleiding kunnen geven, klinkt vrij hypokriet wanneer men tegelijkertijd nalaat voor het parlementslicid een degelijk sociaal statuut uit te werken.

Ik herhaal het. Een parlementariër die getroffen wordt door de wet van 1931 komt gewoon op de straat te staan bij het verlaten van het parlement. Hij kan zelfs niet genieten van de werklozensteun. Ongewijfeld is hij één van de meest gedupeerde individuen in ons land inzake sociale zekerheid. Ik herhaal het, het is vrij hypokriet een benoeming bij een of andere holding aan te klagen als onverenigbaar met het ambt van parlementslicid en tegelijkertijd niet te willen voorzien in een dergelijke sociale bescherming voor de parlementsleden.

Ik vraag dan ook het bureau van de Kamer deze zaak onder de loupe te willen nemen om, in overleg met alle partijen, ertoe te komen uiteindelijk een wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 1931 in te dienen.

Een laatste punt dat ik ter gelegenheid van de bespreking van de begroting van Dotaties wil behandelen, betreft eveneens het statuut van het parlementslicid, maar dan vanuit een totaal ander standpunt. Ik wil inderdaad enkele bedenkingen maken over het parlementaire controlerecht.

Artikel 40 van de Grondwet bepaalt dat elke Kamer het recht heeft van onderzoek. Dit recht van onderzoek werd tot op heden geregeld door de wet van 3 mei 1880. Het weze hierbij opgemerkt dat men de Nederlandse tekst van deze wet pas dit jaar heeft vastgesteld. Wettelijk is het zo, dat de meerderheid van Kamer of Senaat de beslissing neemt tot het oprichten van een onderzoekscommissie. Hier kan men betwisten of het precies alleen maar de meerderheid moet zijn die dergelijke onderzoekscommissie kan instellen en of het niet wenselijk is aan een ruime minderheid van Kamer of Senaat de gelegenheid te geven de oprichting van een dergelijke commissie te vragen en door te drukken.

Dit algemeen controlerecht van Kamer en Senaat lijkt me enerzijds onvoldoende en anderzijds voor bepaalde materies zelfs overdreven. De toepassing van de wet van 3 mei 1880 bewijst deze stelling trouwens volledig. Tot hier toe is men er slechts voor enkele gevallen toe gekomen een parlementaire onderzoekscommissie op te richten. Ik meen dan ook dat er andere mogelijkheden aan het parlement moeten geboden worden om het controlerecht uit te oefenen. Ik vraag me af of het niet mogelijk zou zijn, via het stemmen van een wet, aan het parlement de mogelijkheid te geven rechtstreeks aan het Hoog Comité voor Toezicht een opdracht van onderzoek toe te vertrouwen met de zekerheid ook rechtstreeks door dit Comité over het resultaat van de enquête te worden ingelicht.

Ik vraag mij in dat verband ook af of er geen mogelijkheid bestaat om ons controlerecht tot het domein van de Staatsveiligheid uit te breiden.

Op dit ogenblik wordt de Staatsveiligheid slechts door één man gecontroleerd, met name de Minister van Justitie, die terzake een enorme verantwoordelijkheid heeft. Hij alleen heeft controlerecht op de Staatsveiligheid. Dat lijkt mij eerder ondemocratisch. In ieder geval is de parlementaire controle onvoldoende. Dat houdt van mijn-entwege geen wantrouwen in ten opzichte van de titularis van Justitie. Het is alleen een feitelijke vaststelling.

Ik vraag mij af waarom het bij ons niet mogelijk is het systeem in te voeren dat in Nederland bestaat, waarbij een parlementaire commissie samen met de Minister van Justitie de controle over de Staatsveiligheid uitoefent. Dat zou een waarborg zijn voor de goede werking van onze instellingen.

Het parlement doet er fout aan de Staatsveiligheid aan zijn controle te laten ontsnappen. Het toegenomen impact van deze instelling moet er ons toe aanzetten medecontrolerecht op de Staatsveiligheid te vragen.

Wat het parlementair controlerecht betreft moet het mij van het hart dat het individueel parlementslicid eigenlijk niet in staat is zijn controlerecht op een behoorlijke wijze uit te oefenen.

Traditioneel is het zo dat een parlementslicid in Kamer en Senaat zijn controlerecht slechts kan uitoefenen via het houden van interpellaties en het stellen van parlementaire vragen, schriftelijke en mondelinge. Iedereen weet dat. Bij het aandachtig doornemen van het *Bulletin van Vragen en Antwoorden* zal u kunnen opmerken dat op

zeer vele vragen — ik zal het eufemistisch zeggen — tamelijk vrijblijvend wordt geantwoord. Snel ik mij venijnig op dan durf ik zeggen dat op een aantal vragen zelfs op een onfaire en onware wijze wordt geantwoord.

Bijgevolg kunnen wij deze instrumenten niet langer als voldoende efficiënt beschouwen om de parlementaire controle uit te oefenen.

Ik heb zoëven ons systeem vergeleken met dat van Nederland. Wanneer wij echter in ons eigen land rondkijken, dan kunnen wij vaststellen dat bepaalde ondergeschikte besturen aan hun mandatarissen een controlerecht toekennen dat zoveel verder gaat dan het controlerecht van een parlements lid. Bij deze vaststelling moeten wij ons afvragen of wij niet berer het voorbeeld van onze gemeentebesturen ten overstaan van de gemeenteraadsleden moeten navolgen en ook aan de parlementsleden een individueel controlerecht toekennen.

Een artikel in de gemeentewet voorziet dat geen enkel stuk betreffende het gemeentelijk beleid kan onttrokken worden aan het onderzoeksrecht van een gemeenteraads lid. Hetzelfde zou *mutatis mutandis* voor de parlementsleden moeten gelden.

Een kamerlid of een senator moet zich tot een overheidsdienst of een departement kunnen wenden om daar ter plaatse inzage van bepaalde stukken en dossiers te vragen. Hij moet daar met de ambtenaren kunnen spreken en uitleg vragen. Alleen wanneer die mogelijkheid voor de kamerleden en senatoren gecreëerd, kunnen zij op een efficiënte en effectieve wijze hun controlerecht uitoefenen.

Naar mijn mening moet het in die richting evolueren. Het speltje van de brave vragen en antwoorden is oudbollig, volkomen uit de tijd en onefficiënt.

Ik doe een oproep tot de collega's van alle partijen om gezamenlijk een initiatief te nemen om het individueel onderzoeksrecht voor de parlementsleden in te stellen. Daarmee zouden wij een ernstige bijdrage leveren tot de betere werking van onze instelling.

Om te besluiten nog het volgende. De kritiek die op het parlement wordt geleverd is niet helemaal ten onrechte. Degenen die hier aanwezig zijn, zijn het best geplaatst om dat te kunnen evalueren. Anderzijds mag het ook niet zo zijn dat het parlement steeds maar doodgeverfd wordt en dat er een continu-herze is tegen het parlement. Daarmee wordt de democratie niet gediend. De gebreken van het parlement moeten worden aangeklaagd, maar tegelijkertijd moet worden getracht oplossingen voor te stellen om die gebreken zo mogelijk uit te schakelen.

Een continu en discrediet brengen van het parlement speelt alleen maar in het nadeel van de democratie en versterkt uiteindelijk alleen de uitvoerende macht. Na verloop van tijd zal het zelfs die uitvoerende macht niet meer versterken, maar alleen in het voordeel spelen van bepaalde belangengroepen die trachten zoveel mogelijk op de beslissingen in dit land te wegen.

Bij mijn weten is een parlementaire democratie wellicht niet de meest ideale instelling die men zich kan voorstellen. Maar, samen met Churchill moet ik erkennen dat er geen betere ken. Ik zal dan ook de laatste zijn om de parlementaire democratie en haar instellingen de rug toe te keren. Vandaar dat ik heb geoordeeld deze vrij positieve beschouwingen, die gedeeltelijk een kritiek zijn op onze instellingen, doch geïnspireerd door de wil er verbeteringen aan te brengen, te moeten naar voren brengen. Ik hoop dat dit alles op de andere banken enige weerklank zal vinden. (*Applaus.*)

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, de algemene bespreking is gesloten en wij gaan over tot de artikelsgewijze behandeling.

Mesdames, Messieurs, la discussion générale est close et nous passons à l'examen des articles.

Crédits pour les dépenses courantes (Titre I) et pour les dépenses de capital (Titre II)

Article 1er. Il est ouvert pour les dépenses de l'année budgétaire 1980 afférente au budget des Dotations et énumérées au tableau ci-annexé, des crédits s'élevant aux montants ci-après :

(En million de francs)

	Crédits non dissociés	Crédits dissociés	
		Crédits d'engage- ment	Crédits d'ordonnan- cement
TITRE I			
Dépenses courantes	3 176,5	—	—
TITRE II			
Dépenses de capital	133,0	—	—
Totaux	3 309,5	—	—

Ces crédits sont énumérés aux Titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

Kredieten voor de lopende uitgaven (Titel I) en de kapitaaluitgaven (Titel II)

Artikel 1. Voor de aan het begrotingsjaar 1980 verbonden en in hierbijgaande tabel opgesomde uitgaven betreffende de begroting der Dotatiën, worden kredieten geopend ten bedrage van :

(In miljoenen frank)

	Niet gesplitste kredieten	Gesplitste kredieten Vast- leggings- kredieten	Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven	3 176,5	—	—
TITEL II			
Kapitaaluitgaven	133,0	—	—
Totaal	3 309,5	—	—

Die kredieten worden opgesomd in de Titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

De heer Tanghe heeft het woord.

De heer Tanghe (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Staatssecretaris, waarde collega's, toen de heer De Beul zijn uiteenzetting begon over de werking van onze instelling was ik inderdaad in de zaal niet aanwezig. Er zijn echter, buiten deze vergaderzaal, nog plaatsen waar men zeer aandachtig de sprekers kan beluisteren.

Met zeer veel interesse heb ik naar de uiteenzetting van collega De Beul geluisterd, omdat zij het probleem van de werking van het parlement positief benadert.

Verre van mij te willen handelen over de bepaalde punten die tot de bevoegdheid van het bureau van de Kamer behoren.

Terloops heeft spreker echter ook gehandeld over een aantal zaken die meer verband houden met de huishouding van de Kamer en waarbij de Quaestuur betrokken is. Het heeft opnieuw de wens geuit dat het dagelijks perscommuniqué, dat gedurende jaren elke dag beschikbaar was en de dagen van niet-vergadering aan de parlementsleden werd toegezonden, opnieuw ter beschikking zou worden gesteld. Die « Service » hadden wij te danken aan de Diensten van de Eerste Minister, die het communiqué opstelden, afdrukten en aan de parlementsleden ter beschikking stelden. Uw vraag werd vroeger reeds opnieuw in het bureau gesteld. De Quaestuur heeft die kwestie niet aandacht bestudeerd en verschillende werkvergaderingen, in aanwezigheid van de toenmalige Voorzitter van de Kamer, werden eraan gewijd.

Grondig werd onderzocht hoe men het best tot een dergelijk communiqué kan komen. De vraag werd zelfs gesteld of het niet mogelijk was het dagelijks persoverzicht van het Radio-Instituut tijdig te stencilen en rond te delen. Een eigen redactiecomité werd ook overwogen. Nadat alles kwamen wij aan de raming van de kostprijs om een eigen communiqué uit te geven, en dit op een moment dat de noodzaak van bezuinigingen zich reeds liet gevoelen, ook voor de Kamer. Staande voor dat aanzienlijk geraamde bedrag, hebben wij voorlopig van die formule moeten afzien. Wanneer die vraag in het bureau zal worden herhaald, zal de Quaestuur, in samenwerking met het bureau, zeker die zaak opnieuw onderzoeken.

Een ander door u aangehaald belangrijk punt en waarbij de Quaestuur reeds werd betrokken, is dit van het sociaal en materieel statuut van het parlements lid. Gods molen maalt langzaam, die van het parlement ook, en zelfs veel te langzaam. Het is inderdaad vanwege het bureau dat de Quaestuur opdracht kreeg een studie te maken over de in bedoeld statuut aan te brengen verbeteringen. Het heeft lang geduurd, misschien veel te lang. Naarmate de legislaturen vooruitgaan, zijn er wisselingen in het bureau en wijzigingen in de Quaestuur. Nu zijn wij zo ver dat een gedetailleerde vragenlijst klaar is, waarin wordt samengevat wat in dit parlement aan vergoedingen, afscheidsvergoedingen, pensioenregelingen en andere is voorzien. Deze vragenlijst wordt eerstdaags naar een aantal parlementen van de ons omringende verstuurd met een daarbij gevoegde vraag over : wat er in hun parlement gebeurt. Aan de hand van die documentatie, hopen wij einde van dit jaar, begin volgend jaar, een werkgroep te kunnen samenstellen, liefst in samenwerking met de Senaat, — al hebben zij een andere titel, toch zijn daar ook parlementsleden — die zal onderzoeken waar nog leemten kunnen worden aangevuld.

Het is misschien een werk van te lange adem geweest, misschien hadden wij dit sneller kunnen doen. Niet later dan deze voormiddag, hebben wij tijdens de Quaestuurvergadering op tafel geslagen. (*De heer Kuipers glimlacht.*) Er zijn getuigen om dit te bevestigen. Wij zullen dat nauwlettend volgen en zo spoedig mogelijk uitwerken.

Als oudere hier aanwezig, met 27 jaar ervaring van het regime van Kamerlid, meen ik te mogen zeggen dat er gedurende deze kwart- eeuw in dat statuut heel wat is verbeterd. Wanneer ik denk aan de herhaalde wijzigingen van ons pensioenstelsel, aan de verschillende verbeteringen van onze vergoeding, aan het nieuw stelsel van de afscheidsvergoeding, aan de individuele hulp, dan moet ik toegeven dat er in de loop van al die jaren heel wat verbeteringen werden verwezenlijkt.

Wanneer ik de situatie van 1954, — toen in dit parlement kwam en minder verdiende dan in mijn vroeger nog altijd niet best betaalde job — vergelijk met de huidige, dan moet ik toegeven dat wij op dat stuk enorm vooruit zijn gegaan. Er zijn nog leemten en u hebt er enkele aangestipt. Begin van volgend jaar hopen wij bepaalde conclusies uit die studie als ontwerp van besluit aan het Bureau te kunnen voorleggen.

Alles samenvattend, kan ik u de verzekering geven dat, zoals reeds enkele jaren in de Quaestuur is gebeurd, de Handelingen van deze vergadering tekstueel, punt na punt door de voltallige Quaestuur zullen worden onderzocht om na te gaan welke besluiten wij daaruit moeten trekken om deze nadien aan het Bureau van de Kamer voor te leggen. (Applaus bij al de aanwezige leden.)

— Artikel 1 wordt aangenomen. (Zie Stuk Senaat nr 5-IV/1, zitting 1979-1980.)

L'article 1er est adopté. (Voir document Sénat no 5-IV/1, session 1979-1980.)

Ziehier artikel 2 :

Voici l'article 2 :

Art. 2. Het provisioneel krediet ingeschreven onder het artikel 01.41 van sectie 36 van deze begroting mag, volgens de behoeften, worden verdeeld over de passende artikels door middel van een koninklijk besluit.

Art. 2. Le crédit provisionnel inscrit à l'article 01.41 de la section 36 du présent budget peut être réparti selon les besoins par voie d'arrêté royal entre les articles appropriés.

— Aangenomen.
Adopté.

De naamstemming over het geheel van het wetsontwerp zal morgen plaatshebben.

Le vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi aura lieu demain.

WETSONTWERP HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGRO- TING DER DOTATIËN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Onderzoek en stemming

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES DOTATIONS DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Examen et vote

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, aan de agenda is de algemene beraadslaging over het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Dotatiën voor het begrotingsjaar 1979.

Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la discussion générale du projet de loi ajustant le budget des Dotations de l'année budgétaire 1979.

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Daar niemand het woord vraagt, is ze gesloten en gaan wij over tot de artikelsgewijze behandeling.

Personne ne demandant la parole, elle est close et nous passons à la discussion des articles.

Ziehier artikel 1 :

Voici l'article 1er :

I. — Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au Titre I — Dépenses courantes — du budget des Dotations de l'année budgétaire 1979 sont ajustés suivant les données détaillées au tableau annexé à la présente loi et à concurrence de :

(En millions de francs)

Ajustements	Crédits non dissociés	Crédits dissociés Crédits d'enga- gement	Crédits d'ordon- nancement
TITRE I			
Dépenses courantes			
Réductions	6,1	—	—

I. — Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten, ingeschreven onder de Titel I — Lopende uitgaven — van de begroting van Dotatiën voor het begrotingsjaar 1979, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van :

(In miljoenen frank)

Aanpassingen	Niet gesplitste kredieten	Gesplitste Vast- leggings- kredieten	kredieten Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven			
Verminderingen	6,1	—	—

— Artikel 1 wordt aangenomen. (Zie Stuk Senaat nr 6-IV/1, zitting 1979-1980.)

L'article 1er est adopté. (Voir Document Sénat no 6-IV/1, session 1979-1980.)

Ziehier artikel 2 :

Voici l'article 2 :

II. — Diverse bepalingen

Art. 2. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

II. — Dispositions diverses

Art. 2. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au Moniteur belge.

— Aangenomen.
Adopté.

De naamstemming over het geheel van het wetsontwerp zal morgen plaatshebben.

Le vote nominatif sur l'ensemble de ce projet de loi aura lieu demain.

WETSONTWERP HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGRO- TING DER CULTURELE DOTATIES VOOR HET BEGROTINGS- JAAR 1979

Onderzoek en stemming

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES DOTATIONS CULTURELLES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Examen et vote

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, aan de agenda is de algemene beraadslaging over het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting der Culturele Dotaties voor het begrotingsjaar 1979.

Mesdames, Messieurs, l'ordre du jour appelle la discussion générale du projet de loi ajustant le budget des Dotations culturelles de l'année budgétaire 1979.

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Daar niemand het woord vraagt, is ze gesloten en gaan wij over tot de artikelsgewijze behandeling.

Personne ne demandant la parole, elle est close et nous passons à la discussion des articles.

Ziehier artikel 1 :

Voici l'article 1er :

I. — Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au Titre I — Dépenses courantes, et au Titre II — Dépenses de capital, du budget des Dotations culturelles de l'année budgétaire 1979, sont ajustés suivant les données détaillées au tableau annexé à la présente loi et à concurrence de :

(En millions de francs)

Ajustements	Crédits dissociés		
	Crédits non dissociés	Crédits d'engagement	Crédits d'ordonnement
TITRE I			
Dépenses courantes			
Crédits supplémentaires de l'année courante	290,9	—	—
Réductions	—	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	695,4	—	—
TITRE II			
Dépenses de capital			
Crédits supplémentaires de l'année courante	4,0	70,0	63,0
Réductions	—	—	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	8,9	—	—

I. — Kredietaanpassingen

Artikel 1. — De kredieten, ingeschreven onder de Titel I — Lopende uitgaven, en onder de Titel II — Kapitaaluitgaven, van de begroting van de Culturele Dotaties voor het begrotingsjaar 1979, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van :

(In miljoenen frank)

Aanpassingen	Niet gesplitste kredieten	Gesplitste Vast- leggings- kredieten	kredieten Ordonnan- cerings- kredieten
TITEL I			
Lopende uitgaven			
Bijkredieten voor het lopend jaar	290,9	—	—
Verminderingen	—	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	695,4	—	—
TITEL II			
Kapitaaluitgaven			
Bijkredieten voor het lopend jaar	4,0	70,0	63,0
Verminderingen	—	—	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	8,9	—	—

— Artikel 1 wordt aangenomen. (Zie Stuk Senaat nr 6-IVbis/1, zitting 1979-1980.)

L'article 1er est adopté. (Voir Document Sénat no 6-IVbis/1, session 1979-1980.)

Ziehier artikel 2 :

Voici l'article 2 :

II. — Diverse bepalingen

Art. 2. De hierna vermelde schuldvorderingen zijn van de vijfjarige verjaring ontheven :

Begroting van de Culturele Zaken van de Franse Cultuurgemeenschap : sector Volksgezondheid en Gezin :

Titel I — Deel II — Sectie 32

Art.	Schuldeiser	Begrotingsjaar	Bedrag
12.45	Ets. DOUIN et Fils	1972	29 868 F
12.45	id.	1973	10 923 F

II. — Dispositions diverses

Art. 2. Sont relevées de la prescription quinquennale, les créances mentionnées ci-après :

Budget des Affaires culturelles de la Communauté culturelle française : secteur Santé publique et Famille :

Titre I. — Partie II. — Section 32

Art.	Créancier	Année budgétaire	Montant
12.45	Ets. DOUIN et Fils	1972	29 868 F
12.45	id.	1973	10 923 F

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 3. Le solde disponible au 31 décembre 1979 des crédits inscrits à l'article 12.21 des sections 34, 44 et 54 du budget des Affaires culturelles de la Communauté culturelle française — Secteur Culture française et à l'article 12.57 de la section 33 du budget des Affaires culturelles de la Communauté culturelle néerlandaise — Secteur Culture néerlandaise peut être versé aux fonds spéciaux ouverts à cet effet respectivement à l'article 66.03.A — titre IV du budget des Affaires culturelles de la Communauté culturelle française — Secteur Culture française et à l'article 66.03.A — titre IV du budget des Affaires culturelles de la Communauté culturelle néerlandaise — Secteur Culture néerlandaise.

Art. 3. Het beschikbaar saldo op 31 december 1979 van de kredieten uitgetrokken op het artikel 12.21 van de secties 34, 44 en 54 van de Culturele Zaken van de Franse cultuurgemeenschap — sector Franse cultuur en op het artikel 12.57 van sectie 33 van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse cultuurgemeenschap — Sector Nederlandse cultuur mag gestort worden op de speciale fondsen, daartoe geopend respectievelijk op het artikel 66.03.A — titel IV van de begroting van de Culturele Zaken van de Franse cultuurgemeenschap — Sector Franse cultuur en op het artikel 66.03.A — titel IV van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse cultuurgemeenschap — Sector Nederlandse Cultuur.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

Art. 4. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 5. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 5. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

— Adopté.

Aangenomen.

De naamstemming over het geheel van het wetsontwerp zal morgen plaatshebben.

Le vote nominatif sur l'ensemble de ce projet de loi aura lieu demain.

A) PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTERE DE LA JUSTICE POUR L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

B) PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTERE DE LA JUSTICE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1979

Discussion générale

A) WETSONTWERP HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN JUSTITIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

B) WETSONTWERP HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN JUSTITIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1979

Algemene bespreking

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la discussion générale du projet de loi contenant le budget du Ministère de la Justice pour l'année budgétaire 1980 et du projet de loi ajustant le budget du Ministère de la Justice de l'année budgétaire 1979.

Aan de orde is de algemene bespreking van het wetsontwerp houdende de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1980 en van het wetsontwerp houdende aanpassing van de begroting van het Ministerie van Justitie voor het begrotingsjaar 1979.

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is open.

De heer Baert heeft het woord.

De heer Baert (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, indien ooit de zin van het huidige functioneren van ons twee kamerstelsel twijfelachtig wordt dan is dat wel vandaag.

Wat doen wij vandaag? Wij kunnen niets anders dan herhalen, elk op zijn manier, dargene wat reeds in de Senaat is gezegd. Dan mogen wij ons nog gelukkig prijzen dat de verschillende opvattingen over een aantal justitieproblemen, niet zoals voor andere departementen, langs de raakklijnen van de fracties lopen, maar in grote mate convergerend zijn en dat precies in de Commissie voor de Justitie het minst van alle andere parlementaire commissies aan « politiek » wordt gedaan. Bij al degenen die zich zorgen maken over Justitie-aangelegenheden is het dezelfde bekommernis die voorzit.

Mijnheer de Minister, geachte collega's, wij zouden ons eigenlijk kunnen beperken tot te zeggen: wij herhalen en wij nemen het beste over van wat in de Senaat over deze begroting en over het beleid van uw departement werd gezegd, maar dan stellen wij misschien het twee kamerstelsel — zoals het thans functioneert — nog verder in vraag. Daarom neem ik mij toch voor enkele punten te bespreken.

Allereerst zou ik een en ander willen zeggen over de achterstand in de rechtsbedeling en in verband daarmee over de magistratuur, haar situatie en haar problemen.

Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, twee van de maatregelen die een vorige Minister zich had voorgenoemen te treffen, teneinde te proberen de achterstand in de rechtsbedeling zoal niet weg te werken, maar toch te verminderen, zijn intussen doorgevoerd.

Wij hebben de uitbreiding gekregen van de bevoegdheid van de vrederechters. Wij verkregen het vooraf publiceren van de komende vacatures in de magistratuur.

Desalniettemin is de achterstand nog verhoogd.

In het Hof van Beroep te Gent zijn wij al uitermate gelukkig als wij een zaak die ingeleid is in het begin van dit jaar en waarvoor een rechtsdag wordt gevraagd, kunnen pleiten einde 1982. Komt nu, in 1983 terecht. Er zijn zelfs al zaken vastgesteld na nieuwjaar 1984.

Mijnheer de Minister, dat is een dramatische situatie die het publiek zijn vertrouwen in het gerecht doet verliezen, want het vertrouwen in het gerecht is niet alleen, zelfs niet in de eerste plaats afhankelijk van het feit, gelijk te krijgen, een goede beslissing te krijgen over zijn zaak: dit vertrouwen is veel meer gebaseerd op de spoed waarmee de beslissing wordt geveld. De rechtzoekende wil vooral weten waar hij aan toe is.

Nu werd in de Senaatscommissie blijkbaar, volgens het verslag van de heer Verbist, groot belang gehecht aan het feit dat de procureurs-generaal in hun jaarlijkse mercuriale het wettelijk voorgeschreven verslag over de rechtsbedeling in hun rechtsgebied geven, en daarbij hun bevoegdheid hebben uitgedrukt betreffende de deze achterstand.

Vooreerst is dat niet nieuw. Reeds vroeger hebben de procureurs-generaal, en andere rechterlijke overheden, onder meer van Gent en Luik, uiting gegeven aan hun bezorgheid betreffende de achterstand bij de rechtsbedeling. En verder is dat alles samen slechts een magere troost. Intussen blijft het kwaad bestaan en wordt er bijzonder weinig gedaan om het te verhelpen.

We kunnen wel een aantal middelen aangewend worden, die ook in de Senaat naar voor zijn gebracht. Maar hoe dan ook, wij kunnen niet voorbijgaan aan het belangrijkste element van de diagnose: er zijn nu eenmaal zoveel meer zaken dan twintig, dertig jaar geleden. Ze werden ook meer ingewikkeld. Indien wij daar geen rekening mee houden zullen wij nooit tot een serieuze oplossing komen.

Voor het overige mogen wij ook rustig stellen dat wij van sommige magistraten meer ijver en meer prestatie mogen verwachten. Ik wil

in dit verband uiteraard niet van productie spreken. Maar het zou verkeerd zijn te stellen dat « de magistraten » niet werken. Dat is niet juist, ik ken er de meesten werken normaal, sommigen zelfs zeer hard, die zich letterlijk afslaven om hun zaak vooruit te helpen. Het zou echter verkeerd zijn het gerecht tegen een industrieel ritme te laten werken. Dat zou zeker de kwaliteit van de rechtsbedeling niet ten goede komen, en overigens « overspanning » van magistraten meebrengen, waarmee de rechtzoekende evenmeer geholpen is.

De advocaten gaan evenmin vrijuit. Het komt helaas voor, weze het zelden, dat een aantal zaken die waren vastgesteld wegvallen, en dat hem zelfs eens « lege zittingen » heeft.

Maar ook moeten wij niet denken dat indien alle advocaten plots onberispelijk vlijtig worden, en geen enkele zaak meer zou wegvallen, dat het probleem van de achterstand daarmee zou zijn opgelost. Het zou de verkeersopstoppen in de flessenhals van b.v. de Hoven van Beroep alleen maar vergroten.

Wij kunnen ook denken aan een vermenigvuldiging van de schriftelijke procedures waardoor minder verloren gaat door het pleiten. Wij kunnen denken aan een meer frequent bepleiten behandelen van eenvoudige zaken bij de inleiding.

Dat alles kan iets verhelpen maar het blijven fragmentaire en alles niet samen zoveel betekende middelen.

Een belangrijk element in de opslorping van de achterstand kan ongetwijfeld het ontwerp van wet tot hervorming van de politierechtbanken zijn. Een ontwerp van wet dat met bekwaame spoed door deze Kamer aangenomen werd — na eerst zeer uitvoering in de Kamercommissie te zijn besproken en in niet onbelangrijke mate te zijn verbeterd — en dat aan de Senaat is overgezonden maar bij mijn weten nog niet in behandeling is in de Senaatscommissie van Justitie.

Door deze hervorming zouden in elk geval de rollen van de Hoven van Beroep en de correctionele rechtbanken worden verlicht, omdat alle verkeerszaken zouden wegvallen. Sommigen beweren dat aldus het probleem naar de politierechtbanken wordt verlegd. Ik meen dat dit niet het geval is indien men tenminste de moed en de vaste wil heeft om het kader van de politierechtbanken voldoende uit te breiden. Politierechtbanken waar slechts één zetelend magistraat — en niet drie zoals voor de Hoven van Beroep en voor de correctionele rechtbanken — zich over de verkeerszaken moet buigen, hetgeen hoe dan ook van de Staatskas minder bezwaarlijk is dan de Kader van de Hoven uit te breiden.

Indien men bereid is deze kaders voldoende te stofferen met genoeg magistraten — en dan ook met de bekwaamste, want hun rol zal zeer belangrijk zijn — maakt deze kennisgeving alle kans om een succes te worden.

Ten slotte, Mijnheer de Minister, — en dit kan natuurlijk buitensporig klinken in deze tijd van matiging allerwege — moet men bereid zijn de kaders van de magistratuur aan de verhoging van het aantal zaken aan te passen. In de administratie heeft men daar minder moeite mee. Ook hier kan men daar niet onderuit. Dat zal nog meer het geval zijn wanneer men — zoals op dit ogenblik van vele zijden wordt gevraagd — aan de magistraat, met name aan de rechter in de strafrechtbank, nog bijkomende taken gaan opleggen. Het zou logisch zijn dat zij op een of andere wijze aan de magistraat worden toevertrouwd; ik denk hier bij voorbeeld aan het betrekken van de magistraat, die het vonnis in een strafzaak heeft uitgesproken, bij tenuitvoerlegging van de straf. Wil men deze taak ook nog aan de magistraten opleggen, dan is het natuurlijk evident dat zulks met de huidige kaders niet mogelijk is.

Als beslist moet gesteld worden dat het niet voldoende is en ook geen oplossing te zeggen dat de bedienaars van dit ietwat sacrale instituut dat de rechterlijke macht en de rechterlijke orde is, het weze magistraten, advocaten, griffiers, enz... zich maar uit de slag moeten trekken. Dat ware ons hoofd in het zand steken en uiteindelijk het kwaad verder laten woekeren, en de rechtzoekenden in de steek laten.

Overigens, Mijnheer de Minister, — en het zal u ook niet ontgaan zijn — wie zijn wij, wetgever, parlement, dat wij andere korpsen traagheid zouden verwijten?

Niet zonder enige ontsteltenis heb ik in het verslag van de heer Verbist op de bladzijden 8, 9 en 10 de lijst gelezen van de in Senaatscommissie hangende wetsontwerpen. Het betreft belangrijke wetsontwerpen waarvan sommige — niet de geringste — reeds door deze Kamer zijn aangenomen: de ontwerpen inzake het erfrecht van de langstlevende echtgenoot, de persoon van de geesteszieke, de bescherming van de goederen van degene die zelf onbekwaam is ervoor te zorgen, de meerderheidsleeftijd, het wetsontwerp betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de handelsagentuurovereenkomst, het notarisambt, afstamming en adoptie, enz. Dit zijn stuk

voor stuk ontwerpen, die op het leven en de evolutie van maatschappij een zeer belangrijke invloed kunnen uitoefenen, en door honderden mensen worden gevraagd. Welnu, wij horen hierover helaas zeer weinig en ik vraag mij of wanneer hiervan iets zal terechtkomen.

Ik moet overigens zeggen dat wij, als Kamer van volksvertegenwoordigers en als Kamercommissie voor Justitie, misschien niet harder maar duidelijk efficiënter wordt gewerkt. Inderdaad, wanneer hij de Kamercommissie voor de Justitie een belangrijk wetsontwerp aanhangig wordt gemaakt, komt hiervan gewoonlijk iets terecht. De politierechtbanken is maar één voorbeeld hiervan, maar ik citeer ook het wetsvoorstel betreffende het statuut van de vreemdelingen, het huwelijksvermogensrecht en het erfrecht van de langstlevende echtgenoot. Helaas hebben wij de indruk dat in de Senaatscommissie die zaken niet zo vlug gaan, en dat belangrijke ontwerpen — misschien ingevolge een zekere perfectionisme? — vele maanden zelfs jaren blijven hangen.

Wat de magistratuur betreft, bestaat ook nog een ander aspect dat de aandacht en een beklemtoning verdient. De magistratuur, Mijnheer de Minister, is één van de drie staatsmachten. Ik heb ooit eens gezegd dat het « de derde staatsmacht » is, toen heeft niet een magistraat maar één van mijn confrères mij terecht gewezen: het is niet de derde staatsmacht, zij is een van de drie, zij is niet minder dan de twee andere.

Die Staatsmachten zijn geschieden, de gerechtelijke macht moet volstrekt onafhankelijk zijn. Wij mogen niet evolueren naar een situatie zoals deze die in Frankrijk bestaat, waar de democratie helaas blijkbaar op een andere wijze wordt begrepen dan bij ons. Dan spreekt men uit meer van « le pouvoir judiciaire » maar van « l'autorité judiciaire ». De rechterlijke macht wordt a.h.w. aan de uitvoerende macht ondergeschikt gemaakt, met alle gevolgen vandien.

De scheiding van de machten en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en de persoon van de magistraat zijn de beste garantie — en misschien de enige — voor een democratisch rechtsbestel en de vrijwaring van de rechten van de burgers, vooral inzake strafrecht en administratief recht waarin de overheid een belangrijke rol speelt. Wij hebben hier inderdaad geen ombudsman en precies daarom moeten de fundamentele rechten van de burgers door de magistratuur te worden beschermd.

In de eerste plaats dient dus de scheiding van de machten te worden gehandhaafd. Het behoort niet tot de uitvoerende macht, noch aan de wetgever, om zich te mengen in het werk van de rechterlijke macht. Ook wat het parket betreft, behoudens het recht van de Minister van Justitie om vervolgingen te bevelen. Doch dan nog geldt de regel: « la plume est terne, mais la parole est libre »: de magistraat blijft, ondanks zijn eventueel opgelegde schriftelijke vordering, vrij te regenereren zoals hij meent te moeten doen.

Ook het parlement dient zich van elke drukking te onthouden. Het heeft niet tot taak zich met de rechterlijke macht in te laten. Het parlementslid kan de Minister van Justitie interpelleren wanneer het meent dat voor een of andere zaak de rechterlijke macht in haar taak tekort schiet. En dan nog met inachtneming van de onafhankelijkheid van de rechter. Wij mogen ons echter niet laten verleiden om zelf als een soort rechtsmacht te proberen op te treden. Dat zou onze instellingen niet ten goede komen.

In dat verband, Mijnheer de Minister, wil ik mijn twijfels uiten omtrent de activiteiten van de Senaatscommissie die men naar haar voorzitter de commissie Wyninckx pleegt te noemen, en die waarschijnlijk met de beste bedoelingen is opgericht maar naar mijn mening duidelijk daarvan afwijkt of althans niet het doel bereikt wat zij zich had gesteld. Men komt in de commissie tot een soort van opeenvolging van meetings van de partijen, waaraan niemand ontsnapt en die uiteraard alle eenzijdig zijn. Wanneer wij de verslagen lezen in de kranten, vernemen wij dat sommige « getuigen » daar trachten het proces dat zij vroeger (soms veel vroeger) verloren hebben, nog eens te laten overdoen. Wanneer men nu ook nog de procureurs des Konings en andere magistraten gaat oproepen, komt ongetwijfeld hun beroepsgeheim in het gedrang. Dit is de verkeerde weg. Soms bekruip mij het onbehaaglijke gevoel dat wij hier iets analoogs beleven als wat men in de Verenigde Staten onder de bezuchte commissie Mc Carthy heeft gekend. Het heeft mij genoeg gedaan, Mijnheer de Minister, in de *Handelingen* te lezen dat u in de Senaat in uw antwoord toch enige afstand heeft genomen van de wijze waarop deze commissie werkt.

Eén van de redenen waardoor deze commissie is afgeleden is het feit dat men er de openbaarheid strikt handhaaft. Blijkbaar hebben wij onvoldoende discipline om, wanneer wij openbaar vergaderen, ons te onthouden van elke demagogie, van elke politieke berekening. Wij hebben de neiging ons niet alleen te richten tot diegenen die samen met ons vergaderen maar ook toe het publiek, het kiezerspubliek van de in ons land helaas veelal te dicht bijliggende verkie-

zingen; wij trachten allemaal ergens een voordeeltje te behalen. Dit weze bij wijze van parenthesis hier toch even gezegd.

Indien wij ons, als parlamentsleden, meer bezig hielden en daartoe ook meer middelen kregen, zoals de heer De Beul daarstraks nog heeft gezegd, met de controle op de uitvoerende macht want dat is onze taak, dan zouden wij daar al meer dan werk genoeg mee hebben.

Opdat de magistratuur onafhankelijk zou kunnen zijn en de burger de best mogelijke bescherming zou kunnen verzekeren is natuurlijk de wijze van recrutering belangrijk.

Nu ga ik niet zover als sommigen die zeggen dat elke politieke dosering in de magistratuur zou moeten worden uitgesloten.

Eén van uw voorgangers, wijlen minister Vranckx, was van oordeel — ik meen dat het een wijs oordeel was — dat ook de magistratuur in een zekere mate alle lagen van de bevolking, alle opvattingen die bij de bevolking leven moet weerspiegelen.

Maar dit moet secundair blijven.

Mijnheer de Minister, ik vraag u met aandring dat u er aandacht zou aan besteden dat de politieke opvattingen ten hoogste een bijkomend element zou zijn en dat in de eerste plaats de bekwaamheid, de integriteit, de werkkraft van de kandidaat-magistraat in aanmerking zou worden genomen.

In verband met die recruteringen — dienaangaande heb ik met u nog geen verkeerde ervaringen vermits ik er helemaal nog géén heb — zou ik willen vragen dat de adviezen die daaromtrent door de korpsoversten, onder meer door de korpsoversten van de diverse balies, worden gegeven, au sérieux zouden worden genomen, anders worden diegenen die adviezen moeten geven en constateren dat er geen rekening mee wordt behouden wel eens ontmoedigd en zouden zij, gezien met hun oordeel toch geen rekening wordt gehouden, in de toekomst wel eens geen adviezen meer kunnen gaan geven.

Naast de recrutering is ook de opleiding van belang. Aan de opleiding en de bijscholing van de magistraten dient meer aandacht te worden besteed.

Ik zou nog willen verwijzen naar artikel 100 van de grondwet. Dit artikel heeft de bedoeling de onafhankelijkheid van de magistraat te verzekeren.

In artikel 100 staat vooreerst dat een magistraat onafzetbaar is, dus voor het leven is benoemd, en ook dat een magistraat niet tegen zijn wil kan worden verplaatst.

U weet, of u weet niet, dat één van de middelen waardoor men in Frankrijk de magistratuur nogal onder de duim houdt is de mogelijkheid om, ook tegen de wil van een magistraat in, hem over heel Frankrijk te verplaatsen.

Een rechter in Nancy die zich daar heeft gevestigd, wiens kinderen daar naar school gaan en wiens familie daar woont kan men van de ene of de andere dag benoemen in Toulon of Perpignan of waar men ook maar wil. Zo'n rechter is niet onafhankelijk.

Onze grondwet, en dat is een gelukkige bepaling, heeft dat onmogelijk gemaakt. Een magistraat kan niet worden afgezet, kan niet tegen zijn zin worden verplaatst, dit wil zeggen dat bij de overheid, de Minister van Justitie, of de regering in het algemeen niet naar de ogen moet zien. Deze regel dient dan ook onverkort behouden te blijven.

Mijnheer de Minister, u zult zich misschien afvragen hoe dit samen te rijmen valt met het voorstel ten herziening van artikel 100 van de Grondwet dat door de heer Van Elslande is ingediend en dat ik, met leden overigens van de verschillende fracties van deze Kamer, mede heb ondertekend. Ik meen van wel. Waarom? Wat betekent de onafzetbaarheid?

Dat betekent helemaal niet dat men actief magistraat moet blijven tot aan zijn dood. Het komt erop neer dat men niet kan worden afgezet (of verplaatst) zolang men zijn beroepsleven uitoefent. Het is echter niet in strijd met dat principe bepalen dat magistraten op een bepaald ogenblik het emeritaat mogen ontvangen — zelfs binnen het raam van het huidige artikel 100 is dit reeds meer dan honderd jaren het geval — en niet verder moeten of mogen werken. Dat belet evenmin dat er een wettelijke regeling zou komen betreffende het pensioen of noem het de emeritaatswedde van de magistraten. Het lijkt mij echter belangrijk dat dit niet van de uitvoerende macht afhankelijk kan zijn. Het pensioen dat aan de magistraten wordt gegeven moet hem echter de mogelijkheid laten om op een waardige wijze, als magistraat, te leven — en hier denk ik inderdaad aan een emeritaatswedde — rekening houdend met het feit dat zij veelal op niet zo'n jonge leeftijd tot de magistratuur toetreden. Meestal zijn zij om en bij de dertig of ouder. Daarmee dient eveneens rekening te worden gehouden. Ook binnen het kader van een aanpassing van artikel 100

zal die onafhankelijkheid, die waardigheid van de magistratuur kennen en moeten gehandhaafd blijven. Bovendien moeten wij ervoor zorgen dat de nodige overgangsmaatregelen worden voorzien voor diegenen die op dit ogenblik naar het einde van hun actieve magistratenloopbaan gaan en die onder het regime van het oude artikel 100 hun loopbaan begonnen. Ik wil het daarbij laten wat de magistratuur betreft.

Hierbij aansluitend wil ik het ook even hebben over de advocatuur. De advocatuur is tenslotte het corollarium van de onafhankelijke rechterlijke macht die zonder een onafhankelijke advocatuur niet zou kunnen bestaan. De balie heeft precies als taak om tegenover de rechtbanken, het parket en de overheid, alsook tegenover machtige groepen in de maatschappij, de rechten van het individu en de vrijheid van de burger te verdedigen. Zo zie ik ook de taak van de Orde van de Advocaten: met name de onafhankelijkheid van de advocaat verdedigen tegenover de overheid en machtige cliënten of groepen. Zo zie ik eveneens de deontologie van de advocaat: ervoor zorgen dat geen enkele rechtzoekende onverdedigd voor de rechtbank staat, dat elke rechtzoekende de best mogelijke verdediging krijgt vooral tegenover de overheid en ervoor zorgen dat iedereen die voor de rechtbank moet verschijnen een fair proces krijgt. Het gaat hier niet om de verdediging van voorrechten voor de advocatuur, voor de advocaat of voor de balie maar slechts om die rechten — die soms op voorrechten kunnen gelijken maar eerder plichten zijn — die nodig zijn voor het bereiken van dat doel en het vervullen van deze taak.

In verband met de advocatuur, Mijnheer de Minister, wil ik een paar opmerkingen maken. Aan verschillende balies heeft men overeenkomsten gesloten met de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn, ten einde de eerstelijnsrechtshulp te verzekeren. Ik geloof dat dit een goede zaak is en een moderne wijze die binnen het kader van de maatschappelijke evolutie ligt om aldus de rechtzoekenden deze eerstelijnsrechtshulp te verzekeren, zonder dat de O.C.M.W.'s hiervoor grote kosten dienen te maken voor een verplichting die hun door de wet daaromtrent wordt opgelegd. Ik hoop dat uw departement deze evolutie zal stemmen en het sluiten van dergelijke overeenkomsten aanmoedigen mijn tweede opmerking in een klacht, die wellicht reeds door andere leden werd geuit. Ik acht het gewoon onaanvaardbaar dat wanneer de wetgever een wet stemt — met name die van 9 april 1980 — waarbij aan de stagiairs die door het Bureau voor Consultatie en Verdediging worden belast met de verdediging van behoeftigen en hiervoor een overigens schamele vergoeding wordt toegekend, wanneer dan de adviezen onder meer van de Nationale Orde van Advocaten om de uitvoeringsbesluiten van die wet uit te vaardigen, met bekwaame goed worden overgemaakt, — de koninklijke besluiten tot uitvoering van die wet niet worden uitgevaardigd, — en dat wij, integendeel, moeten zien dat het voorziene krediet op de begroting voor 1980 wordt geschrapt [Terloops gezegd, de huidige Minister is hiervoor niet verantwoordelijk aangezien het reeds was geschrapt vooraleer hij zijn functie opnam] omdat het onder het hakbijl van de « budget control » is gevallen.

Dit is, naar mijn mening, een miskennis, zowel van de wil van de vergever die, tussen haakjes, Mijnheer de Minister, zowel in Kamer als in Senaat deze wet nog erg onvoldoende vond om aan dit probleem een oplossing te geven. Het is ook een miskeuring van het welbegrepen algemeen belang. Het is toch wraakroepend dat nu — vroeger was het misschien mogelijk wanneer de Balie nog het beroep was van diegenen die er geen hadden — de last en de maatschappelijke plicht die de maatschappij ten overstaan van de behoeftigen altijd heeft gehad in onze tijd nog altijd wordt afgewenteld op een bepaalde groep, met name op de advocaten stagiairs die deze last financieel noch sociaal kunnen dragen. Ik ken voldoende de toestand van jonge advocaten om te weten dat het werkelijk ongehoord is dat zij de last van de verdediging moeten dragen en dat zelfs niet eens hun briefwisselingskosten worden vergoed.

Welnu, Mijnheer de Minister, ik wil thans vragen dat in de begroting 1981 — voor dewelke u verantwoordelijk zijt het nodige krediet zou voorzien worden en dat in elk geval de uitvoeringsbesluiten zouden worden uitgevaardigd, derwijze dat eindelijk die schamele vergoeding voor de stagiairs kan worden uitbetaald. Ik wil nog aanstippen dat dit niet eens zoveel zal kosten en dat in Nederland b.v. ontzaglijk méér wordt voorzien dan die armzalige 30 miljoen in ons land. In Nederland bedraagt de tegemoetkoming aan stagiairs 80 miljoen gulden. Dit betekent voor ons 1 miljard 300 miljoen frank. Wij moeten dus constateren dat men in ons land nog voor een schuchter begin staat met iets wat men als een eenvoudige sociale rechtvaardigheid zou moeten beschouwen. Eens komt anders de dag dat wij aan de jonge licentiaten, die zich aanmelden om advocaat te worden, zullen moeten zeggen dat het beter is dat zij naar het stempel-

lokaal zouden gaan want dat zij in dat geval ten minste een inkomen zouden hebben waarvan zij kunnen leven. Het zou werkelijk jammer zijn moesten wij zover geraken dat wij jonge mensen, die echt bereid zijn het risico te nemen en een mooi beroep te beginnen waarvan zij niet eens weten of het werkelijk hun broodwinning zal verschaffen, definitief gaan ontmoedigen. Ik durf in dit verband op uw sociale zin rekenen, Mijnheer de Minister.

Ik kom thans tot een derde punt dat ik zal proberen ietwat in te korten want mijn collega, de heer De Clercq, zal dat daarover eveneens hebben. Het gaat over de penitentiaire politiek.

U weet dat het gevangeniswezen evenals de vrijheidsstraffen worden gecontesteerd. Wij hebben een bijna unieke aanleiding om deze contestatie te voeden, namelijk de monstergevangenis van Lantin.

Wanneer ik daarover lees en confraters, alsook mensen uit het gevangeniswezen zelf, hoor praten, dan denk ik altijd aan Kafka, aan Jens en aan Solsjenitsin. Het is nu echter een « realisatie » die ons toont hoe het echt niet zou moeten of « mogen ».

In verband met de penitentiaire politiek wordt in het algemeen veel verwezen — en terecht — naar de Commissie voor de Herziening van het Strafwetboek die een eerste verslag heeft ingediend en waarover wij reeds een discussie hebben gehad in de Verenigde Commissies voor de Justitie van Kamer en Senaat. In dit verslag komen interessante beginselen voor, onder meer betreffende een grotere waaier van maatregelen die men zou kunnen nemen zoals: waarschuwing, probatie, korte gevangenisstraf, meer vrijheidsberovende strafmaatregelen en wat men noemt « neutralisatie ». Dit laatste woord geeft mij enigszins rillingen maar het staat er nu eenmaal in.

De commissie heeft belangrijk werk geleverd. U weet echter zeer goed, Mijnheer de Minister, dat tegen het tempo waarin het parlement werkt zelfs al werkt de commissie zeer snel, wij vóór het einde van deze decade — ik wil niet pessimistisch zijn — niet aan een nieuw Strafwetboek zullen toe zijn.

Doch ook in het kader van het huidige strafwetboek kan een meer moderne strafpolitiek worden gevoerd. Hierbij denk ik aan een ruimer gebruik van de probatie.

De probatie is in wezen een mislukking geworden. Zij wordt veel te weinig toegepast, hoewel zij nochtans voor de rechter zoveel mogelijkheden biedt. Mits een beetje creativiteit, een beetje inventiviteit en menselijke belangstelling, mits enige aanmoediging en enge druk van de Minister van Justitie op de parketten, kan heel wat worden gedaan om de praktijk van de probatie meer aan frekwentie en gewicht te doen winnen, derwijze dat men daarmede doeleinden kan bereiken die men met de vrijheidsstraffen niet kan bekomen.

U mag zich uiteraard niet mengen Mijnheer de Minister, in de activiteiten van de zittende magistratuur, maar aanmoediging, suggesties, overreding is altijd toegelaten.

Bovendien kan men binnen het huidige kader van het Strafwetboek ongetwijfeld een aantal nieuwe krachtlijnen ontwikkelen, die ons een meer menselijk gevangeniswezen kunnen waarborgen. Ik geloof dat het zelfs vrij eenvoudig en voor de hand liggend is als men maar probeert zijn menselijk en sociaal aanvoelen te laten werken. Helaas, het is telkens het tegendeel van wat blijkbaar in een modelgevangenis als Lantin in praktijk wordt gebracht.

Men zou de hiernavolgende vormen kunnen voorstellen: een gevangenis moet gemakkelijk bereikbaar zijn voor de naastbestaanden van de gevangene. Indien men de gevangenen niet wil isoleren van hun familie en van hen die hun dierbaar zijn, mag men ze niet onderbrengen ergens te lande, waar men een taxi heeft om ze te bezoeken. Zo werd mij gezegd dat zij die hun familielid te Lantin willen begroeten, een taxi moeten nemen, deze moeten laten wachten, met alle kosten van dien, want later een andere taxi nemen zou nog duurder uitvallen. De gevangenis moet m.a.w. in de stad of minstens aan de rand van de stad gelegen zijn, waar zij kan worden bereikt met het openbaar vervoer.

Het stoort mij als ik in het verslag een verklaring lees van één van de voorgaande ministers. Hij stelde dat indien men een nieuwe gevangenis zou bouwen in Brugge, er terreinen zouden vrij komen in het centrum van de stad, waardoor gedeeltelijk de nieuwe gevangenis zou kunnen bekostigd worden.

Mijnheer de Minister, laat de gevangenis een gemakkelijk bereikbare plaats in de stad. Dit betekent verder dat de gevangenis regionaal, binnen de eigen streek, moet blijven. Het is inderdaad onmenselijk en sociaal totaal onaanvaardbaar dat mensen van Ieper naar Merksplas moeten gaan, van Hasselt naar Brugge om een familielid te bezoeken.

ken. Zij moeten het bezoek vaker en in betere omstandigheden kunnen afleggen.

Mijnheer de Minister, zo zou het uiterst aangewezen zijn de electronica, bijvoorbeeld de electronische ogen, zoals er naar men zegt in sommige gevangenen geplaatst zijn, te verbannen. Niets werkt meer vervreemdend te merken dat elke beweging kan worden gevolgd en genoteerd.

Ik zou ver daarboven verkiezen, Mijnheer de Minister, dat u méér bewaarders zou aanwerven, zelfs indien zij geen goede opleiding hebben genoten, of niet zeer geschoold zijn. Zij geven dan toch een menselijk contact met de gevangenen, zodat die niet helemaal van de maatschappij vervreemden.

De organisatie van het leven van de gevangene moet naar mijn mening zo dicht mogelijk de organisatie van het maatschappelijk leven benaderen. Dit houdt dat men niet steeds dezelfde mensen in groepen indeelt die samen werken, samen eten en samen hun ontspanning nemen, maar wel degelijk dat men werkt in bepaalde groepen, doch dat men eet, zijn ontspanning neemt, zijn hobbies beoefent in andere groepen.

Ik ken directeurs, die er werkelijk in slagen dit in de gevangenen te realiseren, die binnen het bestaande wetgevend kader een menselijk aanvaardbare gevangenisgemeenschap wisten tot stand te brengen. Ook aan de duur van de vrijheidstappen kan wat worden gedaan. Het week-end- en avondarrest moet uitgebreid worden.

Destijds heb ik als jong advocaat een studie gemaakt over de voorwaardelijke invrijheidsstelling. Iedereen had ons uitgelegd dat de toepassing van de wet Lejeune een gunst was. Uit wat ik opzocht blijkt dat dit niet juist is. In de geest van zijn ontwerper en in de geest van de wetgever van die tijd is de voorwaardelijke invrijheidsstelling in wezen, zij het niet proceduraal, een recht. Een gevangene, die een bepaalde tijd in de gevangenis heeft doorgebracht, die een bepaald gedeelte van zijn straf heeft uitgezeten, heeft het morele recht voorwaardelijk in vrijheid te worden gesteld. Tenminste om zijn mogelijke invrijheidsstelling behandeld te zien.

Mijnheer de Minister, mag ik u vragen dit probleem te laten onderzoeken en te trachten de procedure derwijze in te richten dat inderdaad, nadat de betrokkene ten minste één derde van zijn straf heeft uitgezeten, hoorde beslist over de mogelijkheid tot voorwaardelijke invrijheidsstelling. Op dit ogenblik komen de meeste gevangenen er slechts aan toe na tweederde van de straf te hebben uitgezeten.

Het is een heel programma van verwantelijking van het gevangeniswezen. Maar het is de moeite waard. De vrijheidsbegroting op zichzelf — wij weten dit allemaal van mensen uit het gevangeniswezen — is zwaar genoeg om ze nog niet te verzwaren door allerlei bijkomende plagerijen.

Tot slot wil ik een paar opmerkingen maken die ik onder de noemer « communautair » wil plaatsen.

Het hoogste rechtscollege in ons land, het Hof van cassatie, is nog altijd paritair samengesteld. Lange tijd is er een Franstalig overwicht geweest.

In 1968, één van de eerste maanden dat ik in de Senaat zetelde, heb ik een wetsvoorstel ingediend om te bekomen dat in het parket-generaal van het Hof van cassatie een zeker evenwicht tussen Frans-taligen en Nederlandstaligen zou worden nagestreefd. Ondertussen is dit min of meer gebeurd. Maar ik weet, Mijnheer de Minister, dat op half lange, of zelfs op korte termijn, de pariteit in het Hof van cassatie niet houdbaar zal zijn, want zij brengt mee dat de Raadsheren, die tot het Nederlandstalig taalselsel behoren, in feite veel méér moeten werken dan de andere en op de duur is dat niet meer te doen.

Indien de regering aanblijft, want dat is steeds een vraagteken, het zwaard van Damocles van een gebeurlijke verkiezing hangt boven ons allen hoofd, zult u, Mijnheer de Voorzitter, met een zeer belangrijk probleem worden geconfronteerd, dat als een soort barometer kan beschouwd worden voor de goede wil om de gemeenschappen in dit land er meer bepaald in het centrum, in vrede te laten samenleven: namelijk met het probleem van de hervorming van de Brusselse balie. Ik zou u willen vragen daaraan alle nodige aandacht te besteden en ervoor te zorgen dat er inderdaad een regeling komt die ook de Nederlandstalige gemeenschap voldoening kan geven.

Gezien deze begroting nog is opgemaakt vóór de Staatshervorming werd doorgevoerd, zou het ons verheugen te kunnen vernemen of de afsplitsing die in deze begroting gedaan is ingevolge de voorlopige fase van de Staatshervorming — de vroegere Minister van Justitie noemde dat ooit de « voorbarige » fase — vooral dan in verband met de jeugdzorg en de jeugdbescherming dezelfde zal zijn voor de begroting van volgend jaar, ofwel of ingevolge de toelichting die door

de heer minister Vanderpoorten bij de bespreking in de Commissie voor de Grondwetsherziening, daaraan iets zal worden gewijzigd.

In dat verband, Mijnheer de Minister, vraag ik mij af, maar dat is misschien toekomstmuziek, of het een wet van Meden en Perzen moet zijn en blijven dat alleen de centrale regering de magistraten benoemt.

In vele federale staten zijn het de deelstaten, de Länder bijvoorbeeld in de D.B.R., die zich met de benoeming van de magistraten inlaten. Ook dat is een probleem dat moet overwogen worden en dat na verloop van tijd besproken en desgevallend opgelost moet worden in de zin zoals ik het zou wensen.

Tot slot Mijnheer de Minister zou ik willen verwijzen naar wat een lid van de Senaat, een lid van de meerderheid, over het probleem van de opruiming van de nasleep van de repressie heeft naar voren gebracht. Bijna terloops en bijna achteloos heeft hij gezegd dat, indien wij echt een rechtsstaat waren, wij reeds lang een streep zouden hebben gezet onder die nasleep van de repressie. Ik maak mij daarover geen illusies. Ik zou echter wel verheugd zijn indien u zelf iets deed en iets meer dan de individuele maatregelen die u heeft aangekondigd in uw antwoord in de Senaat. Meer nog indien u zou gedwongen worden iets te doen aan het herstel van aan niet weinigen gepleegde onrecht en het herstel van de te zware bestraffing en de sociale nasleep van de repressie en de epuratie. Voor velen is het daarvoor overigens vrij laat geworden, de jongsten zijn ruim 55 jaar oud. Nu is het zo dat de Vlaamse Gemeenschap reeds lang in de geest de spons geveegd over de repressie. Maar daar schieten de sociaal getroffen niet me op. Misschien zal u mij vragen of het nog wel de moeite is om daarover van jaar tot jaar in deze Kamer te praten.

Ik zou het mezelf niet vergeven, Mijnheer de Minister, indien ik niet op die spijker zou blijven hameren en indien ik — ik durf het hoge woord hier wel uitgooien — het schandaal van de in dit land heersende blijvende haat niet zou blijven aanklagen. Ik zou het mij niet vergeven indien ik niet een soort Cato de censor zou zijn, en jaarlijks dit *praeterea censeo* herhalen: het « Bovendien is het mijn mening dat dit probleem moet opgelost worden ». Mijnheer de Minister, collega's, de kersttijd is nakend, de tijd van verzoening en medemenselijkheid. Wij wachten op enig gebaar dat in de koude donkerte van deze winter wat licht, warmte en menselijkheid zou brengen, en voor één Kamer in dit land, misschien wat grootheid.

M. le Président. — La parole est à M. Havelange.

M. Havelange (à la tribune). — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, je m'en voudrais, au début de mon intervention, ne pas rendre hommage aux travaux du Sénat lors de la discussion de ce budget, travaux riches en idées et aussi en critiques.

Sans doute, la tradition veut-elle, Monsieur le Ministre, que lorsqu'un budget a déjà été étudié et discuté en profondeur dans une Chambre, il le soit moins dans l'autre...

Mais, pour ma part, et en tout cas cette année, j'estime qu'il faut faire exception à cet usage, tant la matière est vaste et importante.

Il sera hélas aussi bientôt de tradition de discuter de budgets qui sont pratiquement épuisés. Mais, par contre, la situation actuelle revêt aussi un aspect assez exceptionnel, puisque ce budget a été élaboré par un ministre, exécuté en grande partie par un autre et qu'il sera, enfin, achevé par vous-même, Monsieur le Ministre.

De plus et ceci ce n'est ni un reproche, ni une critique, nous avons l'insigne honneur d'avoir, aujourd'hui, à la tête de la Justice, un ministre qui n'est pas « juriste ». Nous savons cependant que vous êtes un éminent historien et que vous avez aussi prouvé, au cours des travaux sur la réformes des institutions, que le droit constitutionnel ne vous était étranger. Je ne doute pas, dans ces conditions, que vous rapporterez aussi cette preuve dans d'autres domaines.

Je vous dirai aussi — et ceci est une réflexion que me faisait Mme Dinant, il y a un instant — que si vous êtes donc une exception à cet égard ce n'est pas mauvais, bien au contraire, parce que vous venez très certainement à nous avec un esprit neuf et une vision qui sera davantage marquée de sensibilité que de juridisme.

Pour ce qui concerne le budget lui-même, il faut dire et redire qu'il reste insuffisant pour les tâches à remplir et tout spécialement en ce qui concerne la protection de la jeunesse.

Me fondant sur les calculs faits par M. Storme au Sénat, le budget réel serait en augmentation de 3,65 p.c. par rapport au budget non ajusté et de 6,53 p.c. par rapport au budget ajusté. Enfin, il représenterait tout au plus 1,5 p.c. du budget national!

J'ai eu la curiosité de revoir ce que représentait le budget de la Justice en 1975. A cette époque, il était de 2,3 p.c. du budget national. Il faut savoir qu'en 1979 il est tombé à 1,8 p.c. et cette année à environ 1,5 p.c.

Ceci est inquiétant, lorsque l'on connaît les tâches multiples et nouvelles que l'Etat doit remplir dans ce domaine. Il apparaît ainsi indispensable que votre budget doit comporter des priorités absolues pour certaines matières importantes et pour certains secteurs. S'il n'était pas tenu compte d'une telle règle, la chute dans la croissance de votre budget aurait alors des conséquences désastreuses.

Ces priorités que je vous demande, je les vois sur deux niveaux.

Le premier concerne le personnel mis au service de l'administration de la Justice.

Le second est relatif à la protection de la jeunesse.

C'est un lieu commun que de dire que la justice est lente, que l'accès à la justice est difficile, et que c'est d'autant plus regrettable que les ressources des justiciables sont modestes.

Pour rencontrer cette préoccupation, j'ai déjà suggéré, l'on passé, et je crois utile de le faire à nouveau cette année, que vous procédiez à l'engagement de jeunes licenciés en droit qui sont en chômage.

Les magistrats se plaignent d'être débordés de travail. Ce serait donc une bonne chose que de faire appel à ces jeunes, qui deviendraient en quelque sorte des auxiliaires de la justice.

En ce qui concerne le problème de la jeunesse, je ne répéterai pas ce que l'on a déjà dit tant de fois et je me réfère donc ici, pour écarter ce débat, à mes interventions antérieures. Il est certain, cependant, que dans le cadre de la réforme fondamentale de nos institutions, nous devons davantage encore être attentifs à l'évolution de ce problème. Je repose ici une question qui vous a été posée au Sénat, je crois, et à laquelle il n'a pas été répondu. Elle est importante : quelles sont exactement les dépenses communautarisées ?

Nous nous inquiétons, Monsieur le Ministre, non seulement — et on en a parlé souvent — du problème de la drogue chez les jeunes, mais du problème de l'alcool qui, à mon sens, est plus important encore en raison de son ampleur et de son caractère général que celui de la drogue qui, heureusement, garde encore un aspect assez spécifique.

Je vois votre scepticisme sur la comparaison que j'ai faite entre drogue et alcool. Puis-je en déduire que la situation n'est pas plus alarmante en ce qui concerne le problème de l'alcool ?

A cet égard, une étude a été faite par le Comité de protection de la jeunesse et le Conseil national de la protection de la jeunesse proposant des mesures à prendre mais, à ma connaissance, aucun Ministre de la Justice n'a, jusqu'à présent, utilisé cet avis ni formulé des propositions relatives à ce problème important.

Citons aussi le problème de la filiation et de l'adoption dénoncé régulièrement depuis des années. Il a fallu attendre que la Belgique soit condamnée devant la Cour européenne des Droits de l'Homme pour qu'il y ait enfin une « certaine réaction », parce que, dans les faits, je ne vois toujours aucune initiative sérieuse bien qu'il existe un projet, vous le savez. La Belgique est en retard, en cette matière, par rapport à tous les pays voisins; elle est condamnée par la Cour européenne des Droits de l'Homme; elle a une législation scandaleusement rétrograde en ce qui concerne le statut de l'enfant naturel et on ne fait rien ! On retrouve même les retombées de cette grave lacune — je crois ne pas me tromper — jusque dans la législation sociale où la mère célibataire n'est pas mise sur le même pied que la veuve ou la divorcée ! Ne convient-il pas de secouer sérieusement, là aussi, le cocotier ?

Je cite encore le problème de la terminologie judiciaire parce que j'ai constaté qu'on ne l'avait pas rappelé au Sénat. Il est temps de dépoussiérer une fois pour toutes nos textes et de prendre une telle initiative, trop souvent promise par vos prédécesseurs.

Le problème de l'arriéré des cours et tribunaux, que n'en a-t-on parlé ! Votre prédécesseur, M. Vanderpoorten, a constitué un groupe de travail. Nous avons reçu, pour préparer la réforme de la magistrature, une belle brochure l'année passée, fruit d'une commission qui s'est penchée sur ce grave problème et qui était présidée par M. Dumont, devenu procureur général ensuite.

Cette brochure contient une série d'idées intéressantes encore que, pour ma part, j'y aie décelé aussi beaucoup de faiblesses.

Je rappelle très humblement qu'il y a plusieurs années déjà, j'ai développé à cette tribune une interpellation sur les conditions d'accès, de nomination et de promotion dans la magistrature.

Je puis vous dire, à présent, que le texte que j'ai préparé en vue de cette interpellation avait été soumis à celui qui était à l'époque le

procureur général à la Cour de cassation et que celui-ci avait bien voulu me dire qu'il était d'accord sur les propositions que je me proposais de développer à cette tribune. Je vous demande donc de verser également cette interpellation au dossier qui vous est soumis.

Enfin, le malaise s'amplifie encore dans la magistrature, à Bruxelles, sur le plan linguistique. M. Risopoulos, qui interviendra plus tard à cette tribune, développera plus amplement ce sujet. Mais je tiens dès à présent à souligner le malaise tout particulier qui règne à la Cour du travail. A ma connaissance, deux places de présidents de Chambre occupées précédemment par des francophones ont été attribuées à des conseillers flamands dont un, qui était le plus jeune, a sauté tous ses collègues. Ces nominations datent du 28 août de cette année. Elles ont été proposées au Roi par M. Vanderpoorten, votre prédécesseur, et par M. Dewulf. Il en résulte la flamandisation intégrale des organes de direction de la Cour du travail à Bruxelles. En effet, actuellement, le premier président de cette cour est flamand, les trois présidents de Chambre sont flamands, le procureur général et le greffier en chef sont également flamands. Les six fonctions les plus importantes de la Cour du travail se trouvent donc « toutes entre les mains » du même groupe linguistique flamand et cela dans une cour où, les statistiques le prouvent, plus de 70 p.c. des affaires sont traitées en français ! Je serais très curieux de savoir quelle serait la réaction de nos collègues flamands si une situation inverse se présentait.

J'ouvre une parenthèse au sujet de la loi sur les loyers. La préparation de cette loi sur les loyers, Monsieur le Ministre, fait penser à un cirque. Un projet a été déposé il y a trois ou quatre ans. Il a fait l'objet d'un deuxième projet qui, lui-même, a fait l'objet de ce que l'on a pudiquement appelé un amendement, parce que le ministre n'osait plus présenter un troisième projet ! Celui-ci a donc été présenté sous forme d'amendement. En réalité, c'était d'un troisième projet de loi qu'il s'agissait bien, portant sur le même objet !

Cette législation, fondamentale dans les relations entre les propriétaires et locataires, est donc toujours en attente, elle aussi.

Je ne dénoncerai pas ici les lenteurs, dans cette seule matière, de la commission de la Chambre, ni celles du Sénat parce qu'il y a bien d'autres projets importants en attente. J'en parlerai d'ailleurs dans un instant. Il s'agit cependant d'un domaine qu'il est indispensable de traiter et de vider une fois pour toutes, d'autant plus qu'on annonce une augmentation des loyers de 6 p.c. en vertu d'une loi de blocage qui repose sur une législation vétuste qu'on prétend remanier et qu'on ne remanie jamais !

Toujours dans le cadre des arriérés, citons la réforme de la procédure pénale et du droit pénal dont on nous annonce qu'elle sera rattachée à la réforme pénitentiaire. Je m'en félicite, mais ne faudrait-il pas, dans ce domaine aussi, aller de l'avant ?

Pour ce qui concerne les statistiques, le sénateur Serge Moureaux que vous connaissez bien, a souligné, non sans pertinence, que la statistique sur la délinquance est finalement plus rassurante qu'on ne le dit généralement, puisque pour la grande délinquance, celle qui concerne les crimes, les délits et les vols, il n'y a pas d'augmentation sauf dans les domaines spécifiques de la drogue et des infractions à la loi sur les étrangers.

Je voudrais ajouter ici une réflexion qui m'a été faite tout récemment par des assureurs au sujet des incendies volontaires. Nous savons que les pyromanes sont des malades mais il ne faut pas perdre de vue que les incendies criminels augmentent aussi et causent des soucis sérieux aux compagnies d'assurance. Il faut y être attentif.

Je m'en voudrais de ne pas évoquer à cette tribune la récente prise d'otages et le dénouement qu'elle a connu à la R.T.B.F. Est-il besoin de souligner ici combien nous avons été émus par cette tragédie qui, heureusement, n'a pas trop mal tourné mais qui n'en reste pas moins dramatique pour les trois jeunes auteurs de la prise d'otages et pour les parents et les enfants qui ont fait l'objet de cet enlèvement. Inutile de dire aussi que nous restons pantois devant les déclarations et le comportement de ces trois malheureux qui croyaient ainsi pouvoir réformer un monde souvent injuste.

Il est normal que les mass-média, et en premier lieu la télévision, aient voulu souligner l'aspect humain de ce triste événement mais je désire aussi formuler ici deux autres réflexions à ce sujet. Puis-je savoir, tout d'abord, s'il est exact que le plan mis à exécution à 17 heures avait été proposé à ce que l'on a appelé le « Comité de crise » composé par vous-même et votre collègue de l'Intérieur, en liaison avec le Premier Ministre, entre 12 et 13 heures ? (*Signe de dérogation de M. le Ministre de la Justice.*)

Ne haussez pas les épaules, Monsieur le Ministre. Cette question mérite d'être posée.

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — Votre question n'a aucun sens puisque la situation telle qu'elle se présentait à 17 heures n'était pas la même qu'à 12 ou 13 heures.

M. Havelange. — J'espère que vous vous expliquerez clairement sur ce point, Monsieur le Ministre. Mon devoir est de vous interroger à ce sujet parce que certains disent que le plan qui avait été élaboré et arrêté par les responsables de la police judiciaire et de la Brigade Diane nous avait été soumis « dès la fin de la matinée ». Si cela est vrai je vous demande donc pourquoi il n'a été mis en exécution qu'à 17 heures. Si vous dites que ce plan ne vous a été soumis qu'à 17 heures je puis admettre cette perte de temps mais je demande des explications précises à ce sujet.

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — Il faut savoir que ce plan était basé sur le fait que les otages et ceux qui les gardaient se trouvaient à ce moment-là dans les bâtiments de la R.T.B.F. Or, il ne s'y sont pas trouvés avant 17 h 20. Comment voulez-vous que l'on conçoive un plan sur la base de faits qu'on n'était pas prévisible à 13 heures ni à 14 heures ?

M. Havelange. — Une grande clarté est souhaitable. Je me trompe peut-être, mais on a dit que le plan visait à proposer aux trois ravisseurs de se rendre avec leurs otages à la R.T.B.F. pour l'émission au cours de laquelle ils souhaitaient parler. Cette revendication des ravisseurs aurait été faite « dans la matinée » et le plan prévoyait d'accepter celle-ci mais qu'une fois les ravisseurs et leurs otages arrivés dans les locaux de la R.T.B.F. on devait mettre alors et immédiatement à exécution l'opération visant à les désarmer. Il y aurait eu alors beaucoup d'hésitations entre 12 heures et 17 heures et les ravisseurs n'auraient finalement été « invités » à pénétrer dans les locaux de la R.T.B.F. qu'aux environs de 17 heures. Je doute fort qu'on leur ait fait cette proposition « à 13 heures » et qu'ils ne l'aient acceptée « qu'à 17 heures » !

Vous paraissez ne pas être d'accord avec ma relation des faits, Monsieur le Ministre, je tiens pourtant à ce que l'opinion publique sache clairement si le plan a été imaginé et mis en œuvre dans le plus court délai. Le problème qui se pose est de savoir si l'on a ou non, au cours d'une concertation, dans le souci de s'entourer du maximum de précautions, perdu un temps qui était précieux. Je suppose que vous conviendrez avec moi que, dans une affaire de ce genre, chaque minute compte, parce que chaque instant qui s'écoule contribue à augmenter la tension et le danger.

Nous avions affaire à des jeunes dont on ne pouvait prévoir le comportement et les réactions et cela est si vrai que l'un d'eux s'est même saisi de son fusil à canon scié, vers 3 ou 4 heures de l'après-midi, pour montrer qu'il était bien décidé et qu'il a tiré une balle dans une voiture qui se trouvait à proximité.

S'il n'y a pas eu la moindre bavure (*signe de dénégation du Ministre de la Justice*) dans la célérité entre l'élaboration du plan et son exécution, je vous donne entièrement raison, mais je répète que j'attends une réponse claire de votre part.

Deuxième réflexion. Je vous dirai que j'ai été indigné de constater que les mass-média n'ont pas, à ma connaissance, rendu l'hommage mérité aux hommes de la brigade Diane.

Je crois que plusieurs balles ont été tirées dans le couloir — pour ma part j'ai vu, à la télévision, la trace d'une balle dans l'horloge murale et que je sache, le jeune homme qui se trouvait à l'arrière des enfants avait en main le fusil à canon scié qui était chargé. J'ignore si celui qui était à l'avant de la file braquait un revolver mais ce revolver existait en tout cas.

Je tiens à dire que ceux qui se sont jetés sur ces jeunes, qui ont tiré sans doute, à moins que vous ne disiez que c'est la brigade Diane qui a tiré...

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — ... tiré en l'air.

M. Havelange. — Je répète que l'un d'eux était armé de son fusil à canon scié. Faire ce que la brigade Diane a fait, et le faire sans bavure, le faire d'une manière aussi impeccable, avec un courage et une maîtrise aussi remarquables, il me semble que les mass-média auraient pu aussi y rendre hommage !

Par contre, j'ai entendu dire : ils ont fait leur métier ! Pour moi, c'est insuffisant.

Comme tous, je suis heureux du résultat auquel on a abouti, et je plains ces trois jeunes. Mais il faut aussi être juste pour les autres...

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — Je l'ai fait.

M. Havelange. — Je serais aussi incomplet, changeant de sujet, si je ne me félicitais de l'initiative que vous avez prise en ce qui concerne les microfiches B de la police judiciaire.

Je suis un des responsables, dans la Région de Bruxelles, de l'information régionale. Je sais donc ce que c'est que la protection de la vie privée. Je sais, par les fonctions que j'occupe à cet égard, les abus que l'on peut commettre.

Je ne saurais trop insister, ici aussi, pour que la loi sur la protection de la vie privée avance, elle aussi ainsi que celles qui sont relatives à la dépénalisation de l'avortement, à la reconnaissance de la laïcité, à la Cour d'arbitrage, aux droits successoraux du conjoint survivant et j'en passe.

Je terminerai mon intervention, Monsieur le Ministre, par deux sujets spécifiques et cela brièvement, encore qu'ils soient importants. Le premier est celui de l'immigration ou plutôt des immigrés magrébins, turcs et, pour une partie, noirs, dans le centre de Bruxelles.

Nul ne peut contester qu'il existe dans certaines communes et certains quartiers de la région de Bruxelles un grave problème de coexistence entre Belges et immigrés venus d'Afrique blanche, de Turquie et d'Afrique noire et qu'un tel problème surgit et gagne en difficultés, inévitablement, dans les communes où la concentration des premiers par rapport aux nationaux dépasse un certain seuil.

J'ouvre ici une parenthèse. Pour aborder une question aussi délicate, aussi difficile, j'ai rédigé entièrement mon texte et, contrairement à mon habitude, je vais le lire en mesurant chaque mot.

Lorsque l'intégration et l'assimilation des immigrés n'ont pu se faire, c'est alors à un phénomène de rejet que l'on assiste. Le problème est d'un abord difficile et il est politiquement complexe. Il est aussi social et économique. L'immigration est un fait, enfin, qu'il faut maîtriser et contrôler.

Nos pays voisins connaissent des difficultés assez semblables aux nôtres, particulièrement la France et la République fédérale allemande, qu'ils cherchent, chacun à leur manière, à résoudre par leurs propres moyens.

En Belgique, la politique d'immigration n'a fait l'objet, jusqu'à présent, d'aucun grand débat au parlement; je veux parler d'un débat général et non de débats spécifiques.

Pourtant, il y a un malaise particulièrement aigu à Bruxelles et ce malaise ne date pas d'hier. Je n'hésite pas à dire que le motif en est ceux qui nous gouvernent et plus généralement tous ceux qui ont des responsabilités politiques, hésitent à aborder le problème dans la clarté et avec toute la franchise voulue, et qu'ils refusent même bien souvent de prendre leurs responsabilités. Il en découle une véritable paralysie, car on est paralysé lorsque l'on a peur de déclencher des réactions passionnelles en abordant ce problème, et d'être taxé de raciste, de fasciste ou de xénophobe.

A cela, il faut ajouter l'indifférence des pouvoirs publics, des communautés et des régions wallonne et flamande, à l'égard d'une question qui est brûlante pour Bruxelles et dont ils se désintéressent apparemment, parce qu'ils ne sont ni directement ni spécialement touchés par celle-ci.

Pourtant, le problème est bien présent dans la région et dans le cœur de Bruxelles.

La question des immigrés est dérisoire à l'échelle du pays, puisqu'elle ne concerne finalement que 100 000 immigrés — je parle bien entendu des immigrés d'Afrique blanche, de Turquie et d'Afrique noire, ce qui donne, par rapport à la population du Royaume, moins de 1 p.m.. Mais le problème devient aigu lorsqu'on s'aperçoit qu'il concerne uniquement quelques communes et le cœur de la ville de Bruxelles où le pourcentage grimpe brutalement à des taux de l'ordre de 30 à 50 p.c. Ceci explique le désintérêt des pouvoirs responsables, parce qu'il s'agit de Bruxelles et que nous savons comment la région de Bruxelles est traitée !

Le Sénat, après la Chambre, vient de voter le projet 389 sur l'accès au territoire, le séjour et l'éloignement des étrangers. Je dis immédiatement que ce projet est bon. J'ai participé aux travaux et je suis heureux qu'il ait pu enfin être voté. Il règle notamment les conditions de refoulement, de renvoi, les organes consultatifs, les voies de recours. Nous savons aussi qu'il pourrait encore être amélioré, sur base des avis qui ont été formulés par la Ligue belge des Droits de l'Homme.

Mais ce qu'il est intéressant de souligner, c'est, en outre, l'intérêt que cette loi a suscité dans l'opinion publique bruxelloise. Contrairement à ce que beaucoup pensaient, ce texte législatif ne visait pourtant, nous le savons, qu'un point bien spécifique — encore que très important — du statut des étrangers.

Il saute aux yeux qu'à l'exception de quelques intellectuels ou de certains privilégiés qui habitent des quartiers huppés ou non encore touchés par l'immigration, la masse des classes moyennes et des travailleurs commence à gronder. Quand je dis qu'elle commence, je

crois pouvoir dire qu'elle le fait déjà depuis un certain temps et que cette attitude, est dictée par des motifs purement existentiels.

Parmi tous ces gens, qui ne sont pas plus méchants que d'autres, il s'en trouve un nombre non négligeable qui voient leur quartier, auquel ils sont attachés, dans lequel ils ont vécu, où ils sont parfois nés, « se déshumaniser » au profit de nouveaux venus, porteurs de nouveaux modes de vie.

L'identité culturelle des Belges qui habitaient ces quartiers et ces communes, et qui est, convenons-en, tout aussi respectable que l'identité culturelle des nouveaux venus, est, dans ce cas, progressivement écrasée au profit d'une identité culturelle étrangère. Ce phénomène donne alors naissance à des manifestations, et à des réactions de racisme, à la maison, à l'école, dans les esprits, dans les mentalités, dans les cœurs et je dirai même dans la peau. Les réactions extrêmes, de gauche et de droite, qui sont toujours en veilleuse dans l'être humain, n'attendent que ce moment pour se manifester : Ghetto, pogrom, génocide, racisme, fascisme, nazisme, régime autoritaire de tous niveaux, c'est autour de ces notions que le problème des immigrés est planté, et l'histoire nous enseigne, hélas, que ce genre de conflit est permanent. Qui aurait donc oublié la nuit de cristal, qui fut le point de départ du génocide juif, les pogroms, le massacre des Arméniens en 1915-1917, l'extermination des gitans, le régime de Pétain, ... pour ne citer que ces quelques exemples.

A la passivité des autorités responsables, il faut ajouter leur égoïsme. Ni l'Etat, ni les communautés, ni les régions flamande ou wallonne, ni même les communes non concernées dans les 19 communes de l'agglomération, ne font preuve de solidarité sociale, financière, envers les communes touchées par le problème. Chacun craint égoïstement les charges qui pourraient peser sur ses propres finances. 225 000 étrangers de toutes nationalités vivaient à Bruxelles au 1er janvier 1978. Il en est beaucoup parmi eux qui ne posent pas de problème. Nombreux sont ceux qui, — au contraire — en posent, et de sérieux. Personne ne sait enfin quel est le nombre exact de ces derniers à Bruxelles.

Les habitants de la région de Bruxelles se sentent déjà bafoués, opprimés, abandonnés, politiquement, financièrement et économiquement. La rancœur, la révolte, le désintérêt pour la chose publique les ont envahis. Par ailleurs, la population bruxelloise est peu homogène. Si le problème des immigrés, dans la région de Bruxelles, devait pourrir, lui aussi, comme les autres problèmes qui concernent Bruxelles, il faut s'interroger dès à présent sur ce que pourraient être les réactions passionnelles de cette même population devant un phénomène qu'elle n'a jamais connu.

Je terminerai ce chapitre, Monsieur le Ministre, par une référence que j'ai prise dans la page 13 de l'excellente étude éditée par l'Institut Emile Vandervelde et consacrée à ce sujet :

« Il importe de revoir fondamentalement notre politique belge d'introduction des immigrés, sans excès ni passion. »

Le dernier sujet que j'aborderai concerne, lui aussi, en grande partie Bruxelles, mais aussi d'autres grandes villes. Je veux parler de la prolifération des roulettes Saturne et Opta.

La presse a fait largement écho à cette prolifération inquiétante. On dit qu'il y a actuellement des dizaines de mini-casinos dans la région de Bruxelles. Il y en a également à Anvers, à Liège, dans d'autres villes encore et il y en a même dans les campagnes !

Les autorités responsables — je ne parle pas pour l'instant des autorités judiciaires, je parle des autorités politiques — ne paraissent pas attacher la même importance à ce phénomène, à cette gangrène, qui sont pourtant dangereux, qu'aux jackpots que nous avons connus antérieurement. Pourquoi ? Parce qu'à l'époque des jackpots c'étaient les travailleurs qui étaient concernés, alors qu'ici on croit naïvement que ce sont des gens fortunés qui vont « claquer leur agent » dans ces mini-casinos.

Serait-ce parce que le problème ne serait pas suffisamment « social » qu'on y porterait moins d'intérêt ?

Monsieur le Ministre, ces mini-casinos — qui sont en réalité des tripots — ce ne sont pas des ouvriers certes, mais ce ne sont pas non plus des gens spécialement riches qui les fréquentent. — ces derniers fréquenteraient plutôt quelques cercles bien fermés, ou les grands casinos qui sont légalement autorisés. — C'est donc une jeunesse qui a atteint l'âge de 21 ans qui est d'abord concernée ici. Ce sont aussi des petits bourgeois, des gens qui ont touché non pas leur salaire, mais leur traitement. Et on m'a même dit qu'il y avait déjà eu des cas de suicides dans la région de Bruxelles du fait de ces jeux. Alors pourquoi ne fait-on rien ? Qu'attend-on ? La réponse serait-elle que ce genre de roulette Saturne et Opta est devenu un jeu d'adresse et que ce n'est plus un jeu de hasard ?

Je me suis fait remettre la jurisprudence en cette matière. J'ai ici un arrêt de la Cour d'appel d'Anvers disant : « Il s'agit d'un jeu d'adresse ». Je possède aussi une décision du tribunal correctionnel de Turnhout disant : « Il s'agit d'un jeu de hasard ». Quant au

Parquet, il refuse désormais d'intervenir et renvoie au pouvoir législatif. Selon lui, il appartient au ministre de prendre une décision !

Est-ce de l'adresse ou du hasard ? Ne nous dira-t-on bientôt qu'il s'agit d'un sport, donc du ressort du Conseil communautaire ! Ne riez pas, Monsieur le Ministre.

Je suis allé dans un de ces tripots. J'y suis entré sans aucune difficulté. Je n'ai même pas dû signer ni donner mon nom. De plus, on offrait à manger et à boire gratuitement, et je signale aussi qu'il n'est pas rare de trouver sur les pare-brises des voitures une publicité vous invitant à vous rendre dans un tripot voisin, où vous recevrez des boissons gratuites voire même un repas ! C'est exactement comme à Las Vegas, en plus petit, heureusement !

Mme Dinant. — Nous en apprenons des choses !

M. Havelange. — J'ai vu fonctionner ces deux roulettes, la petite et la grande. C'est très simple. La petite est assortie d'un curseur à ressort qui porte une bille. Lorsque le curseur porteur de la bille se rapproche de la roulette, on lance alors la roulette dans un autre sens. Lorsque le curseur arrive à hauteur de la roulette, la bille se détache et tombe brutalement sur le numéro correspondant.

L'autre roulette, appelée de bois alors qu'elle est en réalité en acier, vous permet de jouer presque jusqu'au dernier moment, parce que la boule qui a été lancée tourne très lentement.

Pourquoi est-ce un jeu d'adresse ? Je me suis renseigné et j'ai même interrogé des experts. L'adresse réside dans le coup d'œil, dans « l'exercice » qui consiste à mesurer « le moment exact » où, en fonction du curseur ou de la lenteur de la boule, on peut prévoir le bon numéro ! Les experts vous prouvent qu'en procédant avec attention à 300 ou 400 mises, la moyenne est favorable. Cela aurait été démontré au parquet.

Mais, dans la pratique, c'est évidemment un jeu pour les gogos ! Pas un seul client ne fait attention. Ils sont installés autour de la table comme dans les casinos ordinaires. Ce genre d'établissement n'est-il d'ailleurs pas considéré comme un casino ordinaire puisque le Ministère des Finances touche sa dime ?

Si, dans un grand casino, les frais d'un inspecteur des finances sont amortis, ce n'est toutefois pas possible dans un mini-casino. M. le Ministre des Finances interrogé, à cet égard, m'a informé des conditions : une patente et 5,5 p.c. sur chaque mise. Le contrôle d'un inspecteur est occasionnel. Lors de son passage dans le mini-casino, ce fonctionnaire fait en effet une extrapolation. En accord avec le Ministère des Finances, ces établissements ne sont donc pas surveillés en permanence. Vous me direz sans doute, Monsieur le Ministre, que ce n'est pas votre problème, et je l'admets, mais une fois pour toutes ne peut-il être tranché ?

S'il s'agit d'un jeu d'adresse, et je répète ceci sans rire, je l'assimile alors au golf par exemple. Il est très difficile de lancer une petite balle de golf et il faut de l'adresse et le coup d'œil et l'œil bien adroit aussi. Je parle en connaissance de cause. Or, le golf est un sport, et à ce titre, il relève donc du conseil communautaire.

Je pose donc la question : M. le Ministre de la Justice considère-t-il qu'on se moque de la loi ou estime-t-il qu'il faut légiférer ?

De heer Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Belle.

De heer Van Belle (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, wij zouden ons tot enkele korte opmerkingen in verband met de begroting 1980 van het departement van Justitie kunnen beperken ware het niet dat we nog niet juist weten wanneer de begroting van 1981 aan bod zal komen.

We zouden het ook kunnen hebben over de enorme achterstand bij het afhandelen van de gerechtelijke dossiers. Maar ik wens hier niet in herhaling te vallen. Het is een oud zeer — maar het evolueert ontegensprekelijk in de slechte zin — en men vraagt zich af of er ooit verbetering zal kunnen in gebracht worden. Het probleem werd uitvoerig besproken bij de behandeling van de begroting in de Senaat en enkele interessante suggesties werden gehoord om het werk van de rechtbanken te activeren. Er zijn een paar wetsvoorstellen die wellicht in de situatie enige verbetering kunnen brengen, zo hopen we althans.

In een samenleving, in een maatschappij die voortdurend in evolutie is, moet het gerecht zich eveneens bestendig aanpassen. De vergrijpen nemen een ander karakter aan, er wordt ook naar gestreefd om aan de soms allesbehalve lange arm van het gerecht te ontsnappen. Ik denk daarbij bv. aan het toenemend druggebruik, aan het internationaal terrorisme, aan het vandalisme dat steeds meer uitbreiding neemt, aan de onveiligheid in de grote agglomeraties, doch ook in kleinere steden.

In tijden van economische crisis kan men er zich aan verwachten dat deze vormen van misdadigheid — hoewel we het druggebruik niet op zichzelf als dusdanig zouden bestempelen, wel de drughandel — nog zullen toenemen.

Het zal zeker de gerechtelijke instanties een nog grotere last opleggen en gevreesd moet worden dat zij er moeilijk tegen opgewassen zullen zijn.

Het is bijgevolg nodig dat het gerecht met deze evolutie rekening houdt en het past dat het parlement er tijdig op reageert. We zouden daarbij toch een voorbehoud willen maken. De wetgeving aanpassen betekent niet dat men het bureaucratisch karakter ervan verder moet beklemtonen, dat men de gerechtelijke instanties voortdurend met nieuwe onderrichtingen en richtlijnen moet overstelpen. Men verkrijgt aldus uiteindelijk het omgekeerde effect, want onvermijdelijk zal de rechtspraak niet meer met de nodige soepelheid reageren. Er zal immers een tendens ontstaan om zich te ontdoen van lastige en vervelende zaken. Ik wil er hier onmiddellijk aan toevoegen dat het geenszins een kritiek is op bestaande situaties, maar men moet het opvatten als een waarschuwing.

Wij hebben zelfs het recht trots te zijn op onze gerechtelijke instanties doch we hebben ook de plicht erop toe te zien dat zij hun efficiëntie behouden en de burgers blijven beschermen tegen de storingsfactoren in onze maatschappij, zonder evenwel de noodzaak van de bescherming van de rechten van het individu uit het oog te verliezen. Hergeen mij ertoe aanzet de vraag te stellen of we toch niet te veel een neiging hebben om alles in wetteksten te gieten.

Het draagt ertoe bij de individuele vrijheid verder aan banden te leggen en onderwerpt de burger steeds meer aan de bureaucratie. Men krijgt werkelijk de indruk dat men de burger geen enkele verantwoordelijkheid meer toevertrouwt, dat men hem in een steeds enger keurslijf van wetten en reglementen wil insluiten.

Wij vrezen zelfs dat de hele regionaliseringsoperatie zal uitlopen op nog meer beperkingen.

In dit verband zou ik de Minister van Justitie willen verzoeken toe te lichten hoe hij, als nationale minister, zal reageren op beslissingen die zouden worden getroffen door gewestexecutieven en in wettelijke teksten gegoten door bv. de Vlaamse Raad.

Als voorbeeld zou ik willen vermelden de reglementering van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven die thans behoort tot de bevoegdheden van de Vlaamse executieve. Wat zal er gebeuren zo er overtredingen hiervan worden vastgesteld?

Doch wat zal er gebeuren wanneer de reglementering ter zake in het anderstalig landsgedeelte verschillend zou zijn in essentiële punten? Zal de rechtspraak dan ook verschillend zijn? Zal een bedrijf met een exploitatiezetel in Vlaanderen en een andere in Wallonië de kans lopen, bij gelijkaardige overtredingen, verschillend te worden gevonnist?

Wat wordt er dan van artikel 6, tweede lid, van de Grondwet dat bepaalt dat « de Belgen gelijk zijn voor de wet »?

Op welke manier zal het Belgisch gerechtelijk apparaat op eventuele tegenstellingen in de decreten reageren? Kan het Belgisch gerecht de Grondwet omzeilen door de andersluidend vonnis voor hetzelfde vergrijp, of eventueel in één geval een overtreding bestraffen en in een ander geval, een gelijkaardige overtreding ongestraft laten omdat deze niet voorzien is in één bepaald landsgedeelte?

Op die vraag, die zich velen in dit land stellen, zouden wij bijzonder graag vernemen welke het standpunt is van de minister.

De groeiende complexiteit van onze wetgeving, de toenemende tendens om alles in een of andere wettekst te gieten, maakt het vooral de magistratuur bijzonder moeilijk om haar taak naar behoren te vervullen. Hoe kunnen de rechters deze bijzonder delicate taak waarmaken met de nodige tact en onpartijdigheid, die een waarborg is voor een echt democratische rechtsstaat, wanneer de teksten die als basis dienen voor de rechtspraak voortdurend worden gewijzigd.

Wij zouden hier willen verwijzen naar de opeenvolgende programmawetten die de jongste jaren met bekwaame spoed door het parlement werden gelooft.

Men vergeet daarbij blijkbaar maar al te veel dat de toepassing van die nieuwe teksten niet alleen in handen ligt van de overheidsambtenaren maar ook vaak van rechters. Trouwens niet alleen van de rechters.

De jongste programmawet heeft immers ook aan de notarissen nieuwe verplichtingen opgelegd inzake B.T.W., die per 1 november van kracht zijn geworden en die hen verplichten zich bij de administratie van Financiën te informeren of bv. bij een verkoop een van de betrokkenen niet in het krijt staat.

In dat verband zou ik toch twee punten willen beklemtonen:

— In de eerste plaats zou ik willen aandrigen op een betere formulering van de wetteksten. Deze laat de jongste jaren zeer veel te wensen over. Ik maak de opstellers ervan geen verwijt. Zij staan dikwijls onder zeer grote druk en de toenemende tendens van de overheid om zich met alles te bemoeien en alles te reglementeren is hieraan niet vreemd. Vroeger toen de overheid veel minder leed aan bemoeiziekte, toen het Parlement de tijd had om alle teksten grondig te bespreken, te ontleden en te verbeteren, waren zij ook degelijker

qua redactie en inhoud. Dit is vandaag de dag helaas niet meer het geval.

Ik meen dat het veel beter zou zijn wat minder te reglementeren, wat minder teksten door het parlement te jagen en te zorgen dat de teksten die aan onze goedkeuring worden onderworpen, beter zouden verzorgd, « presentabel » zijn.

— In de tweede plaats zou ik ook nog iets willen zeggen over de rechtsbescherming van de burgers ten overstaan van de overheidsmaatregelen. Die bescherming is in ons land kennelijk ontoereikend. Wij staan op dit vlak ten achter bij andere democratische staten uit West-Europa en dit ondanks het feit dat België een resolutie heeft onderschreven van het Ministercomité van de Raad van Europa, waarin op een betere rechtsbescherming wordt aangedrongen.

Zeer terecht heeft professor Suetens onlangs, bij de opening van het academisch jaar van het Hoger Instituut voor Bestuurs- en Handelswetenschappen, doen opmerken dat in ons land overheidsmaatregelen onmiddellijk uitvoerbaar worden terwijl de burger pas achteraf een beroep kan doen op een rechtbank.

Ik citeer: « In het besluitvormingsproces moeten waarborgen worden ingebouwd zoals een resolutie van het Ministercomité van de Raad van Europa het wil. Belanghebbenden moeten worden gehoord en moeten toegang hebben tot dossiers, moeten zich kunnen laten bijstaan door een raadsman, de overheidsbeslissingen moeten de motieven mededelen waarop zij steunen en aanduiden welke rechtsmiddelen voor openstaan ».

Het is duidelijk dat de burger ook toegang moet kunnen krijgen tot zijn dossier.

Ik zou hier wel bijzonder willen op drukken, vooral nu bv. inzake de fiscale fraude de parketten grotere bevoegdheden toegewezen krijgen om vervolgingen in te spannen.

Over één specifiek probleem wil ik nog wel enkele woorden zeggen: de vergoeding van de advocaten-stagiaires in het kader van de gerechtelijke bijstand geregeld door de wet verschenen in het *Staatsblad* van 30 april van dit jaar, en waarover verschillende eminente collega's reeds hebben gesproken.

Uiteraard gaat het erom de advocaten, die « pro deo » pleiten te vergoeden. De begroting van 1980 had hiervoor een bedrag voorzien van 30 miljoen, een zeer beperkt bedrag wanneer men nagaat wat in andere landen hiervoor wordt uitgeschreven: 33 miljoen Franse frank in Frankrijk, 1,5 miljard frank in Nederland en 100 miljoen pond in Groot-Brittannië. Men kan dus gerust zeggen dat men, in België, op dit vlak nog niet zo heel ver staat.

Men zou zeker het probleem verder moeten uitdiepen. In afwachting zou ik het ten eerste op prijs stellen om te vernemen of de voorwaarden tot toekenning van de vergoeding, alsmede het tarief en de betalingsmodaliteiten reeds werden vastgelegd.

Het probleem van de gerechtelijke bijstand is zeker niet van betekenis ontbloeit, vooral niet wanneer men nagaat welke omvang de wetgeving in ons land heeft genomen. Reeds uitvoerig werden vele aspecten belicht bij de bespreking van het wetsontwerp, doch ik kan toch niet nalaten er toch nog even op terug te komen naar aanleiding van de bespreking van de begroting van Justitie.

In het licht van hergeen ik reeds zegde over de complexiteit van de wetten en over de noodzaak van een betere rechtsbescherming van de burgers lijkt het essentieel een bijzondere aandacht te blijven schenken aan de gerechtelijke bijstand. Die bescherming kan enkel ten volle worden gewaarborgd wanneer de advocaten-stagiaires de zekerheid hebben dat de vergoeding, hun bij wet verzekerd, hen werkelijk zal belonen voor de inspanningen die zij zich getroosten bij de verdediging van de rechten en belangen van de minder begoede burgers, die om recht te laten wedervaren niet altijd beschikken over de nodige geldmiddelen. (*Applaus bij de leden van de P.V.V.*)

M. le Président. — La parole est à M. Van Cauwenberghe.

M. Van Cauwenberghe (*à la tribune*). — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, chers collègues, j'aborde ce débat avec un double sentiment. Le premier est général et me paraît partagé par l'ensemble des intervenants: c'est celui d'une certaine frustration de devoir débattre d'un budget qui est déjà quasiment exécuté et qui dès lors rend relativement futile le contrôle parlementaire. Mais cela a déjà été évoqué par d'autres orateurs avant moi.

Le second sentiment est plus particulier aux socialistes francophones et nous ne pouvons le cacher: c'est celui de la satisfaction. En effet, si un Ministre de la Justice socialiste est déjà une denrée rare, cela devient une denrée très rare s'il est de plus francophone. Il faut remonter à un passé lointain pour se remémorer un précédent. Dès lors, puis-je dire que nous comptons d'autant plus sur son action et sur son efficacité. Nous nous réjouissons cependant d'avoir l'occasion avec vous un débat voire quasiment d'un dialogue en présence de quelques collègues courageux au sujet de la justice, de son organisation, de sa philosophie et de l'action de ceux qui l'animent.

C'est un débat important qui a déjà été abordé en profondeur notamment en commission du Sénat, ainsi que le prouve le rapport très précis et intelligent de M. Verbist. En séance publique nos collègues Sénateurs ont évoqué de très nombreuses questions ce qui nous permet de pousser l'analyse à laquelle nous nous livrons aujourd'hui moins dans le fond des choses.

En tout état de cause, on trouve un point commun aux préoccupations exprimées au cours de débats des deux Assemblées : la quête d'une perpétuelle amélioration, d'une humanisation, d'une sécurisation de notre justice de telle sorte que nos concitoyens se sentent davantage en confiance, davantage protégés, davantage respectés.

Je ferai une première remarque, après d'autres collègues, sur la décroissance constante de la part réservée à la Justice dans le budget des Voies et Moyens : 2,15 p.c. en 1975, 1,9 p.c. en 1979. On pourrait poser la question suivante : où s'arrêtera-t-on ? Certains optimistes disent que c'est là le signe positif d'une santé démocratique. En effet, il est vrai que lorsqu'on consulte le montant des budgets de la Justice dans toute une série de pays totalitaires, on constate qu'ils sont beaucoup plus importants. Le fait d'avoir un petit budget dans ce secteur peut, disent certains, être interprété comme le signe d'une santé démocratique, le fait qu'en définitive, « cela ne va pas trop mal ».

Pour ma part, je ne partage pas cette analyse parce que j'estime que plus on s'oriente dans le sens d'une décroissance de ce budget, plus on expose le pays à un réel danger. A un moment donné, des sociétés, des pays doivent pouvoir investir davantage dans le budget de la modernisation de leur appareil judiciaire, dans la modernisation et l'humanisation de leur politique de protection de la jeunesse, dans une réforme de leur politique pénitentiaire dans la défense des libertés. J'espère que pour les budgets dont vous aurez personnellement la responsabilité, ce qui n'est pas le cas cette fois-ci, vous pourrez davantage résister à toutes les opérations de réduction budgétaire auxquelles un ministre est nécessairement soumis afin de conserver, Monsieur le Ministre, des moyens d'action à la mesure des nécessités de votre département.

Je voudrais faire un certain nombre de remarques ponctuelles en évitant de répéter ce que d'autres collègues ont déjà dit sur l'organisation de la justice dans notre pays.

Une première remarque concerne les cadres de la magistrature. Vous savez que nous avons été amenés à en discuter longuement à l'occasion de la réforme de la compétence des tribunaux de police. C'est à ce moment-là qu'avait été mis en évidence le fonctionnement de cette fameuse commission des critères, dite « commission des avocats généraux » qui étudie, qui quantifie, qui « munatise » l'activité de notre magistrature.

Nous avons eu le regret de constater que cette commission était essentiellement constituée par des magistrats du parquet et que c'était certainement là un des rares exemples dans le pays où les conditions de travail des uns étaient définies par d'autres. Aucune organisation syndicale ou professionnelle n'accepterait d'être exclue d'un débat qui concerne le travail de ses membres. Il n'y a vraiment que la magistrature pour être dans cette situation paradoxale qui fait que ce soit un ensemble d'avocats généraux qui se livrent à des études sur le rendement que doit avoir le juge du tribunal de travail, le juge du tribunal de commerce ou le juge du tribunal de première instance.

Cette situation devrait à mon sens être revue parce qu'elle me paraît fondamentalement malsaine.

Au demeurant cette commission me paraît extrêmement intéressante et il faudrait la relancer. C'est une demande que je vous formule. Cette commission n'a d'ailleurs plus tenu de réunions depuis le 21 janvier de cette année. Il faudrait donc en relancer les activités à condition d'en modifier la composition, afin de permettre à des représentants des tribunaux concernés d'être associés à l'examen de cadres dont ils dépendent. Par exemple si l'on aborde les cadres des tribunaux de commerce, il faut que des magistrats de ces tribunaux soient présents. Il faut dès lors que des juges assis soient présents au cours des débats de cette commission pour procéder à l'étude des critères des cadres dans leur type de juridiction.

Je pense que tous les dossiers dont vous êtes saisis — et c'est là un des grands maux de notre pays — sont basés sur des statistiques surannées. Par exemple, lors de la discussion en commission de la réforme des tribunaux de police, on s'était basé sur les statistiques de 1973 à 1976. Cela signifie que l'on préparait donc les cadres des tribunaux pour 1981 et les années suivantes sur base de chiffres datant de 1973 à 1976.

J'ai obtenu — et je lui rends hommage — de M. Van Elslande, ancien Ministre de la Justice qui actualise ces chiffres. Nous avons obtenu les chiffres de 1977 et 1978 mais on est loin encore de pouvoir travailler sur des chiffres valables. Nous n'avons pas encore pu obtenir les chiffres de 1979 et ne parlons pas des chiffres pour 1980.

Il y a donc un effort à fournir sur le plan des statistiques judiciaires car on peut dire ici que nous bâtissons sur du sable. On fixe des cadres pour les tribunaux sur des situations tout à fait dépassées.

Dans le cadre de la demande que je vous ai formulée de relancer les travaux de cette commission des avocats généraux — commission à laquelle des membres de la Chambre et du Sénat sont associés — je voudrais que l'on puisse reprendre les dossiers relatifs aux cadres des tribunaux de travail, des tribunaux de commerce pour les actualiser. En effet si vous déposez des projets de cadres basés sur de vieilles statistiques, cela ressemblera fort à un combat d'arrière garde, comme si le conducteur d'un véhicule regardait pour conduire dans son rétroviseur.

A propos des nominations de magistrats une réflexion m'est venue en écoutant M. Baert. Certes, je n'aime pas polémiquer en son absence mais je souhaite surtout intervenir suite à la lecture du compte rendu analytique dans lequel j'ai lu que Storme avait déclaré que — je le cite — « je ne voterai donc plus aucune extension de cadre ni n'interviendrait aussi longtemps que l'on n'aura pas déposé un projet de loi sur la dépolitisation du pouvoir judiciaire ».

En tant que socialistes, nous ne partageons pas du tout cette approche du problème et à la limite, nous pensons qu'elle est quelque peu démagogique et simpliste. Je précise tout de suite que M. Baert n'a pas dit la même chose. Il a dit tout à l'heure que le respect d'un certain pluralisme dans la magistrature s'imposait. Certes, c'était une chose nécessaire mais qui devait passer après la compétence, après le travail, après l'intégrité et après l'avis des chefs de corps.

Nous disons que la structure sociologique des étudiants en droit et des juristes fait que les gens de gauche y sont encore en très faible minorité.

Nous connaissons ce type de raisonnement qui aboutirait à des choix qui ne privilégient que les avis d'un certain nombre et aboutiraient à ce que la magistrature ne soit pas le reflet de toutes les couches sociales.

Nous disons, qu'avec les failles qui sont les siennes, le système actuel aboutit cependant à ce qu'il y ait dans l'ensemble de nos juridictions un pluralisme dans la présence de différentes idéologies ou philosophies. Pour notre part, nous combattons ceux qui voudraient mettre sur pied des systèmes élitistes, au terme desquels, ce ne serait jamais qu'une certaine partie de la population qui accéderait à des fonctions de magistrat.

Autre sujet que je veux aborder très rapidement parce que MM. Baert et Van Belle l'ont déjà fait avant moi, le problème de l'indemnisation des stagiaires.

J'ai noté une phrase qui m'a paru être une formule choc de M. Vandesande au Sénat. Il a dit : « Dans de nombreux cas des indigents doivent être défendus par des indigents. »

C'est cela que nous avons voulu éviter en votant la législation du 30 avril 1980. Je crois qu'à la fois pour celui qui fait appel à l'assistance judiciaire, pour la dignité de celui qui a recours et qui n'a pas d'autre solution que de recourir à l'assistance judiciaire et à la fois pour l'avocat stagiaire, lui-même, qui doit prêter son concours, il y aurait intérêt à pouvoir faire un effort budgétaire, afin de pouvoir matérialiser la volonté du législateur en cette matière.

Autre sujet que je veux aborder, le problème de l'accueil des justiciables. Cela fait plusieurs années que dans le cadre de mon intervention, je demande ou l'on en est à propos d'initiatives pratiques pour l'accueil des justiciables. Je signale chaque fois le cas du Palais de Justice, dans lequel j'exerce encore quelques rares activités professionnelles, où il n'y a pas d'hôtesse à l'entrée, ni de guide et où tout le monde se perd dans le labyrinthe invraisemblable que constitue un Palais de justice moderne. En arrivant au palais de justice, le justiciable déjà stressé par sa comparaison, ne parvient que difficilement à trouver la salle d'audience où il doit se rendre. Ce n'est certes pas la meilleure façon d'accueillir le justiciable. J'ai lu dans le rapport de M. Verbist que « les déliants sont prêts à être distribués de façon rationnelle ».

Puisqu'il en est ainsi, le ministre pourrait-il nous dire quand rationnellement l'on va y procéder ? Pourrait-on avoir quelques explications sur cette initiative ? L'on sait bien que ce sont des déliants qui doivent servir à faciliter la tâche des justiciables, des prévenus, des témoins. Quand cela va-t-il sortir des intentions et entrer dans la pratique ?

Mme Dinant. — Lorsque les justiciables ne savent pas lire à quoi ce dépliant servira-t-il ?

M. Van Cauwenberghe. — Pour les justiciables qui ne savent pas lire, il faudra prévoir une hôtesse complémentaire à l'entrée pour le leur lire ! Avouons qu'il ne s'agit là que d'une infime minorité.

Monsieur le Ministre, je voudrais aussi vous interroger au sujet de l'informatique juridique.

La lecture du rapport nous apprend que dès 1976 le Ministre de la Justice a été autorisé, par le Conseil des Ministres, à étudier le problème de la documentation juridique au moyen de l'informatique.

Il semble qu'après toutes les études préalables indispensables, le projet ait pris corps. On lit dans le rapport du Sénat qu'une première expérience sera faite, à titre d'essai, dans votre département et qu'elle sera réalisée en octobre 1980, mais qu'elle sera uniquement limitée au domaine du droit social, qui est d'ailleurs un droit très complexe, très mouvant, aux décisions extrêmement diversifiées. Tout le monde était-il au rendez-vous en octobre 1980 ? Puis-je poser la question de savoir si cela a bien été concrétisé, si maintenant on dispose, au Ministère de la Justice, d'une mise en informatique des textes législatifs et réglementaires dans le domaine du droit social ? Et poursuivant mon indiscretion puis-je également demander quel est le planing de mise en informatique des autres principaux domaines du droit, en ce compris la jurisprudence ?

M. J. Michel, Président, reprend place au fauteuil présidentiel

De heer J. Michel, Voorzitter, herneemt plaats in de voorzitterszetel

Autre problème : les limites des cantons.

La commission chargée de formuler les propositions relatives à l'adaptation des limites des cantons a, lit-on dans le rapport, déposé ses conclusions depuis janvier 1979, et soumis ensuite à l'inspection des Finances. Le gouvernement compte-t-il déposer un projet de loi adaptant les limites des cantons ? Cela permettrait de mettre fin à toute une série d'anomalies et de difficultés consécutives à la politique de fusion des communes.

A ce stade je voudrais, Monsieur le Ministre, parler de problèmes régionaux : le premier concerne la création d'une section de la Cour du tribunal du travail à Charleroi. Cette section est attendue unanimement, par toutes les formations politiques depuis de nombreuses années, elle est réclamée également par les organisations syndicales et le Barreau. Il ne s'agit pas d'une revendication de prestige mais d'une nécessité, d'une volonté d'organiser encore mieux ce service public que doit être la Justice.

On constate que la moyenne des affaires dans les trois tribunaux du ressort de la Cour du travail révèle que le tribunal du travail de Charleroi connaît de quelque 50 p.c. des affaires alors que la moyenne des affaires de Charleroi en appel est loin d'atteindre ce pourcentage.

Certes, l'objectivité impose de relever que le tribunal du travail de Charleroi dispose d'excellents magistrats formant une équipe homogène; il n'en demeure pas moins que nombre de jugements ne sont pas, selon nous, frappés d'appel parce que beaucoup de justiciables, parmi les plus démunis, hésitent à se déplacer à Mons.

Je pense que le moment est venu pour nous d'obtenir une réponse à la demande de toutes les forces vives de la région de Charleroi pour qu'un arrêté royal, signé par le Ministre de la Justice et le Ministre du Travail, crée enfin la section de la Cour du tribunal du travail à Charleroi, en application de l'article 186, alinéas 1 et 2, du Code judiciaire. Je pense qu'il n'y a pas de raison de s'y opposer alors qu'on l'a fait à Gand, à Liège en créant trois sections, mais aussi à Anvers, et que le volume des affaires, le nombre de conflits du travail du ressort de la Cour du travail du Hainaut nécessite que cette mesure de décentralisation de la justice soit enfin prise.

Dans cette même foulée décentralisatrice, je voudrais dénoncer le problème de la suppression de la section de Haine-Saint-Pierre du tribunal du travail.

Puis-je rappeler qu'un arrêté royal du 30 septembre 1980 a consacré cette suppression. Cette décision est devenue effective le 3 novembre par ordonnance du président du tribunal du travail de Charleroi. Cela signifie que tous les justiciables de la région du centre appartenant à l'arrondissement judiciaire de Charleroi devront désormais se rendre au tribunal du travail de Charleroi. Cela touche particulièrement les habitants du canton de Seneffe. Comme ils ont maintenant un ministre de leur région, ils vont peut-être pouvoir compter sur une meilleure protection à cet égard.

Cette décision va en outre à contrecourant de l'option, générale maintenant, de rapprochement de la justice du citoyen. Des lors, je vous pose la question de savoir s'il y a une raison justifiant cette décision hâtive et improvisée, puisque on aurait même oublié de prendre dans l'arrêté royal une mesure transitoire fixant la date d'entrée en vigueur de l'arrêté d'abrogation.

Je pense qu'il n'y a pas de raison, car depuis 1970 cette section de Haine-Saint-Pierre fonctionnait parfaitement à la satisfaction des organisations syndicales, des organisations mutualistes, des justiciables et du barreau en général. Certes, cela contraignait certains magistrats et avocats à se déplacer dans le fond de l'arrondissement que constitue Haine-Saint-Pierre, mais finalement cela valait et cela vaut mieux, car c'est somme toute plus facile que de déplacer de très nombreux travailleurs de toute catégorie.

Dois-je malheureusement ajouter que la situation économique difficile de la région du centre, le nombre d'entreprises en difficulté et le nombre de faillites n'ont fait qu'augmenter le nombre de dossiers examinés par cette juridiction décentralisée.

Pourrait-on m'indiquer pourquoi cette décision a été prise au mépris des sollicitations contraires des organisations syndicales et mutualistes, des parlementaires, des bourgmestres et des mandataires communaux de toute obédience ?

Le 23 juillet 1976, le ministre Vanderpoorten écrivait : « Le maintien du statu quo, c'est-à-dire le maintien en activité de la section de Haine-Saint-Pierre, est provisoire. En temps voulu, je proposerai un projet de loi visant à une révision globale de l'institution judiciaire du Royaume ».

Ce projet n'est pas arrivé. Depuis quatre ans, nous vivons sous le régime des fusions de communes et on a laissé fonctionner la section de Haine-Saint-Pierre. Pourquoi a-t-on subitement décidé de la supprimer sans concertation et sans préavis ? Nous savons que vous n'avez aucune responsabilité dans cette décision, mais c'est à vous que nous devons maintenant nous adresser. Les mandataires du centre et de la région de Charleroi comptent sur vous pour corriger cette mesure à la fois incompréhensible et injuste.

Dans la dernière partie de mon intervention, Monsieur le Ministre, j'attirerai votre attention sur les travaux de notre commission de la réforme du droit des sociétés telle qu'elle a été constituée en commission spéciale par la Chambre.

Vous le savez, nous réagissons toujours avec retard aux directives européennes. La première directive datait de 1962. Elle nous donnait deux ans pour conformer notre législation interne à son contenu et nous l'avons fait en 1973, c'est-à-dire avec trois ans de retard.

Pour le moment, la commission spéciale créée par la Chambre va examiner l'adéquation de notre législation interne à la deuxième directive de la C.E.E. relative à la constitution des sociétés anonymes, au maintien et aux modifications de leur capital. Ces directives datent du 13 décembre 1976. Nous disposons de deux années encore pour y conformer notre droit, c'est-à-dire jusqu'au 16 décembre 1978. Un projet gouvernemental a été déposé un an après et nous devons maintenant accélérer le rythme de son adoption pour arrêter la législation adéquate car, selon mes informations, nous avons déjà reçu de la C.E.E. une demande d'avis motivée sur notre retard en cette matière.

Mais il y a plus. Et c'est la troisième directive datée du 8 octobre 1978 concernant toujours les fusions internes dans les sociétés. Dans ce domaine, il faut encore déposer le projet de loi, ce qui peut être fait jusqu'au 10 octobre 1981. La quatrième directive concerne les comptes des sociétés et date du 27 juillet 1978. Nous disposons d'un délai jusqu'au 31 juillet 1980. Dans ce cas aussi, le projet reste à déposer.

Un travail législatif important s'impose donc pour mettre en ordre notre législation coordonnée sur les sociétés commerciales de façon qu'elles soient en adéquation avec l'ensemble des directives européennes, sans parler de l'important projet de réforme globale du droit des sociétés tel que le gouvernement l'a déposé.

Nous vous demandons donc de la disponibilité pour cette commission spéciale. Nous vous demandons de donner l'impulsion nécessaire à ses travaux pour arriver au bout de la réforme de notre législation interne car vous connaissez bien cette théorie des effets directs des traités; si on ne le fait pas, cela pourrait avoir un impact considérable à certains égards.

Je ne voudrais pas terminer sans briser une lance en faveur de la revision du droit des faillites et des concordats. Je le fais régulièrement, je le referai encore aujourd'hui.

Le droit des faillites et des concordats date de plus de vingt-cinq ans. Il est devenu inadéquat dans nombre de situations juridiques à l'heure actuelle et, notamment, lorsqu'on poursuit des activités dans le cadre de concordat ou de faillite. Le rapport précise qu'un groupe de travail a été constitué au sein de votre département pour étudier ces questions. Puis-je connaître l'état d'avancement des travaux de ce groupe et puis-je savoir si vous avez l'intention de déposer prochainement un projet de loi de modernisation de notre droit des faillites et concordats ? Puis-je vous demander ce que vous pensez de la gestion assistée ? Ces projets pourraient-ils venir simultanément puisque les problèmes sont liés ? Tout cela semble avoir sombré définitivement dans l'oubli.

Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, à la fin de ces quelques considérations générales et ponctuelles je souhaiterais vous faire une confidence. Il y a près de trois ans et demi, lorsque j'ai été appelé à siéger à la Chambre des représentants, j'ai caressé l'espoir, en tant que juriste, de pouvoir m'atteler à quelques-unes de ces réformes fondamentales dont j'avais entendu parler, notamment au cours de ma formation universitaire. Je pense ici à la réforme du droit pénal que le parlement se proposait de mettre sur pied, à la réforme fondamentale de la procédure pénale, à celle qui s'imposerait tant dans le domaine du droit civil que du droit commercial. J'ai compris très

rapidement qu'il fallait faire preuve de plus de modération, de patience qu'il fallait savoir attendre son heure. En effet, les seules expériences intéressantes que j'ai pu faire furent de collaborer à la réforme du statut des étrangers et à celle, assez modeste, des tribunaux de police. Je ne désespère pas pour autant et je souhaite ardemment que, sous votre impulsion, nous puissions consacrer tous nos efforts au large arrière législatif dont dépend souvent le mieux-être de nos concitoyens.

De heer Voorzitter. — De heer Smets heeft het woord.

De heer Smets (op het spreekgestoelte). — Geachte heer Voorzitter, heer Minister, vrienden, ik zou vandaag bij de bespreking van Justitie een pleidooi willen houden om rechtshulp voor iedereen.

Het is duidelijk dat wij onze nationale gemeenschap willen georganiseerd zien als een rechtsstaat.

Dit wil zeggen dat in deze gemeenschap niet het recht van de sterkste heerst, maar dat de betrekkingen tussen de mensen onderling en tussen de burgers en de staat beheerst worden door het recht dat voor iedereen gelijk moet zijn.

Opdat dit systeem zou functioneren, is het nodig dat er spelregels zijn die voor iedereen vastliggen en door iedereen bekend zijn en dat er een betrouwbare en objectieve scheidsrechter is op wie iedereen een beroep kan doen, die benadeeld wordt door een overtreding van de spelregels.

In onze maatschappij kan het niet aanvaardbaar zijn dat bepaalde individuen en groepen van deze bescherming door het recht zouden uitgesloten zijn.

Iedere burger heeft recht op bescherming door het recht. Op dit ogenblik bestaat de door de overheid gegarandeerde rechtshulp uit drie punten :

1. Publicatie van wetten in het *Staatsblad* waardoor iedereen ze in principe kan kennen.

2. Instelling van de kosteloze rechtspleging en de kosteloze bijstand « Pro Deo », waardoor men vermindering of vrijstelling van de rechtskosten en de toegewezen advocaat kan krijgen.

3. Openbare dienst van rechtbank waarop men een geschil kan laten beslechten door een onafhankelijke rechter, die men niet hoeft te betalen.

Maar spijtig genoeg heeft niet iedereen gelijke toegang tot het kennen van het recht en dan komt er ook nog bij dat volgens mij, zij die beroep doen op Pro Deo's, over het algemeen zeer slecht worden verdedigd.

Ik denk, omdat we iedereen over een zelfde recht moeten laten beschikken, dat de overheid zeker en vast een opdracht heeft om dit te realiseren.

Maar moeten we zover gaan met te zeggen dat heel de rechtshulp een openbare dienst zou moeten zijn, die volledig door de overheid moet worden uitgebouwd en ten dienste moet gesteld worden van al de burgers opdat zij op gelijke wijze en zonder onderscheid van sociale toestand of financiële mogelijkheden, ervan zouden kunnen gebruik maken.

Ik zou betreuren dat we zover moeten gaan, maar zoals het nu is, kan het niet blijven duren.

Ik zou enkele voorbeelden kunnen aanhalen van zaken die ik de laatste weken heb meegemaakt van mensen die echt rechtshulp nodig hadden en deze niet hebben kunnen krijgen omdat zij die op Pro Deo moeten beroep doen, niet de nodige hulp kunnen krijgen.

Wat mij vooral dwars zit is, dat men om recht te bekomen, moet betalen.

De eerste taak van een georganiseerde gemeenschap zou toch moeten zijn, recht aan burgers te verstrekken zonder dat het hen geld moet kosten.

Het project tot vergoeding van de Pro Deo's door middel van toelagen vanwege het Ministerie van Justitie is helemaal in de lijn van het patronalisme, gesteund op de idee van de tegemoetkoming aan noodlijdenden en het dringt deze mensen opnieuw terug in casten van paria's.

De inschakeling in de R.S.Z. daarentegen van rechtshulp die familiale, strafrechtelijke en sociale aangelegenheden betreft, naast de afdelingen, verzekering tegen ouderdom, ziekte, kinderlast en andere, zou het huidige budget van R.S.Z. slechts met 1/1000ste verhogen. Dit zal zeker en vast het budget niet zo zwaar belasten en dan kan iedereen recht verkrijgen.

Voor een vergoeding van 300 miljoen per jaar kan men zeker deze rechtshulp organiseren.

Er zal hier dan ook zeker en vast geen probleem zijn van advocaten die de weg opgaan van de overbetaalde geneesheren.

Wanneer men van binnenuit de structuur van de Belgische balie kent, steit men vast dat na vijftien of twintig jaar balie-leven, de advocaten zich in praktijk afkeren van de familiale, sociale strafrechtelijke zaken om zich te wenden tot de commerciële en patrimoniale geschillen.

Op dezelfde manier zou men ook de problemen van de zelfstandigen kunnen behandelen ten einde hen te helpen.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil even terugkomen op een probleem dat ik reeds tweeënhalve jaar geleden heb aangesneden en waarvoor nog steeds geen oplossing is gevonden. Inderdaad, op 8 juni 1978 heb ik geïnterpelleerd over de zaak Dëlimat, firma gevestigd te Kemzeke. Ik zou willen vertrekken van het antwoord dat de heer Van Elslande over deze zaak heeft gegeven.

Namens minister Claes antwoordde de heer Van Elslande het volgende :

« De firma waarover sprake in de interpellatie van de heer volksvertegenwoordiger Smets is gespecialiseerd in de verkoop van apparatuur die nodig is om een wassalon uit te baten. Voor de financiering doet zijn beroep op een kredietinstelling. De klachten tegen de betrokken firma en haar kredietinstelling zijn mij voldoende bekend.

De Economische Algemene Inspectie, houdt zich, binnen de perken van de haar toegewezen beperkte bevoegdheid, met het onderzoek bezig.

Een 300-tal dossiers zijn hun gekend ».

Ik meen echter dat er zeshonderdtal mensen gedupeerd zijn. En de minister vervolgde :

« Er werd vastgesteld dat, in de meeste gevallen dezelfde klachten konden genoteerd worden, namelijk :

— gebrekkige uitvoering van de verkoopsovereenkomst, zoals niet naleven van leveringstermijnen;

— onnauwkeurige installatie van de geleverde machines;

— slechte service tijdens de waarborgperiode;

— bijkomende kosten van de winkelinstallatie;

— voortdurend defecten aan de machines, die, nochtans in vele gevallen « herbouwd », maar in perfecte staat van werking moesten zijn;

— aflevering van zogezegd werkensklare installatie, terwijl achteraf blijkt dat voor volledige uitbating nog andere toestellen of toebehoren moeten worden bijgekocht.

Anderzijds werd vastgesteld dat ook de uurlonen, aangerekend voor herstellingen, regelmatig verhoogd werden en dat uit de verkoopacten bleek dat ook voor bepaalde toestellen een prijsverhoging werd doorgevoerd.

Voorafgaandelijk werd geen prijsverhogingsaangifte gedaan, zoals vereist wordt door het artikel 1, § 1 van het ministerieel besluit van 22 december 1971, houdende verplichting tot aangifte van prijsverhogingen.

Voor deze overtreding werd in oktober 1977 reeds door de inspectiedienst van het Ministerie van Economische Zaken Pro-Justitia opgesteld, dat werd overgezonden aan de heer Procureur des Konings bij de Rechtbank van Eerste Aanleg van en te Dendermonde.

Er werd eveneens een onderzoek ingesteld bij de kredietmaatschappij van de betrokken firma. Dit onderzoek betrof de financieringscontracten. Deze maatschappij werkt praktisch uitsluitend voor deze firma. De contracten vallen dus niet onder de wet van 9 juli 1957, betreffende de verkoop op afbetaling, gezien het financieringen voor bedrijfsdoeleinden betreft. De enkele contracten van persoonlijke lening op afbetaling werden nagezien; zij waren in overeenstemming met de wetgeving.

Bij het nazicht van deze financieringscontracten, viel echter op dat telkens niet onaanzienlijke financieringskosten werden aangerekend, waarbij zelfs een bedrag van 12 000 frank en meer werd vastgesteld.

Alhoewel de contracten, zoals hierboven vermeld, niet vallen onder de wet van 9 juli 1957, betreffende de verkoop op afbetaling, achtte de Economische Algemene Inspectie zich toch bevoegd om op te treden op grond van artikel 1, § 2 van de wet van 30 juli 1971, betreffende de economische reglementering en de prijzen.

Er werden verschillende financieringsmaatschappijen bezocht en er werd vastgesteld dat hier geen, of praktisch geen financieringskosten werden aangerekend voor vergelijkbare contracten, en dat hiervan de interestvoet zeker niet hoger lag dan bij de onderzochte kredietmaatschappij.

Op grond van deze vaststelling werd Pro-Justitia opgesteld, wegens het verlenen van dienstprestaties aan prijzen, hoger dan de normale prijzen. Deze Pro-Justitia werd overgezonden aan de heer Procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde.

Ik wens hier aan te stippen — ik citeer nog altijd mijn collega — dat de inspectiedienst van het Ministerie van Economische Zaken, namelijk de economische algemene inspectie, alleen bevoegd is om inbreuken op de economische wetgeving op te sporen en vast te stellen, zodat de tussenkomst van de economische algemene inspectie in deze uiteraard beperkt is. De meeste klachten betreffen immers betwistingen van burgerlijk recht of mogelijke inbreuken op de artikelen van het Strafwetboek inzake bedrog en hebben niet direct betrekking op de economische reglementering zodat de economische algemene inspectie zich dus moet beperken tot een opsomming van deze door haar gekende gevallen. Tot daar mijn collega van Economische Zaken.»

Tot zover het antwoord van de heer minister Claes. De heer Van Elslande, als Minister van Justitie, voegde er namens dit departement aan toe :

« Wat mijn departement betreft, kan ik eveneens bevestigen dat sedert meer dan één jaar mij regelmatig klachtbrieven door particulieren worden toegezonden naar aanleiding van de handelspraktijken van bedoelde firma.

» Deze klachten werden onmiddellijk aan de bevoegde rechterlijke overheden overgemaakt.

» Reeds voor de huidige interpellatie van het geachte lid, heb ik de bevoegde rechterlijke overheden gevraagd mij op de hoogte te houden van het verloop van de door hen ingestelde onderzoeken.

» Gelet op het belang van deze onderzoeken enerzijds en op het groot aantal mensen, die door deze verkoopstechnieken getroffen worden anderzijds, kan ik het geacht lid verzekeren dat deze interpellatie andermaal voor mij de gelegenheid biedt bij de gerechtelijke overheden aan te dringen, mij op de hoogte te brengen van de resultaten van deze onderzoeken, die onder leiding van de heer Procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, de klachten uit alle delen van het land centraliseert.»

Mijnheer de Minister, tot daar het antwoord van de toenmalige ministers van Justitie en Economische Zaken. Men is nu nog altijd bezig met het onderzoek naar klachten en die komen er nog altijd bij. Er blijven slachtoffers komen.

Ik verneem nu dat verschillende gedupeerden van vroeger nu zelf, tegen dikke betaling door de gebroeders Van der Linden, nieuwe slachtoffers maken om hun schulden te kunnen afbetalen.

Mijnheer de Minister, naar schatting werden 600 kleine mensen gedupeerd en de rechtbank treedt niet op. Vele kleine lieden hebben hun laatste centen naar de advocaten gedragen, maar de rechtbank van Dendermonde onderzoekt nog steeds dossiers en er gebeurt niets.

Ik heb op 8 juni 1978 als slot het volgende gezegd :

« Ik versta niet hoe het mogelijk is dat de beheerders en de verantwoordelijken van de firma X nu nog altijd op vrije voeten lopen. Als een kleine een portemonnaie steelt, dan vliegt hij naar een verbeteringsschool, als een gangster een bank overvalt, en als ze hen kunnen vatten, vliegt hij onmiddellijk de gevangenis in. Deze moderne gangsters, door iedereen gekend, blijven op vrije voeten lopen. Mag ik vragen, Heren Ministers, nu eens echt een oplossing te zoeken om aan deze schandalige praktijken een einde te stellen? »

Dank u. (Applaus bij de leden van de C.V.P.)

De heer Voorzitter. — De heer Sleecx heeft het woord.

De heer Sleecx (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal van deze gelegenheid gebruik maken om het te hebben over het gevangeniswezen in België.

De nota over penitentiair beleid die door de voormalige Minister van Justitie Van Elslande bij de begroting van Justitie voor 1980 is gevoegd, begint met te zeggen dat : « het penitentiair systeem in zijn huidige vorm in discussie wordt gesteld niet alleen bij ons, maar ook in de ons omringende landen. De contestatie manifesteert zich op verschillende manieren, slaat op uiteenlopende aspecten van het gevangenisregime en zelfs op het principe zelf van de vrijheidsberoving » (blz. 16).

En iets verder heet het dat : « ... ook wel eens besloten wordt tot de nuttelosheid en zelfs tot de schadelijkheid van zo'n systeem ».

Daarom wordt in die nota dan ook gepleit, enerzijds, voor een verbetering van dat systeem, en, anderzijds, voor een vermindering van het aantal gedetineerden.

In mijn korte uiteenzetting, Mijnheer de Minister, ga ik drie aspecten belichten. Een eerste aspect betreft de vermindering van het aantal gedetineerden.

Terecht wordt in die nota gesteld dat de gevangenisstraf « het uiterste reactiemiddel van de maatschappij tegen de delinquentie moet zijn », en dat moet worden uitgekeken naar alternatieve straffen en naar depenalisering van bepaalde gedragingen.

Wanneer we echter zien waarvoor men in België de gevangenis ingaat, komt hiervan in de praktijk niet erg veel terecht :

— ongeveer 77 pct. van diegenen die in de loop van 1979 in de gevangenis kwamen, waren niet veroordeeld of niet tot een gevangenisstraf veroordeeld, nl. : 43 pct. voorlopige hechtenis, 12 pct. vervangende gevangenisstraf, 11 pct. landlopers, 8 pct. vreemdelingen (ter beschikking van vreemdelingenpolitie), 3 pct. minderjarigen (in afwachting van plaatsing) en meer dan 19 pct. was veroordeeld tot een straf van minder dan één jaar.

Mijnheer de Minister, de vraag is nu of bij ons de gevangenisstraf wordt aangewend als uiterste reactiemiddel van de samenleving.

— bestaande methoden om de vrijheidsstraf te vermijden of te verkorten, zoals probatie, voorwaardelijke invrijheidsstelling, enz., worden veel te voorzichtig en in veel te beperkte mate toegepast.

Zo komen jaarlijks slechts ongeveer 7 pct. van de gedetineerden voortijdig vrij ingevolge voorwaardelijke invrijheidsstelling, tegen 34 pct. bij strafeinde (de rest zijn voorlopig gehechten en vreemdelingen). Op de 608 gedetineerden die in de loop van 1974 in voorwaardelijke vrijheid werden gesteld, kwamen er 19 vrij tussen 1/3 en 1/2 van hun straf (terwijl V.I. normaal na 1/3 kan worden toegekend), 106 tussen 1/2 en 2/3 en 475 nadat zij 2/3 van hun straf hadden uitgezeten.

Al met al heeft België bijna dubbel zoveel gedetineerden als Nederland (± 6000 tegen ± 3000 in Nederland), en niets doet vermoeden dat dit in de nabije toekomst zal veranderen. Integendeel wijst alles op een verdere stijging of minstens een stabilisering :

— tussen 1974 en 1977 is het aantal mensen dat jaarlijks met de gevangenis in aanraking komt, gestegen met ongeveer 10 pct. (van 18772 in 1974 naar 20742 in 1977);

— het infrastructuur-beleid van het departement is gericht op uitbreiding van de capaciteit met nieuwe gevangenissen o.m. in Lantin, Brugge, Boom, Diest, Ninove, enz.;

— de voorstellen van de Commissie voor de Herziening van het Strafwetboek zullen geen vermindering van het aantal of de duur van de gevangenisstraffen meebrengen. Enerzijds zullen bepaalde misdrijven zwaarder kunnen gestraft worden en anderzijds komen de nieuwe, zgn. alternatieve straffen die worden voorgesteld naast en niet in de plaats van de klassieke vrijheidsstraf.

Om al die redenen pleit ik ervoor :

1. om de bestaande methoden om de vrijheidsstraf te vermijden of te verkorten, o.m. probatie en voorwaardelijke invrijheidsstelling, meer en beter worden toegepast, en dat korte gevangenisstraffen en vervangende straffen niet meer worden uitgevoerd;

2. dat de voorlopige hechtenis zo weinig mogelijk wordt toegepast;

3. dat er onmiddellijk een einde wordt gesteld aan de praktijk om vreemdelingen, die zgn. ter beschikking zijn van de vreemdelingenpolitie, gedurende enkele maanden op te sluiten. Hun enige « misdaad » bestaat erin dat zij over geen geldige verblijfsdocumenten beschikken;

4. dat er serieuze inspanningen worden gedaan om alternatieve straffen te ontwikkelen, zoals o.m. de « diensten aan de gemeenschap », maar dat er nauwlettend op wordt toegezien dat deze effectief in de plaats komen van de gevangenisstraf en niet in de plaats van probatie of opschorting;

5. dat er een moratorium komt op penitentiaire nieuwbouw. Alleen vernieuwbouw en modernisering van bestaande instellingen zou nog zijn toegelaten, maar zeker geen capaciteitsverhoging. Alle bouwplannen van het departement moeten aan het parlement worden bekendgemaakt, en zullen het voorwerp uitmaken van een parlementair debat.

Een tweede thema waar ik het even wil over hebben behelst de detentievoorwaarden, de rechtspositie en het klachtrecht.

Wanneer dan toch iemand wordt opgesloten, dan moet dat kunnen gebeuren in menselijke omstandigheden.

Een menselijke gevangenis is waarschijnlijk een contradictio in terminis omdat de vrijheidsberoving, met alle onvrede, frustraties en miseries die daaraan inherent zijn, altijd in zekere zin « onmenselijk » is.

Maar men kan en moet proberen die frustraties en de mogelijke schadelijke gevolgen van de gevangenisstraf te beperken.

De Minimaregelen voor de Behandeling van Gedetineerden in ook door België in het kader van de Raad van Europa zijn goedgekeurd, formuleren als algemeen principe dat de gevangenisstraf de vrijheidsberoving op het oog heeft, maar geen bijkomend leed mag veroorzaken.

Ik meen dat dit inderdaad het uitgangspunt moet zijn van elk penitentiair beleid.

Dit is echter in België helemaal niet het geval.

Er is ten eerste het feit dat miljoenen worden geïnvesteerd in prestigeprojecten als Lantin en Brugge waar de modernste technologische beveiligingstechnieken worden toegepast, terwijl klaarblijkelijk de financiële middelen ontbreken om in elke gevangenis vol-

doende ontspanningsruimten te voorzien, om gedetineerden op te leiden of te herscholen, kortom om hen werk te verschaffen. Tot wat dit soort politiek leidt heeft de nieuwe gevangenis van Lantin die door de Belgische Liga van de Rechten van de Mens « de stenen getuige van een falend beleid en een grandioos symbool van onmacht » wordt genoemd, ten overvloede bewezen.

Geld ontbreekt klaarblijkelijk ook om het personeel adequaat te vergoeden. Een beginnend bewaarder verdient minder dan een bewaker in de zoo van Antwerpen! Hoopt men op die manier gekwalificeerd en gemotiveerd personeel aan te trekken?

Een tweede verlies is een gedetineerde vanaf het ogenblik dat de gevangenisdeur achter hem dichtgaat, nagenoeg alle rechten waarvoor een gewoon burger wel aanspraak kan maken en wordt hij een weerloze speelbal in de handen van de gevangenisdirecteur: alles wat de detentie uittilt boven de strikte cellulaire opsluiting en het materiële levensminimum, kan door een discretionaire beslissing van de directeur of de administratie ingrijpend worden veranderd. Hiervoor bestaan geen criteria, en er is in feite geen enkel reëel verhaal tegen mogelijk.

Met name wil ik hier aanklagen:

— dat de brieven van een aan gedetineerden worden nagelezen en vaak worden achtergehouden, ook brieven aan en van parlementsleden;

— dat een veroordeelde slechts één keer per week bezoek van familieleden mag ontvangen;

— dat bezoek van niet-familieleden in principe als verdacht wordt beschouwd, afhankelijk is van de voorafgaande toestemming van de directeur en vaak wordt geweigerd;

— dat de gedetineerden niet kunnen telefoneren, zelfs niet met hun advocaat;

— dat iemand die veroordeeld is geen beroep mag doen op een dokter, psychiater of enig ander hulpverlener van zijn keuze;

— dat gedetineerden vaak een vernederende en kwetsende behandeling moeten ondergaan, zoals bv. zich volledig uitkleden na elk bezoek;

— dat gedetineerden voor alles en nog wat kunnen worden gestraft door de directeur en hier tegen geen enkel verhaal hebben. Collectieve klachten, ongegronde klachten, onbeleefdheid etc. zijn helemaal strafbare gedragingen;

— dat de disciplinaire straffen soms zeer zwaar kunnen zijn bv.: verbod van bezoek en/of briefwisseling, cachot, naakte cel etc., en dat zij vaak tegen de gedetineerde gebruikt worden inzake penitentiair verloop of voorwaardelijke invrijheidsstelling.

Om aan al deze, soms onmenselijke, maar in elk geval onduidelijke praktijken een einde te stellen, moet er:

1) een juridisch statuut van de gedetineerde worden uitgewerkt

— dat voortvloeit uit het principe dat geen leed mag worden toegevoegd aan het leed dat reeds wordt veroorzaakt door de enkele vrijheidsberoving,

— waarbij de gedetineerde zoveel mogelijk de banden met de maatschappij moet kunnen behouden,

— waarbij de arbitraire bevoegdheden van directie en administratie drastisch worden ingeperkt.

2) een klachtenprocedure worden uitgewerkt om alle inbreuken tegen het juridisch statuut na te gaan. Hiervoor kan men zich inspireren aan het Nederlandse beklagrecht of aan de door de commissie van Pax et Justitia onlangs voorgestelde Ombudsman.

Het derde punt houdt verband met de reklassering.

Hier zou ik nog de aandacht willen vragen voor een viertal prangende problemen:

1) Wat zal er gebeuren met het ontwerp ter herziening van de Wet op de Voorwaardelijke Invrijheidsstelling dat op 11 januari 1980 in de Ministerraad werd goedgekeurd? Wanneer zal dit bij het parlement worden ingediend? Wordt rekening gehouden met de opmerkingen van de Hoge Raad voor Penitentiair Beleid en van de Belgische Liga voor de Verdediging van de Rechten van de Mens?

2) Wanneer zal eindelijk een aanvang worden gemaakt met een herziening van de wetgeving inzake het Bewijs van Goed Gedrag en Zeden? De huidige reglementering, die o.m. toestaat dat werkgevers een uittreksel hieruit vragen, belet meermaals dat ex-gedetineerden werk krijgen.

3) Wat weerhoudt de minister ervan om een aangepast statuut inzake sociale zekerheid uit te werken voor gedetineerden en ex-gedetineerden. Tijdens de detentie zou de gedetineerde moeten kunnen genieten van dezelfde voordelen als elk vrij burger. De detentie mag ook niet het verlies meebrengen van enigerlei sociaal-zekerheidsrecht.

Met name zou ik de minister willen vragen welke stappen hij overweegt om een einde te stellen aan de administratieve praktijk om werkloze ex-gedetineerden op grond van artikel 198 van het koninklijk

besluit van 1963 (dat handelt over het zgn. 'algemeen gekend wan-gedrag') van werkloosheidsuitkeringen uit te sluiten. Op die manier dreigen zij opnieuw in de gevangenis te komen wegens geldgebrek. Zo blijven zij in een vicieuze cirkel ronddraaien, met alle gevolgen van dien. (Applaus bij de leden van de meerderheid.)

M. le Président. — La parole est à Mme Dinant.

Mme Dinant (à la tribune). — Monsieur le Président, Monsieur le Ministre, Mesdames, Messieurs, mon intention n'est pas de dissenter sur le budget 1980; ce serait ridicule en ce 25 novembre 1980.

Pourtant, en suivant la lecture du rapport fait par le sénateur Verbist, quelques postes ont retenu mon attention.

Le retard dans l'administration de la Justice est un problème énorme. Un dossier social traité en un an constitue un record; un dossier civil prend facilement trois ou quatre années.

Les réponses que le ministre a faites en commission, — cela n'est sans doute pas vous, Monsieur le Ministre, mais je suis obligée de le constater — sont absolument insuffisantes.

En ce qui concerne le recrutement, le ministre fait, sans l'avouer nettement, une réponse d'austérité.

Dans le cadre de l'assistance judiciaire, les choses n'évoluent pas vite. L'« effort » d'information par le biais de quelques dépliants me semble bien dérisoire.

Nous avons déposé en octobre 1979 une proposition en la matière; elle a été prise en considération. C'est tout. Elle vise à créer des centres d'assistance judiciaire qui permettraient une approche globale améliorant l'accès à la Justice.

Ne croyez-vous pas qu'il serait temps de faire un effort sérieux dans ce sens?

Au chapitre Justice et Presse, j'ai eu le réflexe de penser que le ministre inverse bizarrement le problème. Ce qui est en jeu, ce n'est pas la déontologie des journalistes mais la déontologie des magistrats, plus particulièrement du Parquet. On a pu juger de son attitude dans l'affaire Graindorge.

Il est étrange d'entendre dire que si le Parquet ne « donne » pas certaines informations, la presse ne peut en parler.

Le budget a été amputé de 4 milliards 40 millions de francs en raison de la réforme des institutions, 4 milliards 7 millions 900 mille francs pour la protection de la jeunesse, 32 millions 100 mille francs en matière d'aide sociale post-pénitentiaire ainsi qu'en matière d'aide pénitentiaire.

Je vous avais dit, Monsieur le Ministre, que je ne me pencherais pas sur le budget. Ce sont les derniers chiffres que je citerai pour m'amener à parler de la protection de la jeunesse.

Aussi bien la protection de la jeunesse que l'aide sociale pénitentiaire sont et seront encore souvent de votre ressort. Oui, en 1980, la jeunesse a été reconnue personnalisable. Je dois bien employer le mot même s'il ne me plaît pas.

En clair, cela veut dire que les jeunes marginalisés ont droit à l'éducation, aux loisirs, à la santé, à l'aide sociale en vue de leur réinsertion sociale.

Il se fait que la fermeture de l'établissement de Fraipont, par exemple, allait dans le sens d'une politique éducative. Malheureusement, au lieu d'assister à la collaboration entre le Ministère de la Justice et la Communauté, on assiste à un règlement de compte par mineurs d'âge interposés.

1980 aura aussi été l'année du placement en établissements pénitentiaires.

La prison pour devenir adulte!

Le jeune de 14 ans qui a fait l'expérience de la prison de Lantin (et c'est arrivé) ou le jeune Marocain de 17 ans qui a subi 9 placements de 15 jours depuis février 1980 dans cette même prison de Lantin seront difficilement convaincus.

Comme le réaffirme Pierre Vermeylen dans le mensuel de novembre de la Ligue des Droits de l'Homme. Je fais référence à Pierre Vermeylen. D'autres ont fait référence à M. Van Elslande, à M. Vanderpoorten. Il me plaît de faire référence à Pierre Vermeylen qui fut un bon ministre, surtout pour la Jeunesse.

Je le cite donc:

« Si le juge de la jeunesse est souvent impuissant, il est surtout aussi mal inspiré. Dans les cas exceptionnels où il est matériellement impossible d'héberger le jeune, la loi autorise son admission en prison pour quinze jours. Certains juges font un usage systématique de cette latitude, dans un but répressif. Non seulement, ils violent les termes de la loi, mais ils en détournent le sens. Au lieu d'aider le jeune en difficulté, ils attisent ses sentiments de révolte, ils créent des déterminismes de délinquances. »

Lorsque le mineur va en appel d'une décision de placement pénitentiaire, qui ne devrait jamais excéder deux ou trois jours, il constate avec son avocat que le magistrat d'appel statue lorsque l'emprison-

nement a pris fin (cet emprisonnement a donc duré quinze jours). Toute cela met finalement en cause les mentalités des milieux de Justice.

A l'intérieur des prisons, le malaise est de plus en plus profond.

Les surveillants des prisons aspirent à une formation éducative et vivent trop souvent dans l'ennui, la peur et l'isolement. A la prison de Lantin — je ne suis pas de cette région mais on en a suffisamment parlé dans les journaux — des gardiens subissent la psychose de la peur du truand avec comme résultat concret : un isolement, une incompréhension de plus en plus grande entre les deux communautés, c'est-à-dire entre détenus et gardiens.

Fait particulièrement révoltant, des jeunes mineurs ont séjourné au 8e étage avec des truands notoires. Certes, ils avaient démoli leur cellule. Mais c'est finalement un cri de rage et de solitude qui aurait dû être entendu d'une autre manière.

L'hygiène, deux heures de prévu par jour et trois heures de vie communautaire où les activités collectives sont particulièrement dérisoires ne permettent même pas l'ébauche d'une réinsertion sociale par les travailleurs sociaux des prisons.

Au lieu de s'accorder au mythe du téléviseur par cellule, les directeurs d'établissements pénitentiaires devraient élaborer et mettre en pratique une éducation et une animation socio-culturelle réelle dans les plus brefs délais.

Les réponses musclées apportées par la Gendarmerie aux revendications des détenus de Lantin rassurent certains inconscients dans l'immédiat mais ne font qu'aggraver le phénomène de violence. Nos prisons jouent le rôle d'un déversoir social où aboutissent tous nos échecs. Les mineurs d'âge, les étudiants étrangers, comme ce fut encore le cas pour ce jeune lybien qui n'était pas en règle administrativement — je veux bien qu'il n'y soit resté qu'un jour — n'ont rien à y faire. Au lieu d'utiliser les compétences des travailleurs sociaux, on les enferme dans un rôle du contrôle social.

En avril 1980, une circulaire du Service social central du Ministère de la Justice faisait état de la possibilité pour 14 assistants sociaux du secteur post-pénitentiaire d'exercer une mission ayant pour objet un travail socio-éducatif avec les personnes sortant de prison et placées sous la tutelle du Ministère de la Justice.

Les aléas gouvernementaux, mais aussi un immobilisme au Ministère de la Justice semblent avoir enterré un processus qui avait le mérite d'innover pour trouver des réponses différentes aux problèmes de la délinquance.

La détention pourrait souvent se réduire aux nécessités de l'instruction.

Les mesures de suspension probatoire, de sursis probatoires mises sur pied en 1965 ont également aidé à détourner de leur objectif principal à savoir une mesure de tutelle sociale excluant toute mesure pénitentiaire et non l'amalgame et la juxtaposition de deux possibilités.

Le système pénitentiaire belge — je regrette de devoir redire ce que d'autres ont dit avant moi — semble vouloir se fermer sur lui-même, éviter au maximum l'entrée dans les prisons de travailleurs sociaux, de criminologie, d'éducateurs, de psychologues.

La construction de prisons modernes qui ont été pensées il y a dix ans sur le schéma d'isolement et de sécurité donne inévitablement un réflexe de révolte et d'évasion.

Jamioulx, Lantin, sont loin d'être une réussite éducative.

Le seul résultat acquis est négatif pour la famille, les avocats, le personnel en raison des difficultés d'accès.

Un plus grand isolement de chaque corps social entraîne des dépressions nerveuses qui se multiplient au niveau des surveillants. Arrêtons le massacre. Cessons de construire des forteresses en béton, défit aux droits de l'homme.

Imaginer, créer, réaliser une action sociale préventive et éducative, mieux coordonner les possibilités sociales, tout cela réclame un budget conséquent du Ministère de la Justice. Mais construire de nouvelles entités pénitentiaires, cela coûte cher aussi et cela risque, tout comme Lantin, d'être voué à l'échec.

Venons en au statut des étrangers.

Le Sénat a adopté, deux ans après la Chambre, le projet de statut des étrangers. C'est un pas en avant.

Cette loi qui devait définir les conditions de séjour et d'entrée des étrangers, si elle a abouti, est le résultat de dix années d'effort. C'est heureux qu'elle ait été votée. Faudra-t-il deux ans pour qu'elle soit appliquée ?

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — Non, six mois.

Mme Dinant. — Vous avez déclaré que vous espériez qu'elle soit mise en application rapidement — au plus tard dans les six mois de sa parution au *Moniteur belge*.

Il faut espérer, pour ceux qui attendent, que vous réussirez dans cette entreprise.

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — Six mois, c'est un maximum.

Mme Dinant. — Vous l'espérez tout de même, Monsieur le Ministre.

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — Il faut que la loi soit appliquée dans les six mois.

Mme Dinant. — Il faut aujourd'hui, maintenant, mettre tout en œuvre pour que la proposition de loi Glinne qui tend à réprimer certains actes de racisme, antisémitisme et xénophobie devienne rapidement un projet sérieux.

La Commission de la Justice s'en est saisie par priorité. Vous avez, au cours d'un débat radiophonique, dit que vous ne comptiez pas reprendre certains arguments contenus dans des amendements déposés par le gouvernement. Notamment ceux qui élargissent le champ d'application de la loi à d'autres couches de citoyens. Maintenir votre décision permettrait de faire avancer les choses, il est temps que l'on fasse enfin une tentative sérieuse pour faire aboutir un projet qui est inscrit au programme du gouvernement. La proposition a quatorze ans d'âge.

Autre sujet de mes préoccupations : différentes propositions ont été déposées et redéposées pour la dépenalisation de l'avortement.

Entre-t-il dans vos intentions de les faire enfin examiner en commission ?

Au travers de la déclaration gouvernementale, on apprend que le gouvernement désire que cela fasse l'objet d'une prise de position du parlement.

En attendant, de nombreuses femmes vivent dans l'inquiétude et l'insécurité. L'enquête faite par le journal *Le Soir* et la R.T.B.F. auprès des jeunes fait apparaître nettement que les mentalités ont changé et que de plus en plus la loi appliquée actuellement et qui date de 1867 est en rupture avec les sentiments de la population.

Cela m'amène à un autre sujet, objet de mes préoccupations, j'avais à ce sujet interpellé déjà l'un de vos prédécesseurs. Il s'agit de la protection de la vie privée.

Un mot à présent de la protection de la vie privée. Cela sous-entend que je vais rejoindre ici le chœur des anges parce que, aujourd'hui, tout le monde en a parlé.

Vous avez là aussi fait des déclarations qui se veulent rassurantes à la radio.

On pourrait s'en contenter. Mais l'expérience nous a appris que bien des éléments peuvent intervenir qui empêchent que n'aboutissent les meilleures intentions.

C'est pourquoi, Monsieur le Ministre, quitte à dire et à redire, et je le ferai sommairement, ce que d'autres auraient pu dire avant moi, je voudrais repasser de cette protection. Vous avez avoué qu'il y a nécessité d'avoir une législation claire sur la protection de la vie privée. Nous agissons.

Mais en attendant, ne sommes-nous pas tous fichés ? Ou du moins certains d'entre nous ne figurent-ils pas déjà dans les fichiers de la gendarmerie, même si vous assurez que ceux-ci ne retiennent que des éléments contrôlés sur des personnes recherchées ou condamnées ?

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — La citation que vous venez de faire d'un de mes propos concerne uniquement le matériel informatique. Cela ne vise pas le matériel manuel qui, évidemment, est plus large. Vraisemblablement, Madame, figurons-nous tous les deux dans ce matériel.

Mme Dinant. — Quand considère-t-on que quelqu'un est recherché ? Le fait d'avoir fait le piquet de grève à la poste ou au chemin de fer lors de la grande grève de 1960-1961 n'a-t-il pas donné à certains travailleurs la qualité de « recherché » pour l'avenir ?

Les femmes qui ont manifesté devant certains ministères pour le respect de certains droits et qui, appréhendées, ont dû décliner leur identité au gendarme de service, ne sont-elles pas fichées ? Et dans les fichiers manuels des brigades territoriales — car je pense que c'est là qu'elles doivent être fichées et nous aussi puisque vous avez dit, Monsieur le Ministre, que nous le sommes certainement tous les deux...

M. Moureaux, Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles. — C'était une interrogation.

Mme Dinant. — ...que trouve-t-on ? Vous n'ignorez pas, Monsieur le Ministre, que dans ces fichiers on a découvert des renseignements concernant l'opinion des individus. Tel délégué syndical de l'usine X est un agitateur communiste. Tel autre serait membre de

la L.R.T. dont il vend le journal, tel autre est affilié au P.S. puisqu'il a collé des affiches en campagne électorale.

A quoi ces éléments concernant l'opinion des gens peuvent-ils servir ?

A quel moment s'en servira-t-on ? C'est ce qui est troublant.

J'irai plus loin, des fichiers privés entrent souvent dans les fichiers territoriaux, voire même dans ceux de la gendarmerie. Je crois que je m'avance un peu. C'est ainsi qu'on a vu certains jeunes — je me base sur des événements vécus — coupables d'un délit mineur, s'entendre accuser de récidivistes, parce qu'au fichier du centre P.M.S. qui contrôlait l'école primaire, on avait pu lire : « élève de caractère difficile, élément perturbateur ».

Comment les tribunaux de la jeunesse, notamment, peuvent-ils décider du sort d'un individu accusé de délinquance sans être influencés par la fiche scolaire qu'ils détiennent, souvent à leur demande, ou la fiche d'un service du personnel de l'atelier où le jeune travaille ou a travaillé ? Cela arrive souvent.

L'interconnexion entre les dossiers territoriaux manuels de la gendarmerie et de l'assistance sociale, des centres P.M.S., par exemple, est à la base de nombreux drames.

Des citoyens apprennent l'existence de fiches les concernant au moment d'une comparution pour infraction à la loi de roulage par exemple.

Certains chansonniers en ont fait des gags qui seraient risibles si ce n'était inquiétant.

Des enseignants de l'école libre ont perdu leur emploi parce qu'au fichier de la police locale consulté par le pouvoir organisateur, on trouve des renseignements « dits » de moralité et que, lorsqu'on a recours à eux, on apprend que le candidat a vécu ou vit encore en concubinage.

C'est en ayant recours aux renseignements repris dans certains fichiers de police communale surtout qu'on apprend qu'un commerçant a bénéficié d'un concordat ou de mesure probatoire dans une affaire de faillite simple et que partant... il ne faut pas lui faire confiance, comme si ces accidents mineurs devaient en faire un candidat au détournement de fonds ou à la faillite frauduleuse.

La gendarmerie, selon moi, a eu trop facilement accès aux fichiers d'hôpitaux qui eux sont particulièrement complets. On apprend ainsi que certaines personnes ont été soignées pour des problèmes psychiques, et même si ceux-ci n'ont été que momentanés, ils peuvent influencer le jugement.

Les fiches des services gynécologiques de certains hôpitaux n'ont-elles pas été saisies pour l'instruction en cause de médecins soupçonnés d'avoir pratiqué des interruptions de grossesse ? Et les patientes qui se croyaient à l'abri du secret professionnel n'ont-elles pas été interrogées ?

Le fichage est terriblement dangereux.

Par lui, la vie privée des citoyens est mise à nu dans de nombreux cas. Et l'interconnexion de certains fichiers devrait une fois pour toute être interdite.

J'ai volontairement pris des exemples simples mais courants. Que dire lorsque l'information s'en mêle ?

Tout se fait derrière le dos du citoyen, qui ignore tout de l'opinion qu'on lui prête. Jusqu'à ce jour, on ne l'a pas consulté pour remplir sa fiche signalétique. Il n'a pas le droit de savoir et partant d'intervenir pour faire rayer certains renseignements, en faire rectifier d'autres, recueillis souvent par des gens de loi particulièrement curieux.

Monsieur le Ministre, dans une émission radiophonique, vous avez manifesté votre intention de faire aboutir autrement la protection de la vie privée. On ne peut que s'en réjouir et attendre.

Lutte contre le fascisme. Milices privées.

Vous avez, Monsieur le Ministre, fait des déclarations rassurantes, tant à l'extérieur qu'au Sénat.

Aujourd'hui, la Commission d'Enquête siège au Sénat sans discontinuer, c'est aussi rassurant.

Cette volonté d'avancer dans la lutte contre le fascisme en mettant en cause les milices privées, permet de penser que dorénavant, tout sera mis en œuvre pour découvrir les coupables d'attentat qui jusqu'ici restaient impunis.

Depuis 1977, la liste de dossiers classés sans suite s'allonge. Rien qu'à Bruxelles, au cours de ces trois dernières années, on compte plus de vingt attentats contre des locaux, des manifestations, des personnes.

Je m'en voudrais d'allonger le débat, mais je ne peux résister à l'énumération qui suit, il est intéressant de savoir que plusieurs d'entre eux sont revendiqués ou signés par le Front de la Jeunesse et sont restés impunis.

Le 27 février 1977 : maculation du siège du Parti Communiste (signé).

Le 18 février 1978 : alerte à la bombe à Forest-National pendant 6 heures pour l'Amérique latine (revendiqué).

Le 28 avril 1978 : dommages au Bus à impériale du journal *Pour* (signé).

Le 5 mai 1978 : prise d'assaut du siège du Mouvement chrétien pour la Paix (revendiqué).

Le 22 mai 1978 : attentat au cocktail Molotov de la Librairie de la L.R.T. (signé, peut-être revendiqué).

Le 8 décembre 1978 : saccage du local des Jeunes Gardes socialistes (revendiqué).

Fin 1978 : explosion de bombes lacrymogènes à l'A.G.C.D. (revendication et même revendication motivée).

Le 24 février 1979 : pots fumigènes et lacrymogènes contre des participants à une manifestation au Comité du Zaïre (clairement revendiqué par le Front de la Jeunesse).

Le 6 juin 1979 : attaque contre les locaux de l'Union des Vietnamiens et de l'Association Belgique-Vietnam (revendiqué par le Front de la Jeunesse dans une conférence de presse).

Le 6 février 1980 : attentat provoquant de nombreux dégâts à la Maison des Jeunes 1917 (signé et expressément revendiqué par le Front de la Jeunesse).

Tous ces dossiers ont été classés sans suite, et même quand une information a été ouverte, les résultats ne sont pas connus. Sans compter les quelque 10 ou 12 autres attentats, toujours à des maisons de jeunes, bibliothèques, jeunes même, etc..., attentats non signés, non revendiqués expressément mais perpétrés sous la même forme et pour lesquels malgré les plaintes il n'y a pas de poursuites.

Je voudrais vous faire confiance et croire que dorénavant le temps de l'impunité est passé — que les dossiers ouverts donneront lieu à enquête sérieuse et que des sanctions seront prises.

Il n'est pas possible de laisser désormais courir ceux qui au nom de la liberté d'expression pratiquent fascisme, racisme, antisémitisme et xénophobie et sèment la terreur dans notre pays. La justice expéditive qui consiste à classer sans suite des plaintes d'honnêtes citoyens respectueux du droit des hommes ne peut pas durer.

Pourquoi ces attentats s'arrêteraient-ils ?

Les milices privées, elles-mêmes, n'ont-elles pas eu jusqu'à ce jour non seulement droit de cité, mais même droit de caution de la part de certains gendarmes.

En effet, on se souvient des déclarations du Général Beaurir, commandant suprême de la gendarmerie qui disait que la loi de 1934 est incomplète et que pour les autorités judiciaires les conditions d'application sont rarement réunies.

Votre tâche, si vous voulez faire appliquer et faire observer la loi dans tout le pays ne sera pas facile.

En effet, pour avoir l'interne, on a permis que certains groupuscules croissent et se multiplient.

Ils sont devenus aujourd'hui des groupements, des organisations structurées.

Pourquoi se seraient-elles privées de croître et embellir, elles n'étaient pas inquiétées ?

J'ai voulu vous donner quelques appréciations sur certains sujets qui touchent de près le citoyen, sans fioritures, sans détours, dans le langage de l'homme de la rue, n'étant pas juriste, loin de là.

Je l'ai fait en citoyenne réceptive d'une législation qui bien souvent la hérisse dans son application.

De heer Voorzitter. — De heer Rafaël Declercq heeft het woord.

De heer R. Declercq (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, als laatste spreker en met nog één collega zou ik hier niet te lang willen trekken, al moet ik u eerlijk bekennen dat mijn betoog ongeveer 40 minuten in beslag ging nemen. Ik zal het niet doen omdat wij moe zijn. U waarschijnlijk zoals ik verlangt naar het einde. Vele zaken waarop ik uw aandacht wil vestigen zijn trouwens reeds naar voren gebracht. Ik zou u een beetje geduld willen vragen. Ik zal trachten vlug mijn bladen om te draaien opdat u niet hetzelfde zou moeten horen.

Ik wil het hier hebben over ons penitentiair stelsel. Langs alle kanten wordt nu zowat over de gevangenen gepraat en geschreven. Het lijkt wel of eindelijk werd ontdekt dat er zoiets als gevangenen bestaat en dat de noodzakelijkheid wordt ingezien om aan ons gevangeniswezen te dokteren.

Zelfs in de opeenvolgende regeerakkoorden wordt het probleem aangeraakt, zij het dan van heel ver en zo lichtjes dat de beloofde bijstand niet eens door de eerste tralies van de toegangspoorten van de gevangenen zal dringen, laat varen dat de gedetineerden er iets van gewaar zullen worden.

Mijn betoog zal nogal gevoelsmatig uitvallen, maar dat is dan welbewust. Ik kon evengoed feiten, statistieken en getuigenissen naar voren brengen en bespreken, maar dit zou zeker niets van het drama weerspiegelen dat schuilgaat achter wat kleinerend het opsluiten van misdadigers wordt genoemd.

Een chirurgische ingreep kan men op twee manieren rapporteren. Van de ene kant de chirurg die snijdt, van de andere kant de patient die lijdt. Ik heb doelbewust de partij gekozen van de patient die lijdt,

die lijdt in stilte omdat weinig of niets naar buiten dringt door die dikke muren waarmee wij de grootste menselijke ellende van ons wegduwen en begraven. Dat ik daarbij niet kan nalaten even te kijken naar de chirurg die snijdt, lijkt mij nogal evident. Dat die chirurg, hier met name, gans ons rechterlijk systeem een zeer winstgevende industrie is, voor de rechtzoekende een uiterst dure zaak, voor de kleine man, voor de sukkelaar een onbetaalbare, onoverkomelijke zaak is, wil ik hier duidelijk stellen.

Het zou mij te ver leiden hier de grote filosofische terrein te onderzoeken aangaande het bestraffen van delinquenten of het beveiligen van de maatschappij, al zijn die niet te verwaarlozen gezien de diverse gevangensystemen er hun rechtvaardiging hebben in gevonden. Wel wil ik onderlijnen dat er steeds een streven naar humanisering ten grondslag lag van de bestraffing. Wij kunnen dan alleen maar toejuichen wat vermeld staat in artikel 58 van de Minima Regels voor de behandeling van gedetineerden.

Het is inderdaad geen gemakkelijke opgave. Maar hoe weinig ons gevangeniswezen aan deze minima-regels beantwoordt wil ik hier aanklagen. Wij kunnen ons misschien ook spiegelen aan Zaire waar de Prokureur Generaal van de Republiek in 1975 gewag maakte van een studie die voorziet om de gevangenisstraffen zoveel mogelijk af te schaffen. « De realisatie van dit project » zegt hij « betekent op dit domein een belangrijke vernieuwing die, al wordt de probatie weerhouden, aan veel veroordeelden toelaat in de gemeenschap te blijven en de gevangenis uit de koloniale periode te sluiten. »

Is het misschien niet waar wat hij beweert. Er wordt zoveel over Zaire beweerd dat wij niet kunnen nagaan. Het is toch mooi gezegd. Wij zijn niet eens aan zo'n mooie woorden toen.

Ik wil hier vooral de aandacht vragen van diegenen die hier zetelen en die menen dat het tot de taak van de mens behoort de mensheid verder uit te bouwen, dat het tot de taak van deze Kamer behoort ervoor te zorgen dat ons land blijft geven van een geciviliseerd staatsmanschap. Ik wil even de aandacht vragen van hen die geloven in de democratie die nu eenmaal geen statisch fenomeen is maar een aangehouden streven tot vervolmaking. Ik verwacht geen wonderen, maar ik ben realistisch genoeg om van te beseffen dat ik als een mug ben die een olifant wil verplaatsen, om te beseffen hoe de raderen van administratie en gebruiken in elkaar grijpen en hoe gemakkelijk de vinger, zelfs van een minister, die er wil tussenpeuteren, verplet wordt.

Al heb ik verscheidene gevangenis bezoekt, toch zal ik nalaten de gevangenis te noemen waar bepaalde toestanden zich voordoen om de eenvoudige reden dat in iedere gevangenis ook goede elementen aanwezig zijn en ik niemand persoonlijk wil viseren.

Over de huisvesting valt niet veel te vertellen. Hoe miserabel onze negentiende eeuwse gevangenis zijn weet nu stilaan iedereen. Cellen van een zestal vierkante meter, vuil, duister, afschuwelijke kleuren, gamel bed, kast en tafel, een getralied schietgat als venster waardoor je alleen wat lucht en wolken kunt zien, de legendarische nachtemmer in de hoek, kluisdeuren die als zo toekappen een slag in je hersens slaan; luid klinkende sloten en rammelende sleutels die je er telkens en telkens op wijzen hoe uitzichtloos je toestand is. Zoals schimmel op de muren, zwakke gloeilampen uit vrees dat de zekeringen van de totaal verouderde elektrische leiding zouden smelten. En dan die stank waarvan Filip de Pillecijn, onze prins der Nederlandse letteren zegde : « Die stank is de ziel van de gevangenis ». In St-Gillis blijven uit pietiet de cellen van Edith Cavell en Gabrielle Petit, gefusileerd gedurende de oorplog 14-18 onaangeroerd. Ook aan de andere cellen van deze druk gebruikte gevangenis werd praktisch niets veranderd tenzij dat het vaatwerk nu uit aluminium bestaat in plaats van tin. Er bestaat inderdaad een project voor nieuwe gevangenis. Maar dit project voor arresthuizen en strafuitboetingshuizen zou tegen de huidige bouwpreizen een slordige 20 miljard kosten zonder de grond. Laat ons zeggen dat aan de gang van zaken die wij kennen het dubbel zoveel zal zijn en er is geen geld.

Wij hebben over de Lantin gevangenis reeds horen spreken en zal er dus vlót overeen gaan. Ik verwacht niet te veel van dit project, want Lantin werd zo ongelukkig opgevat dat reeds tientallen cellen in de prak werden geslagen en de gedetineerden er in opstand komen omdat de levensvoorwaarden er nog slechter zijn dan in de oude gevangenis. Een sterker bewijs van de onoordeelkundige aanpak kan moeilijk geleverd worden. Totdaar de huisvesting en we stappen over naar de behandeling, de opname. Beboeid tussen twee rijkswachters naar de griffie. Alles afgeven, ring, uurwerk, foto's, niets mag je behouden. In de kleedkamer in bijzijn van andere bewakers, alles uitoefenen, onderzoek tot in het diepste van je kruis. Gevangenisplunje aantrekken dat rond je lijf slabbert. Je bent nummer zoveel geworden en weet het, alles is verboden, praten, roepen, zingen, scheuwen, schreien, muil dicht. De bewakers kennen de schok die dit nummer worden veroorzaakt. Op je brits liggen, met je gezicht naar de deur. Ieder kwartier, 24 uur op de 24, loket open. Ieder kwartier, dag en nacht, ieder kwartier, de slag van het ijzeren loket. 's Nachts licht aan om je te bespeiden. Onmogelijk te slapen, eventjes

het gruwelijke denken stil te leggen. Je mag geen minuut vergeten waar je bent, geen uur mag het uit je godachten gaan dat je een misdadiger bent, dat de schande over je familie regent dat alles in de war loopt thuis, dat je toekomst, je verder leven naar de vaantjes is. Je wordt gek, je bent als de meesten in deze toestand aan zelfmoord toe. Je brult het uit, je slaat je hoofd tegen de deur. Bewakers stormen binnen. Je hebt geluk als het zo verloopt. Ze geven je pillen, pikuren, ze leggen je gevoels lam, je gedachten. Dit is de beste oplossing. Ook de bewakers weten dat het gevaar voor zelfmoord voorlopig bezworen is.

Hiertegen werd in deze kamer enkele maanden geleden geprotesteerd, geprotesteerd tegen wat de spreker noemde de sadistische behandeling van de heer François. Normale behandeling was het antwoord. Zo normaal dat er nog regelmatig er een de kans ziet om zich in die vijftien minuten te verhangen.

Soms lukt het niet direkt, maar sterf de opgenomen er later in de kliniek aan, ja aan wat? Er bestaan veel soorten ziekten en aandoeningen en die gevallen komen niet meer voor in de statistiek.

Veiligheidsmaatregelen noemen ze dit. Wat zouden we eigenlijk willen? Dat je kennismaking met zo'n stinkend hol, een middeleeuwse vergeet put, een aanfluiting van alle menselijke waardigheid, dat je dit ondergaat als een doopsel van begeerte, dat je het spelletje speelt van schuld en boete zoals een bepaalde moraal het zo schoon kan zeggen voor een ander. Je overleefd die eerste dagen op een of andere manier. Je begint weer te denken, in zover je niet verder wordt afgestomd door de pillen. Je wilt buiten die cel, naar het toilet; verboden. Boeken verboden, pakjes verboden, schrijven, eersttoelating. Brieven krijgen hangt af van wie en worden gecensureerd.

Wat je schrijft wordt gecensureerd; bezoek verboden, tenzij van naaste familieleden. Geen familie, geen bezoek. Het bezoek van een geliefde kan, na grondig onderzoek door de administratie, worden toegelaten. De politie komt aan huis van de geliefde. Ze moet een verklaring tekenen dat zij het lief of de bijzit is van de gevangene, en ze moet over een bewijs van goed gedrag en zeden beschikken. Als die geliefde geluk heeft, kan het bezoek na een paar weken worden geregeld. Ik zeg wel, als ze geluk heeft. In orde met het reglement mag het bezoek komen, achter dik glas en in een klein langwerpige, onverlucht hol en dan maar roepen door de gaten van het metalen boord met de bewaker die regelmatig komt gluren.

Na de veroordeling mag de gedetineerde een uur per week bezoek krijgen in een plaats met aan de ene kant van de tafels de gedetineerden aan de andere kant de bezoekers. Tussenin loopt een schot onder de tafels door. Er zou iets kunnen doorgegeven worden, een knie zou kunnen gestreeld worden. De bewaker kijkt vanop zijn kathedraal nauwlettend toe. Ook kussen is bij het afscheid ten strengste verboden op straf volgende week je bezoek ontzegd te zien. En dit is dan voor die mensen die spijs de mistap van de ander nog van elk-ander blijven houden, die nog willen helpen. Die zijn niet zo talrijk. Bewijst een statistiek van het Bestuur der strafinrichtingen het niet heel duidelijk : « Na een jaar gevangenis zijn reeds meer dan de helft van de huwelijken ontbonden ».

Over de verzorging — en ik heb het dan vooral over de psychische verzorging — kan ik kort zijn. In de meeste gevangenis zijn die zorgen heel primair en beperken zich tot het geven van kalmeermiddelen die de gedetineerden heel dikwijls aan elkaar doorspelen of verhandelen met al de gevolgen vanden.

Wie een psychiater — of wie doorgaat voor psychiater, want erkende psychiaters met wie ik over deze toestand sprak beweren koudweg dat verscheidene geen psychiater zijn of toch niet over de vereiste diploma's van erkend psychiater beschikken — te zien krijgt en tien minuten tijd om met hem te praten is een man die geluk heeft. Na tien minuten is die psychiater volslagen op de hoogte van je kunnen en zijn, is zijn oordeel kant en klaar, waar je vrijheid of maanden cel van afhangt. Ook hier heeft de waarheid zijn rechten en kan men zich afvragen hoe een psychiater, die er heel dikwijls nog een drukke privépraktijk op nahoudt, nog kan instaan voor honderd tot tweehonderd gedetineerden.

Een speciaal woordje over de manier waarop in bepaalde gevangenis met vreemdelingen wordt omgesprongen, maar daarover laat ik liever een aalmoezenier aan het woord die ik niet noemen zal om de man te behoeden voor de weerwraak van de gevangenisdirecteur. Hier zijn verhaal. « Ze worden geslagen, behandeld als beesten, op alle mogelijke manieren gediscrimineerd, samen met twee, drie in één kleine cel opgesloten. Regelmatig trachten er zelfmoord te plegen. Ik heb het meegemaakt hoe een Noordafrikaan in zijn cel bleef roepen en tieren tot ze hem duchtig hebben afgeranseld. Uiteindelijk heeft hij zich de pols overgesneden. Ze hebben zijn pols wat verbonden, hem naakt uitgekled en in de naakte strafcel gestopt waar het iijzig koug was. Vierentwintig uur hebben ze hem laten liggen. Toen ik het vernam ben ik direct gaan kijken. Hij kon niet meer spreken en was volledig stram van de koude. Nog een paar uur langer en hij zou zeker gestorven zijn. Ik stond te rillen in mijn kleren ».

Totdaar deze getuigenis van een almoezenier, die ik ten gepaste tijde aan de Liga voor de Rechten van de Mens zal overmaken.

Wat de daglozen, de landlopers betreft, mensen die met niets in orde zijn, die verstoken blijven van alle sociale voorrechten, voor deze mensen wordt niets ondernomen om hen gedurende hun opsluiting in de gelegenheid te stellen uit hun gerechteloosheid te geraken.

Ons land is ook een hel Rijk. De hel van Doornik voor psychisch gestoorden. Met mijn kaart van volksvertegenwoordiger in de hand, met mijn bezoekenrecht op zak en nog een speciale brief van de heer minister ben ik er niet binnen geraakt. Na een uur moest ik terugkeren, zei de portier. Na een uur wist de portier te vertellen dat de directeur, de heer Knaepkens, me niet te woord wenste te staan, dat ik er niets verloren had, en dat de Minister van Justitie er niets te vertellen heeft. Veronderstel dat zoiets zich voordoet in de V.S. Het parlement zou op zijn kop staan. Ik ben het toen maar afgestapt, denkende aan de ouders van een jongen die daar opgesloten zit — over het leed van die ouders zou ik een boek kunnen schrijven —, denkende hoe ik mij zou voelen mocht mijn kind of kleinkind door het noodlot daar belanden!

Over de begeleiding of de heropvoeding kan ik mij al even negatief uitlaten, want die begeleiding waarover zoveel gepalaberd wordt is een macaber lachertje. Ofwel ziet de gedetineerde nooit iemand ofwel, en dit dan meer voor de jeugdigen, wordt hij zeer sporadisch en wisselvallig bij een begeleider geroepen die denkt er in enkele gesprekken een plechtige communicant van te maken. En de delinkwent het spelletje maar meespelen, want hij weet goed dat van het verslag van de begeleider zijn voorwaardelijke vrijheid grotendeels afhangt. De gedetineerden vertellen elkaar wat ze aan de begeleider moeten vertellen om in zijn gratie te vallen want wee diegene die het aandurft er een eigen opinie op na te houden. Die zal varen als die jongen die veertien maand op veertien bleef zitten. Ik zou liegen, na dertien maand en een week, kwamen ze hem vertellen dat hij drie weken eerder naar huis mocht op voorwaarde dat hij nog twee jaar onder controle zou blijven en zich regelmatig zou aanbieden. Ik heb hem toen de raad gegeven hen te zeggen dat ze naar de wip konden lopen. Eigenlijk heb ik het hem met een veel krasser uitdrukking geschreven.

Een schrijnend probleem is eveneens het samenopsluiten in een gevangenis van alle soorten delinkwenten en van verscheidene leeftijden.

Ik heb het gezegd « De gevangenen zijn de universiteiten van het kwaad » niet uitgevonden.

In 1964-1965 werd een goede poging ondernomen om probatie-assistenten aan te stellen. Men begon met 20 man voor elk lands-deelste. De bedoeling scheen er in te liggen vlug tot 200 aanstellingen per lands-deelste te komen. Nu, in 1980 zijn er een zestigtal over gans het land. Die mensen moeten dan nog binnen en buitendienst verrichten en ze krijgen zoveel gevallen dat het hen onmogelijk wordt aan degelijk begeleidend werk te doen, want meer dan een paar maal per jaar de hen toegewezen gevallen benaderen kunnen ze niet. Ze staan totaal machteloos en de moedeloosheid of onverschilligheid laat niet lang op zich wachten.

Hetzelfde kan ik zeggen van de beschermcomité's. Groot tekort aan personeel, met dikwijls nog tegenwerking van de directie van de gevangenis, die over veel te veel macht beschikt en zich daardoor laat verleiden tot machtsmisbruik.

De sociale dienst in de gevangenen is er niet beter aan toe. Met een of twee mensen twee halve dagen in de week voor 220 gedetineerden instaan en daarbij nog een dertig mensen begeleiden buiten de gevangenis, is een gewone gang van zaken.

Wat kan het personeel van de gevangenis, dat voor zo'n werk onderbetaald wordt, doen? Ze zijn zelf de gevangenen van mensonwaardige omstandigheden. Hoe kan iemand, die een bufferpositie bekleedt tussen de vrijheid, de buitenwereld en de gedetineerden, in zo'n omstandigheden denken aan heropvoeden? Het personeel, grotendeels niet onderlegd voor hun taak, zijn ook mensen. Ze willen op hun werk zo weinig mogelijk moeilijkheden of last. Ze handelen begrijpelijkerwijze naar hun eigen voorkeur en laten dat ook blijken. Er ontstaan regimes, groepen, zelfs sportgroepen, clans die in alle omstandigheden samenklitten, die de ene gedetineerde tegen de anderen opjagen, wat tot zeer nefaste gevolgen aanleiding kan geven.

Er werden interessante studies aan dit verschijnsel gewijd en het zou zeker de moeite waard zijn erover uit te weiden, maar deze interpellatie zou al te lang uitvallen, wanneer ik deze diverse aspecten van het gevangenisleven zou uitdiepen.

Het is waar, de gedetineerden kunnen werken; soms, dikwijls is er geen werk. Ze verdienen tussen de 16 en 22 frank per uur. Wie het best kan werken, wie stielman is, wie het best met mensen omkan, wie gluisperig, nederig en vleierig is, krijgt de beste postjes. Maar wat als de familie thuis uit geldnood verkommerd? Maar dit is weer een ander probleem. Een van de pijnlijke facetten van het gevangenisleven is de voorwaardelijke invrijheidsstelling. Hoe handelt nu die

wet van 1880? Een commissie beslist t.t.z. een kleine en een grote commissie. Wat gebeurt er in die commissie. Geheim. Het gelijkt op *Het proces van Kafka*. Al wat je weet, is dat het boven je hoofd hangt. Ergens wordt een oordeel over je geveld, je wordt opnieuw gevonnis, maar deze keer weet je niet door wie. Je hebt er het raden naar, je kunt je niet verdedigen, je tast in het ijl. De meesten wachten tevergeefs. Ze tellen en hertellen de dagen, de weken, de maanden, een derde van de straf, de helft van de straf, twee derden. Ze vragen zich af wat er eigenlijk gebeurt. Ze vergeten dat de toepassing van de wet Lejeune een gunst is die ze moeten verdienen, maar hoe dat ze die gunst kunnen verdienen, mag Joost weten.

Hoe werkt die commissie? Het verslag van de gevangenisdirecteur komt erbij te pas. Voor de gedetineerden komt het erop aan de hypocriet uit te hangen, het gewillige schaaft, de berouwhebbende biechteling. Hij moet ook nog over het geluk beschikken dat zijn gezicht aan de directie bevalt, of het rapport vult zich met de meest onzinnige dingen. Maar wee de gedetineerde die, zelfs in het besef van zijn fouten, toch tracht zijn persoonlijkheid te redden, die niet kan leven zonder met zichzelf in het reine te komen, niet kan leven zonder zelfrespect, die in één woord tracht mens te blijven en het aandurft dit te verwoorden tegen diegenen die rapport moeten uitbrengen over zijn gesteldheid.

Advies wordt ook gevraagd aan de procureur des Konings van de streek waar de gedetineerde veroordeeld werd. De procureur vraagt advies aan de politie van de plaats waar de gedetineerde zijn misdrijf pleegde en oh wee, als de gedetineerde in de neus van die politiek zit.

Er zijn ook voorwaarden. Hij moet huisvesting hebben. Hoe een arme donder, verlaten van God en mens, vanuit zijn cel huisvesting kan vinden vraagt niemand zich af. En hij moet werk hebben. Hoe kan hij werk zoeken vanuit de gevangenis? Hij is totaal overgeleverd aan het medelijden van anderen die toevallig iets voor hem willen doen of aan de opvang van enkele caritatieve verenigingen die met hun beperkte middelen wonderen verrichten.

Tracht eens werk te vinden voor iemand met een bezwaard bewijs van goed en zedelijk gedrag. Vraag eens aan een patroon werk voor iemand die in de gevangenis zit? De officiële instanties geven hier de toon aan. Je kan nog geen huisbewaarder worden zonder bewijs van goed blanco strafregister. Een gemeente vraagt zelfs een bewijs van goed zedelijk gedrag om een frietkraam uit te laten (waarschijnlijk omdat het ons meest prestigieus nationaal produkt is). De stad Brussel vroeg zo'n bewijs om te kunnen mede dingen aan een literaire prijs.

Ach, die voorwaardelijke vrijheid waar alle gedetineerden naar smachten, het voorwerp van hun hoop en wanhoop. Ze vergeten dat de toepassing van die godvergeten wet Lejeune een gunst is die zelden wordt verleend, zo hun wille keurig als een loterijbriefje. Voor de sukkelaars althans.

Ik citeer uit het *Bulletin van het Bestuur der Strafinrichtingen*, uitgaande van het gegeven dat het totaal aantal in vrijheidstellingen ongeveer 20 000 personen per jaar bedraagt, dan betekent dit dat het totaal vrijgestelden onder de wet van de voorwaardelijke in vrijheidstellingen 3 pct. beloopt.

Ik heb gezegd « een loterijbriefje voor de sukkelaars », want voor de rijken is de gevangenis een vlug vergeten tegenslag. De gegoede stand heeft in ons land ook op dit gebied alle voordeel.

Het begint al bij het vaststellen van de euveldaad, waar politie of rijkswacht optreedt een proces-verbaal opmaakt. Er zijn veel manieren om een P.-V. op te stellen of om een verhoor af te nemen. Wie rijk is, wie invloed heeft, kan op veel begrip rekenen, dikwijls op het sluiten van de ogen of op een arrangement. Voor de kleine man zal het proces-verbaal dienen als basis voor zijn veroordeling en hoe meedogenlozer het verslag, hoe meer hij boeten zal. Wanneer het proces voorkomt, geniet de rijke die zich beroemde of beruchte advocaten kan veroorloven opnieuw grote voordelen. Of niet soms?

Eens de straf uitgesproken, zal de gevangenisstraf voor de welstellende of invloedrijke vlug herleid worden, tot een derde als hij nog niet werd losgelaten om gezondheidsredenen, want hij heeft woonst, kan in zijn onderhoud voorzien, kan aanstond al zijn boeten betalen. En het geld laat zijn invloed gelden in de hemel, op aarde en in alle plaatsen.

Maar de arme donder die buiten de tien geboden van de lagere school niets meer heeft geleerd over de moraal, niet eens goed weet wat moraal is, blijft gebrandmerkt, vindt geen werk, heeft geen geld, geraakt op den dool, heel dikwijls nog opgejaagd door de politie, want als er iets gebeurt in de goegemeente, zijn het de eersten waar de politie naar toekerst. Uiteindelijk kan het hem niet meer schelen wat met hem gebeurt en hij verkiest de gevangenis boven dit elledig rondtollen. Een nieuwe recidivist is geboren.

Statistieken en studies bewijzen dat het hervallen tweemaal minder voorkomt bij diegenen die een genademaatregel bekwamen en nog

begeleid werden dan bij hen die hun straf volledig uitzaten. Wij kunnen dus blijven geloven dat bestraffing de probatie waardevolle zaken zijn om een volledige reïntegratie te bewerkstelligen.

Want ook na het volledig uitzitten van zijn straf komt de gedetineerde in de meest absurde toestand terecht. Werd hij gedurende zijn gevangentijd in een bankschroef van verboden geperst, werd zijn hoop op vervroegde vrijlating maanden aan een stuk systematisch verbrijzeld, werd in zijn meest primaire behoefte, namelijk het onderhoud van zijn fysieke conditie, niet voorzien, is zijn gevecht met de administratie een duivelse marteling geweest, een vlieg in een spinneweb, en is plots zijn straf ten einde, laat men hem vallen als een baksteen. Hij wordt buiten gezet, kapot gemalen in overgeleverd aan zichzelf, weerloos en kwetsbaar in een vijandige wereld, want eerst werden alle banden die hij in zijn omgeving had grondig verbroken, en na de straf zou hij relaties moeten hebben, moet hij weten waar naartoe.

Volgens de gegevens verstrekt door het Nationaal Instituut voor de statistiek in 1980 betreffende het jaar 1975 bestaat de grootste helft van de veroordelingen door de correctionele rechtbanken uit recidivisten nl. 27 230 op 48 900.

Wat de veroordeelden tot onvoorwaardelijke gevangenisstraffen betreft is dit nog veel erger. Op de 6 602 veroordeelden zijn 5 188 recidivisten.

Is dit niet het duidelijk bewijs van de ondoelmatigheid van ons strafstelsel. Ik weet het wel met cijfers kan men alle kanten uit, maar ik geloof dat deze cijfers toch de noodzakelijkheid aantonen van een diepgaand onderzoek en dan nog liefst een gewetensonderzoek.

Hoe zouden wij ten andere aan gedetineerden kunnen bijbrengen wat de spelregels, de grondregels van een gezonde samenleving zijn wanneer zij maanden of jaren gekonfronteerd worden met totalitaire spelregels en reglementen die juist het tegenovergestelde prediken van wat een gezonde, rechtvaardige samenleving is.

Over de commissie tot bescherming van de maatschappij kan ik kort zijn. Ik ben de mening toegedaan dat « in bescherming genomen worden door die commissie » het ergste is dat een mens kan overkomen en ik sta zeker niet alleen met deze mening. Als men de verslagen van sommige psychiaters bekijkt die er zich van af maken in een paar regels en als men bedenkt hoe in hoofdzaak van zulke verslagen de gedetineerden jaren kan vastzitten dan rijzen je haren ten berge over zoveel schamteloosheid, over zoveel gebrek aan beroepsfierheid, aan zoveel gebrek aan verantwoordelijkheidszin.

Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, waarde collega's, laat me toe even heel persoonlijk te worden. Zonder gehoorapparaat zou ik de donder niet horen als de bliksem op mijn huis zou inslaan. Talrijke operaties en ziekten hebben die toestand alleen verergerd.

Wel, moest men mij voor de keus stellen een hand te laten afhakken om mijn gehoor terug te krijgen, ik geloof dat ik in mijn haast mijn beiden handen zou uitsteken. Maar moest men mij voorsstellen een jaar in een Belgische gevangenis te verblijven om mijn gehoor terug te krijgen en nooit te hebben moeten meermaken wat ik heb meegemaakt, ik zou feestelijk bedanken omdat ik weet dat na een jaar cel mijn geest en mijn levenskracht gebroken zouden zijn. Daar denk ik telkens aan als ik een gevangenis binnenga zoals ik mij telkens afvraag of die zogenaamde onderontwikkelde landen, waar het bloedrecht nog bestaat of opnieuw werd ingevoerd, niet humaner zijn dan wij die de mensen laten wegroten. Telkens vraag ik mij dan ook af of de woorden: humaan, sociaal, kristelijk en rechtvaardigheid bij ons méér zijn dan trefwoorden voor verkiezingslogos.

In naam van wat bedrijven wij deze onregelmatigheden of wrede heden die, zoals ik reeds beklemtoonde, in strijd zijn met artikel 58 van de minima-regels voor de behandeling van gedetineerden?

In naam van de gerechtigheid of van een rechtvaardigheid waarmee te pas en meest te onpas wordt geschermd. Maar welke gerechtigheid of welke rechtvaardigheid?

Zou er werkelijk nog iemand gevonden worden die zo naïef is om te geloven in de rechtvaardigheid van het Gerecht? Het blijft inderdaad een uitermate boeiende bezigheid de uitspraken van processen na te gaan en te vergelijken. Laat ons dan nog zwijgen over de rechterlijke dwalingen die regelmatig de krantenkoppen halen, waarover regelmatig boeken verschijnen en films worden gedraaid.

Ik moet er toch de talrijke shows van rechtgedingen en Assisenhoven niet bijsleuren, waarbij persoonlijke ambities, veten en wrok er heel dikwijls zo van afdruipt, om mijn beweringen te staven. Of moet je werkelijk eerst de *Lof der Zotheid* van Erasmus hebben gelezen om bevreesd te worden van het gekke gedoe van Vrouwe Justitia?

Het is niet omdat er een streven bestaat naar humanisering die drie eeuwen geleden op gang werd gebracht en dat destijds leidde naar vrijheidsberoving als alternatief voor het bloedige strafrecht dat wij ons nu moeten aandienen als beschermers van de Gerechtigheid. Dit

streven is immers altijd het baanbrekend werk geweest van een kleine elite, werk dat in ons land dringend dient voortgezet willen wij niet hopeloos achterna hinken.

Maar misschien steunen velen zich op een vermeende historische traditie van gekultiveerd volk, gekultiveerde Europeaan of rechtstaat om alles zijn beloop te laten gaan. Dat zijn dan diegenen die de geschiedenis maar half of gedeeltelijk gelezen hebben of gedeeltelijk vergeten. De heer Pholien een van de meest vooruitstaande minister in Justitie zei destijds, hoe goed bedoeld ook misschien, als hij het had over de repressie: « Cette justice des rois nègres » waarmee hij « Les rois nègres » een groot onrecht aandeed. Net of wij werkelijk iets zouden te leren hebben van andere rassen of volkeren. Alleen onze grenzeloze pretentie kan ons tot zo iets inspireren. Onze abominabele pretentie die ons de ogen sluit voor eeuwen slavenhandel, waar wij duchtig hebben aan meegedaan, koloniale praktijken, brandstapels, kruistochten, inquisitie, pogroms, broodroof en dergelijke liefelijkheden meer.

Een van de hatelijkste monumenten van antisemitisme ter wereld is de St-Michielskatedraal hier te Brussel, die van crypte tot dak van gloeiende jodenhaat getuigt. Een van de meest pakkende joodse treuzingen schreit: « Assis au bord de la Senne, je donne libre cours à mes pleurs et me rappelle la massacre atroce d'Enghien, l'horrible bûcher de Bruxelles ». We kennen de geschiedenis van hertog Wenceslas van Luxemburg die zijn altijd tanende kas met jodengedoe wou spijzen.

Van onze grote moderne oorlogen zullen wij maar zwijgen, maar wie objectief de geschiedkundige gebeurtenissen durft uitpluizen weet dat niemand vrijuit gaat, dat wij een pracht van een voorbeeld zijn voor onze jeugd, voor de andere beschavingen en vooral voor de derde wereld. En is het niet met diezelfde hypokriete pretentie tenslotte waarmee wij ons het recht toeëigenen om over onze huidige sukkelaars te oordelen.

Of wij het nu willen of niet feit is dat ons gevoel voor recht of onze beoordeling van wat recht is over een lange baan van bedreven onrecht loopt.

Voor een geciviliseerde Europeaan bestaat er maar een houding. Asse op hoofd of zoals Omar Kayam, de Arabische dichter het dichtte « Steverling pas op, iedere stap die u zet trap u op onrecht. » in andere woorden met ons bedoel ik eenieder zonder uitzondering van kerk of staat, van minister tot straatveger, ons past alleen een diep besef van collectieve schuld en van onrecht die wij anderen hebben aangedaan en nog steeds aandoen. Ik hoor en zie u ongeduldig worden om mij voor de voeten te werpen: « We moeten de misdaad dus maar laten begaan, maar afwachten tot ze ons have en goed stellen en ons het hoofd inslaan! »

Inderdaad, ik heb het reeds gezegd, de misdaad, het kwaad moet beteugeld worden. Wij willen een samenleving van vrede, maar de misdaad is niet alleen bij diegenen die gesnapt worden voor één of ander misdrijf, de misdaad is ook in ons. Wij hebben alleen meer geluk dan die anderen. Of, zoals rechter Jean Yves Martin zegt: « We hebben ons kunnen rechthouden op het scherp van het zwaard, die moeilijke weg tussen goed en kwaad. » Of we hebben het zo aan boord kunnen leggen dat niets uittekte of dat ze ons niet met de vinger konden wijzen. En het wordt nog moeilijker wanneer wij ons afvragen wat eigenlijk tot het kwaad behoort. En het wordt helemaal vreselijk als wij ons afvragen wat en wat niet of wat of wat niet meer strafbaar is. Een overzicht van wat bij ons vroeger strafbaar was en nu niet meer, zou ons opnieuw te ver leiden. Strafbare is een steeds veranderend begrip en er zijn dus veel uitspraken die wij met veel scepticisme moeten beoordelen maar waar ongelukkig genoeg veel sukkelaars aan ten onder zijn gegaan, of nog zullen aan ten onder gaan. De betrekkelijkheid tussen goed en kwaad, de verstrengeling van goed en kwaad heeft G. Bataille in een prachtig gezegde samengebond: « L'horreur est la mesure de l'amour, la soif du mal est la mesure du bien ». Het aspect van het kwaad beslaat boekdelen, geschriften van Plato tot Sartre en een boekdeel zou hier op zijn plaats zijn om al de nuances na te gaan voor de toe te passen bestraffing. Met wetten en reglementen alleen slaat men wel de bal, maar slaat men de bal heel dikwijls mis.

Er moet gestraft worden, er moet opgetreden worden, we moeten ijveren voor een steeds meer geciviliseerd staatsmanschap. Maar ons past alleen een zeer voorzichtige houding, een houding van zoeken naar de gepaste oplossing en iets zullen we willens nilens moeten afleggen, grondig en radicaal, dit is die pretentieuze schijnheiligheid die ons belet rechtvaardig te zijn.

Wat moet de bedoeling zijn van de bestraffing. We moeten weten wat we willen.

Opteren wij voor heropvoeding, aanpassen, onderricht, verzorging, reclassering. Laten we dan even ernstig zijn, al was het maar een ogenblik en even bedenken, even nagaan wat moet veranderen; niet hals over kop en geen blindelings avontuur.

Omringende landen zoals Nederland, Zwitserland, Duitsland, Zweden zijn ons jaren voor op dit gebied en wij kunnen er enorm veel van leren. Is alles er niet perfect? Laat ons er het goede van nemen. In dit verband zijn reeds statistieken over Nederland voorgelezen.

Ik had het over bestraffing als verweer tegen misdaad en kwaad. Het grootste argument waarop gesteund wordt om de huidige manier van handelen tegenover delinquenten goed te praten, is de veiligheid van de maatschappij. Niets meer te maken met moraal, heropvoeden, rechtvaardigheidszin, neen, de veiligheid van de maatschappij staat bij velen primordiaal, een veiligheid bewerkstelligd en in stand gehouden door macht. De veiligheid van de maatschappij is inderdaad een factor van groot belang, maar vergeten wij niet dat kerk en justitie eeuwen op hun macht hebben getrouwd en zich gemakkelijk hebben gevoeld, al te gemakkelijk. Ze zijn blind geworden en verzwakt voor hetgeen rondom hen gebeurt en doof voor de krachten die rondom hen opborrelen en ook onze grondwetgever heeft, als kind van de tijdsgeest, een zeer individualistische opvatting gehad over de rechten en vrijheden en deze al te veel omheen het eigendomsrecht geconcentreerd en in stand gehouden. Wij staan nu voor nieuwe tijden, nieuwe opvattingen over recht en waarheid, nieuwe opvattingen over misdaad en heldendom. We moeten eveneens naar nieuwe opvattingen over onze veiligheid.

In een cel stoppen schijnt zelfs tegenover gevaarlijke gangsters weinig veilig te zijn. In de sterkst bewaakte cellen van Duitsland raakten wapens binnen, in Lantini eveneens en in de rechtszaal komen ze te voorschijn onder de neus van de rechter. Zolang een gedetineerde in aanraking komt met mensen van buiten de gevangenis, wat uiteraard het geval is gezien contact met bewakers, dokters, advocaten, familie niet kan uitgesloten worden, zolang kan een bewaker bedreigd worden en wordt dit meer en meer het gangster-middel om te ontsnappen. Is het niet om te ontsnappen? De talloze opstanden in de gevangenissen overal ter wereld getuigen hoe broos de dikke muren zijn tussen veiligheid en wraak. Laat ons ook niet vergeten dat de gangsterwereld en de wereld van het terrorisme zich beter en beter organiseren. Het cijfer van gevaarlijke naar het leven staande onverbeterlijken wordt in de meeste landen op 10 pct. geschat van de delinquenten. Een uitgebreide studie over de beschikbare statistieken en gegevens kan dit aantonen, maar zou ons hier te ver leiden.

Maar voor die 10 pct. kan men toch de overige 90 pct. niet slachtofferen. Juist daar begint onze onveiligheid. Mijn contacten met ex-gedetineerden die vóór hun misstap treffelijke mensen waren, maar die na hun straf de wraak van de maatschappij, de schandvlek, het brandmerk voor de rest van hun leven moeten dragen, mijn contacten met die verschoppelingen die de kans niet meer krijgen om er zich uit te werken, die contracten hebben mij geleerd dat zij de grote onveiligheid voor de toekomst kunnen worden. In hen smeult de haat, zij koesteren hun wraak omdat ze toch niets meer te verliezen hebben. Ze wachten alleen op hun leiders, op die intellectuelen die een aanvaardbare filosofie ter rechtvaardiging van de misdaad, van het kwaad — en die bestaat — zullen prediken en waar zij hun gading zullen vinden. Het kwaad om het kwaad. Het kwaad met het veranderlijke gelaat. Het kwaad dat plots als goed wordt aanzien en dat het vroeger goed, met alle zonden beladen, de woestijn ingaat. En niemand zal hen dan nog tegen houden. Stations zullen zij opblazen, ons in de knieën mitrilleren, onze vooraanstaanden neerschieten. En maken wij ons er geen illusies over; de kleine man zal zeggen: « de groten mogen het ook eens hebben, totnogtoe was het steeds de kleine man die moest bloeden ».

Dat wordt een innerlijke oorlog, gluiperig en gruwelijk, want niemand zou zich nog veilig voelen daar ook de verantwoordelijke instanties bang zullen worden. Daarbij is het niet mogelijk altijd iedere minister, ieder rechter of gezagdrager voldoende bescherming te geven. Het is onmogelijk ieder openbaar bedrijf, elke kilometer spoorlijn te beschermen tegen heimelijke terroristen die op door henzelf bepaalde tijden en plaatsen toeslaan.

In de *Herald Tribune* van 4 augustus 1980 heb ik het volgende gelezen: « meer dan veertig zoons en dochters van Italiaanse vooraanstaande politici worden door de politie opgespoord voor daden van terrorisme. De Eerste Minister Corriga zelf werd door de politie aan de tand gevoeld omdat de communisten hem beschuldigden dat hij de gezochte zoon van Carlo Donat Cattin, een leidende figuur van de christelijke democratische partij bescherming verleend heeft, na de aanslag op het station van Bologna ».

Misschien komt dit ons voor als een onmogelijk toekomstbeeld, maar in Italië is dit reeds harde werkelijkheid. Het zijn niet alleen de gangsters uit de onderwereld die het terrorisme prediken en behoeven maar evengoed kinderen en jongeren uit de hogere klassen van het volk.

Met dit alles wil ik alleen duidelijk stellen dat wraak nemen op begane mistappen geen oplossingen biedt. De geschiedenis staat vol

voorbeelden waarbij op een of andere manier wraak genomen wordt op de wreken. Oog-om-oog, tand-om-tand is een oorlogsverklaring waar geen einde aan komt. Is de repressie hier niet een van de grote oorzaken geweest van de ondergang van het unitaire België? En wat met het losbarstend geweld in alle grote steden waar de brave burger zo onnieterd stomverbaasd over doet?

In naam van onze veiligheid vraag ik u, laten wij er iets aan doen. Ik heb het al gezegd; er zijn individuen voor wie een harde straf inderdaad de vereiste uitwerking kan hebben, maar de overgrote meerderheid (om niet te zeggen allen) heeft vooral begeleiding nodig, heeft nood aan het geloof dat ze er nog iets kunnen van maken, dat ze geen verschoppelingen zijn. Die begeleiding hebben ze juist niet.

Vooraleer tot mijn konklusie te komen, die kort zal zijn, en weinig veeleisend, wil ik nog een paar woorden kwijt over de financiële kant van de zaak.

In ons land kost een gedetineerde drie à vier duizend frank per dag. Het intense begeleiden van 10 à 15 delinquenten buiten de gevangenis kost 60 à 70 duizend frank per maand aan een probatieassistent en met voor ogen de grootste faktor, alle kansen op reklassering. Ik geloof dat ook dit het bedenken waard is.

Mijnheer de Minister, deze uiteenzetting wil ik eindigen met enkele vragen te stellen en u enkele gunsten af te smeken. Geld voor nieuwe gevangenissen is er niet en heeft geen zin. Veel nieuw en degelijk opgeleid personeel vergt eveneens grote uitgaven en waar zullen wij die halen? Er zijn echter belangrijker zaken, ik durf beweren veel belangrijker dan nieuwe gebouwen en veel konfort, belangrijker zaken die wij zo kunnen verwezelijken, ik zou bijna zeggen met een pennetrek, al weet ik dat de administratie zal steigeren.

In de eerste plaats wil ik pleiten voor het personeel. Ze zijn de gevangenen van de gedetineerden. Ook zij leven dag-in-dag-uit in de stank van de gevangenissen en dit voor een veel te karig loon. Velen haten hun job. Hun veiligheid is dikwijls allesbehalve gegarandeerd.

Het gebeurt dat twee bewakers moeten instaan voor 60 à 70 gedetineerden die rondlopen op de koer en waar zij niet de minste voeling mee hebben, zij weten niet eens welk soort mensen zij voor zich hebben. Sommigen geraken hun angst niet kwijt of pogen hun angst te verbergen door zich agressief aan te stellen.

Geef hen de steun van een degelijke opleiding of vervolmaking zodat zij de moeilijke taak aan kunnen om met de lastigste mensen van de maatschappij, met name de gedetineerden, om te gaan. Deze mentaliteitsaanpassing zou reeds een hele andere geest in de gevangenissen doen waaien.

Verplicht ondernemingsraden op te richten met de directie, het personeel en de gedetineerden, zodat de huidige willekeur van één man die alles beslist ophoudt te bestaan, zorg dat de gedetineerden het besef van verantwoordelijkheid wordt bijgebracht.

Mijnheer de Minister, zorg voor de uniforme toepassing van het reglement en dit in alle gevangenissen.

Geef de gedetineerden een statuut waarop ze zich kunnen beroepen zodat die moordende machteloosheid hen niet langer wurgt. Waarom geen ombudsman, ook dat werd hier ten andere reeds gezegd.

Laat aan de directie van de gevangenissen meer vrijheid en zorg dat die directie ook iets afweet van kleine werken. Stielmannen zitten er genoeg en met een beetje leiding, desnoods van buiten uit, kan enorm veel verbeterd worden. Laat hen van leegstaande cellen of in leegstaande vleugels badkamers maken, toiletten, nieuwe elektrische leidingen aanbrengen zodat de dodenkaarsen kunnen vervangen worden. Een pot verf kost de wereld niet en een nieuwe vloer zal beletten dat men er zich de benen breekt.

Sluit de mensen geen drieëntwintig uur op de vierentwintig op in cellen van enkele M 2. Maak een einde aan dit 19 eeuws achterlijk regime.

Wat de wet Lejeune betreft, schaf die ongelukswet, die zo discriminerend wordt toegepast, af en laat de rechters beseffen dat een maand gevang een maand gevang is, of laat die wet maar doe hem op grote schaal toepassen.

Die gunst er aan verbonden, u weet het zo goed als ik, is een makabere klucht.

Zorg voor betere begeleiding. Een probatieassistent voor 100 tot 200 gevallen is een lachertje.

Belet dat een gedetineerde van alle banden afgesneden wordt door het toelaten van bezoek zonder al die onzinnige verbodsbepalingen of voorwaarden. Laat dat glas weggappen en laat de geliefden elkaar kussen. Er bestaan moderne middelen genoeg om de veiligheid te waarborgen. Wat kan wat snoep of een pakje sigaretten maken. Wapens! Voor zover ik weet kennen de ware gangsters andere middelen om zich van het nodige ontsnapingsmateriaal te voorzien.

Schaf die absurditeit af waarbij een gedetineerde eerst allerlei sociale banden met zijn omgeving moet hebben vooraleer vervroegd vrijgelaten

te worden terwijl gedurende zijn hechtenis er alles wordt op gezet om alle banden te vernietigen.

Mijnheer de Minister, en hiermee wil ik besluiten, al moest u maar één van die belangrijke zaken verwezenlijken, reeds dan zouden veel van die sukkelaars uw naam eren en opnieuw gaan geloven dat er voor hen nog een maatschappij bestaat waarin ze kunnen opgenomen worden.

Mijnheer de Minister, ik dank u voor uw aandacht en verontschuldigd mij voor mijn zo lange uiteenzetting.

ORDRE DES TRAVAUX REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Mesdames, Messieurs, étant donné l'état d'avancement de nos travaux, je propose de ne pas siéger demain matin. La Chambre se réunira demain à 14 heures.

Pas d'objection ?

Il en sera donc ainsi.

La séance est levée.

— La séance est levée à 20 h 30 m.

De vergadering is te 20 u. 30 m. opgeheven.

Prochaine séance publique demain à 14 heures.

Volgende openbare vergadering, morgen te 14 uur.

QUESTIONS — VRAGEN

Questions et réponses écrites

Article 71 du règlement

Des questions ont été remises au bureau par MM. Bertouille, Breyné, Burgeon, Cardoen, d'Alcantara, W. De Clercq, De Grève, Delhayé, Deneir, Desaeysere, De Vlies, Mlle G. Devos, MM. R. Devos, Gabriels, Gheysen, Gol, Gondry, Grootjans, Hiance, Knoops, Kuijpers, Munde-leer, Pierret, Rigo, Somers, Suykerbuyk, Valkeniers, Van Gompel, Van Grembergen, Van Renterghem, Verberckmoes et Willems.

Schriftelijke vragen en antwoorden

Artikel 71 van het reglement

Vragen werden ter tafel gelegd door de heren Bertouille, Breyné, Burgeon, Cardoen, d'Alcantara, W. De Clercq, De Grève, Delhayé, Deneir, Desaeysere, De Vlies, Mej. G. Devos, de heren R. Devos, Gabriels, Gheysen, Gol, Gondry, Grootjans, Hiance, Knoops, Kuijpers, Munde-leer, Pierret, Rigo, Somers, Suykerbuyk, Valkeniers, Van Gompel, Van Grembergen, Van Renterghem, Verberckmoes en Willems.